Nepriklausoma LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

Leidžia Kanados Lietuvių Centro Taryba
Published by the Lithuanian League of Canada

Authorized as
second class mail, Post Office Department, Ottawa

ADRESAS:
7722 GEORGE ST., VILLE LASALLE, MONTREAL 32, P.Q. CANADA

Nr. 42 (391) KAINA 15 ct. MONTREAL, 1954 m. SPALIS-OCTOBER 27 d. PRICE 15 ct. XIV METAI

Politinė įvykių savaitė

NEPAPRASTAI DIDELIO SVARBUMO SUSITARIMAI EUROPOJE.

Sutarti visi svarbieji nesutarimų punktai.

Visa žmonija dideliu susidomėjimu ir dideliu susirūpinimu sekė paskutinius poltinius įvykius Vakarų Europoje, kuriai pinkles po pinklių statė imperialistinė Maskva. Atrodo, kad šiame punkte

RUSIJOS DIKTATŪRA BUS SUKLUPUSI,

jeigu Vakarų pasaulis sugebės išlaikyti vienybę ir nepakibs ant naujų sovietinių meškerių.

Šeštadienį, spalio 23 d., Vakarų Vokietijos kancleris Adenaueris sugrįžo į Bonną, užbaigęs nepaprasto sunkumo derybas, kurioms į Paryžių buvo atsikvietęs net opozicijos lyderį soc. dem. Olenhauerį. Išvykdamas iš Paryžiaus, jis pareiškė pasitenkinimą, kad derybos užbaigtos, kad

SUSITARTA VISAIS SVARBIAISIAIS KLAUSIMAIS.

Kokio svarbumo tie susitarimai, matyti jau iš to, kad Dullesą Washingtono aerodrome pasitiko pats prezidentas Eisenhoweris, o jo pranešimą prezidentui ir visam ministerių kabinetui pirmą kartą istorijoje transliavo radijos ir televizija. Beveik taip iškilmingai ir ir Did. Britanijos užs. reik. min. Edenas sutiktas Londone. Paryžiuje Mendes France nemažiau triumfuoja, nes jam pasisekė sutarti tuos klausimus, kurių nesutarė ligi jo niekas.

Vokietija priimta į Atlanto pakto valstybių tarpą; kas ypač svarbu —

SUSITARTA DĖL SAARO KRAŠTO SUTARPTAUTINIMO,

ir Vokietijos atsiginklavimo bei Vokietijai suvereninių teisių grąžinimo.

Kai susitarta ir dėl Triesto, tai Europoje, jos vakaruose, jau kaip ir neliko kokių nors stambesnių nesutarimo punktų. Bendrai, Europoje beliko tiktai vienas grėsmės šašas, tai gresmingoji Rusija, pasijungusi satelitus.

Vakarų susitarimas tuo yra svarbesnis, kad

SUTARTI BENDRADARBIAVIMO BŪDAI,

dėl ko ir Dulles ir Edenas pasisakė, kad šie susitarimai atidengia visai naujas santykiavimo ir naujas bendradarbiavimo padairas tokio pavidalo, kad galima kalbėti apie prasidėsiančią

NAUJĄJĄ ERĄ,

kurios įtaka bus labai efektinga ne tiktai Europai, bet visam Žemės rutuliui, nes Atlanto blokas jau siejamas su Pacifiko bloku, ir, galimas dalykas, to susitarimo pasėkoje susidarysimais naujais dar blokais.

Jeigu susitarusių šalių seimai susitarimus patvirtins, — o tam yra beveik tikros viltys, — tai susidarys

NAUJŲ GALIMYBIŲ PERŠPEKTYVOS,

apie kurias Jungtinių Tautų Organizacijai įsakmiai pareiškė Pavergtųjų Tautų Seimo pilnatis. Politinei raidai rimtai vystantis, gali prieiti prie to, jog Rusija bus pareikalauta geruoju pasitraukti iš okupuotųtų sričių ir sugrąžinti laisvę pavergtoms tautoms ir jų valstybėms.

TRUMPOS ŽINIOS

— Norvegija ir Danija tariasi, ar joms stoti į Vakarų Europos Uniją — WEU, kaip pavadintas Londono susitarimas.

— JTO atšventė sukaktuves, kurios buvo transliuojamos ir per televiziją.

— JAV, DB ir Kanada sutarė derybas dėl atominės energijos panaudojimo civiliam gyvenimui.

— Birma riša santykius su Tailandu, tam pačiam tikslui — gintis nuo bolševikinio agresoriaus.

— Jugoslavijos seimas patvirtino susitarimą dėl Triesto.

— Edenas pareiškė, kad Paryžiaus susitarimas gali būti baze naujoms deryboms su Maskva.

— Į Saaro sostinę Saarbruckeną bus perkeltas plieno-anglies sąjungos centras.

— Budapešte komunistai pastatė darbininkams namų, bet... užmiršo įvesti vandentiekį. . Dvejus metus darbininkai kankinasi be vandens...

— Maskva vėl pasiūlė keturių didžiųjų pasitarimus.

— Nehru vieši komunistinėje Kinijoje.

— Indijos fin. min. lankosi Washingtone.

— Pakistano premjeras M. Ali lankėsi Washingtone.

— V. Vokietijos karo min. pareiškė, kad jos kariuomenė bus sutvarkyta demokratiškai.

— JAV darbininkų unijos pareikalavo, kad prez. Eisenhoweris pavarytų karo ministerį Wilsoną už tai, kad jis bedarbius palygino su šunimis, kurie sėdi būdose ir laukia paašlpų...

— Adenaueris lankysis Amerikoje ir gaus Kolumbijos universiteto garbės doktoratą.

— Aliaskoje rinkimus laimėjo demokratai.

— VLIKas išvystė informacinį tinklą. Viskas, kas Lietuvoje perduodama per radiją, viskas yra gaunama.

— Maskva sutiko Kinijai grąžžinti Port Arturo uostą, nors pro forma.

— Japonija pradėjo statyti karinį laivyną.

— Prieš 15 metų, 1939 m. spalio 10 d. Maskvoje buvo pasirašyta su Lietuva savitarpinės pagalbos sutartis, kurią po 8 mėnesių Maskva sulaužė ir Lietuvą okupavo.

100 MILIONU ŠAUKIA

Viršum Europos ir Azijos grėsmingai pakibęs komunistinis sąmokslas. Negalima statyti taikos ant užgrobimo, pavergimo ir nusikaltimo.

Spalio 22 d. New Yorke vėl posėdžiavo Pavergtosios Jungtinės Tautos.

Ryšium su spalio 24 d. švenčiama Jungtinių Tautų diena, Pavergtosios Jungtinės Tautos — PJT — pasiuntė JT sesijos pirmininkui telegramą, pareikšdamos savo solidarumą JT tikslams ir sykiu primindamos, kad taikos pagrindas yra teisė ir laisvė.

Politinės Komisijos raportas

PJT Polit K-jos pirm. V. Sidzikauskas pateikė komisijos raportą dėl sovietinės agresijos C. ir R. Europoje. Jame surinkti visi sovietinės agresijos duomenys, išvardintos visos Sov. S-gos sulaužytos sutartys, chartos, deklaracijos, tarptautiniai įsipareigojimai ir iškelti iš to einą pasaulio taikai ir saugumui pavojai. Komisijos raportą pateikdamas PJT, Sidzikauskas priminė, kad viršum Europos ir Azijos grėsmingai pakibęs komunistinis sąmokslas. Sovietų S-ga, ypač po Stalino mirties, stengiantis laisvojo pasaulio dėmesį nuo tikrųjų pavojų nukreipti į tariamas taikai išlaikyti priemones. Tačiau sovietinė taikos ofenzyva, sovietinis New Look“, yra ne kas kita, kaip Maskvos paruošti manevrai laisvojo pasaulio budrumui užliūliuoti ir sovietinės agresijos vaisiams suvirškinti. Sidzikauskas pabrėžė, kad taikos negalima pastatyti ant užorobimo, pavergimo ir nusikaltimo. Jungtinės Tautos turi priemonių atstatyt teisėtai tvarkai, kurią vienas jų narys yra sugriovęs. Todėl PJT Politinė Komisija ir siūlo PJT priimti ir JT įteikti atitinkamą

rezoliuciją, kuri vienbalsiai ir priimta:

— PJT Seimas, — pareikšdamas, kad Sov. S-ga, visiškai paneigdamas atitinkamų tautų valią ir sutartimis prisiimtas sau prievoles, bei karo ir pokarės metais prisiimtus įsipareigojimus, panaudodama grasinimą ir savo ginkluotas pajėgas, yra užgrobusi Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Estijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Rumunijos, Vengrijos suvereninių valstybių laisvę ir nepriklausomybę ir joms primetusi svetimą komunistinį režimą; konstatuodamas, kad Sov. S-ga tiesiogiai atsakinga už visų asmens teisių ir pagrindnių laisvių pavergtuose kraštuose panaikinimą ir už vykdomus genocido nusikaltimus; įsitikinęs, kad Sov. S-gos praktika pavegtuose kraštuose nesuderinama su JT nario pareigomis; turėdamas galvoje, kad Sov. Sgos agresijos veiksmų C. ir R. Europoje sudarytoji padėtis ir sovietinė praktika pavergtuose kraštuose yra priešinga JT Chartos nuostatams ir graso žmonijos taikai bei saugumui, — nutarė prašyti JT narių laisvųjų valstybių delegacijas: 1) pasmerkti Sov. S-gos agresijos veiksmus, kaip grasančius visuotinei taikai bei saugumui, 2) sudaryti sąlygų, įgalinančių (a) sovietų paverg grobtas teritorijas. Dar daugiau. Sov. S-ga tuo žygiu nori užgniaužti ir betkurią pagalbą pavergtų kraštų rezistencijai iš užsienių, įtraukdama į agresijos definiciją ne tik netiesiogi

tųjų valstybių nepriklausomybę ir suverenumą atstatyti bei apsaugoti ir (b) sovietų pavergtų valstybių žmones naudotis nenusavinamomis asmens teisėmis ir laisve išrinkti sau vyriausybes.

Kad JT nevirstų galvažudžių landyne

Ryšium su sovietų pavergtų Bulgarijos, Rumunijos, Vengrijos marionetinių vyriausybių rugsėjo mėn. naujai pareikštais prašymais įstoti JT nariais, šių valstybių delegacijos įteikė savo paaiškinimus PJT ir PJT Politinė Komisija paruošė tuo klausimu atitinkamą rezoliuciją, kuri vienbalsiai priimta ir perteikta Jungtinėms Tautoms, antroj gatvės pusėj.

Ko sovietai siekia agresijos definicija?

Sov. S-gos iškeltas agresijos definicijos klausimas yra JT Visuotinio Susirinkimo dabotvarkėj. Ryšum su tuo PJT Teisių Komisija paruošė raportą ir pasiūlė PJT priimti atitinkamą rezoliuciją. Iš komisijos raporto aiškėja,kodėl Sov.Sga agresijos definicijos klausimą kelia. Mat, agresijos definicijoj yra teritorija, kurią faktiškai valstybė valdo. Tuo keliu Sov. S-ga nori apsidrausti sau visas užnę agresiją, bet ir ūkinę bei ideologinę. PJT nutarė prašyti JT ištirti visus Sov. S-gos agresijos veiksmus, pašalinti jų padarinius ir tik po to, jei JT rastų naudinga, svarstyti naują agresijos definiciją.

Prieš sovietinę darbo vergiją

Išklausęs PJT Socialinė Komisija sekr. dr. Trimako referavimą, PJT Seimas nutarė prašyti JT imtis žygių sovietinę prievartinio darbo sistemą uždrausti, uždrausti nuostatus, varžančius darbininkų organizavimosi laisvę ir įsteigti specialų JT organą prievartinio darbo praktikai sukliudyti.

Prieš antireliginę agresiją

PJT Seimas nutarė: 1) pareikšti savo protestą bei pasmerkimą pasibaisėtinai sovietinei antireliginei praktikai ir bažnyčių persekiojimui, ir atsišaukti į pasaulio sąžinę, kad ji pakeltų balsą prieš religijos persekiojimą pavergtoj Europoj; 2) atsišaukti į JT, kad imtųsi iniciatyvos religijos persekiojimui sustabdyti ir bažnyčios nepriklausomybei bei sąžinės laisvei atstatyti; 3) atsišaukti į JT, kad darytų žygių kard. Mindszenty arkiv. Beran, kard. Wyszynskiui ir kitiems hierarchams bei kunigams, kalinamiems dėl savo religinių pareigų vykdymo, išlaisvinti.

Dūmai savoj pirkioj

Lietuvos delegacijos sudėtyje, palyginti, su rugsėjo 20-21 dd. posėdžiuose dalyvavusia, matos pasikeitimų. Nebėra prel. Balkūno, Devenienės, Minkūno. Viliamo. Vietoj Jų Galdikiene, Makauskis, Pažemeckas, Vaiaitis. Rugsėjo 27 d. LF, LRS ir LAS įteikė LLK, kaip delegacijos sudarinėtojui, vienodo turinio pareiškimus, kad esamą delegacijos sudėtį laiko **vienašališką** ir kenkiančią lietuvių solidarumui, kuriam kaip tik esanti gera proga pasireikšti. **Rep.**

KAIKURIOS NEGEROS PAINIAVOS

(Nepriklausomai Lietuvai iš New Yorko)

VLIKo VEIKLOS ATGARSIAI. KOMPETENCIJŲ SUSIKRYŽIAVIMAS. KAS TOLIAU? KEISTI REIŠKINIAI ALB LOKe.

VLIKo paskutiniojo posėdžio aprašymas Brooklyno „Vienybėje“, o ypač Clevelando „Dirvoje“ sukėlė VLIKo sferose Europoje tam tikro kartelio. Ir tai visai suprantama, jie gindami savo partijos ir savo žmonių prestižą, niekina VLIKą ir patiekia tendencingus aprašymus. Dar daugiau: jieškoma, ar nėra kokių kabliukų praeityje tų veikėjų, kurie Europoje dabar vadovauja ir būta ar nebūta, išpūsti ir patiekti visuomenei tokiame murzinimo padaže, kokį tik „Vienybės“ ir „Dirvos“ publicistų virtuvė sugeba paruošti. Gal jie ir sugebėtų visuomenei patiekti tai, kaip jų dirbamą Lietuvos laisvinimo darbą, bet iš tikrųjų tai tik tėra žalingas intrigavimas.

— — —

Iš viso su laikraštinėmis korespondencijomis, aprašančiomis VLIKo ir jo VT darbą, ypač su veikimo komentavimu, pasireiškia negeistini dalykai. Taip ir šio laikraščio rugsejo 8 d. korespondencijoje, kurioje liečiamas L. Valst. Liaudininkų suvažiavimas Clevelande, išryškinami ir patikslinami dalykai, kurie padudodami kaip tikri ir neiškraipyti faktai, o tačiau, kai kurie iš jų nėra visai tikri. Reikalas liečia pirmininkų vizitą Vašingtone, kur VLIKo pirmininkui ir ALTUi prikišamos tam tikros tendencijos apeiti Min. P. Žadeikį. Visų pirma pranešėjai tokio tariamai „tesingo“ fakto neminėjo, o antra tokie neiškraipyti iškraipymai atsiranda tik kaip komentavimas aplinkybių, norint jas pakreipti korespondentui pageidaujama linkme. Iš komentarų, bet ne iš faktų padarytos išvados negali būti joks patikslinimas.

— — —

Dalis spaudos daug šūkavo dėl VLIKo paskyrimo Bonnoje ir svarbiausias kaltinimas buvo, kad VLIKas peržengė savo kompetencijos ribas ir pasisavino D. Šefo funkcijas. Bet po to kai D. Šefas lankėsi Londone ir vedė kažkokius pasikalbėjimus ar derybas su pačių lenkų nepripažįstamu prezidentu Zaleskiu, daugelis yra nuomonės, kad D. Šefas peržengė savo funkcijas ir pasisavino VLIKo. Kaip ten bebūtų, bet, kaip matome, kompetencijos dažnai susikryžiuoja.

— — —

Nauji metai ne už kalnų ir vėl VLIKo dienotvarkėje pirmininkų perrinkimo klausimas. Jei paskutinį kartą abu pirmininkai visų VLIKą sudarančių grupių buvo išrinkti vienbalsiai, tai tokios vienybės artimiausioje ateityje nenumatoma. Nepavykęs susitarimas su D. Š ir sekęs po to paskyrimas Bonnoje ne tik pagilino plyšį tarp VLIKo ir D. Šefo, bet taip pat tarp VLIKą sudarančiųjų politinių grupių. Krikščionių Demokratų VLIKo sparnas nori stipraus VLIKo ir, jei nevyksta susitarti su D. Š., tai apseiti be jo, pagal išgales bendradarbiaujant su kitais Lietuvos pasiuntiniais. Tautininkų sparnas, atrodo, visą svorį norėtų perkelti į D. Šefo sektorių. Nei vienas, nei antras sparnas negali nieko nulemti be vidurio, kurį sudaro L. V. Liaudininkai, Socialdemokratai, Mažoji Lietuva ir gal būt Ūkininkų Partija. Kad VLIKas galėtų padaryti reikšmingus sprendimus, reikalingas stipresnis vidurio grupių apsijungimas, kuris konsoliduotų padėtį ir sudarytų pastovias sąlygas darbui. Tai būtų lyg trečioji jėga VLIKe.

Liaudininkų suvažiavimas Clevelande priėmė rezoliuciją kuri numato reikalą dar kartą tartis su D. Šefu ir susitarti, nes tam verčia, kaip Bonna parodė, ir svetimieji ir Lietuvos laisvinimo interesai. Rezoliucija yra lyg pagrindas, aplink kurį gal susidarytų galimybės sudaryti VLIKe stiprią ir ilgai tveriančią koaliciją. Reikia tikėtis, kad pastangos tąja kryptimi bus padarytos ir kad Lietuvos reikalai, o taip pat gilus savo tautinių pareigų pajautimas leis sudaryti VLIKe sąlygas, kurios bus darbingos ir Lietuvos laisvinimui naudingos.

— — —

Spalių 16 d. New Yorke vyko ALB LOKo posėdis. Vyriausioji rinkimų komisija patiekė jos išdirbtas smulkias rinkimines taisykles, kuriose tarp kitko buvo numatyta proporcinga rinkimų sistema, kuri mažesnių susigrupavimų sąrašams suteiktų irgi galimumus pravesti į Bendruomenės Tarybą savo atstovus. LOKo sekretorius Komisijos išdirbtą projektą išvadino makulatūra ir projektas atmestas jo neperskaičius ir nesvarsčius. Būdinga, kad už atmetimą pasisakė tautininkai ir jiems pritarė krikščionys demokratai. Už komisijos projektą ir už proporcingus rinkimus pasisakė liaudininkų ir socialistų atstovai. Atrodo, kai kurie Vyr. Rinkimų Komisijos nariai yra nusistatę iš komisijos pasitraukti, nes 1) proporcingos sistemos atmetimą jie laiko ne visai demokratišku ir 2) jų darbo vaisių išvadinimą makulatūra, Vyriausiosios Rinkimų Komisijos įžeidimu. Be to, proporcingos rinkimų sistemos atmetimas kai kurioms mažesnėms bendruomenės grupėms gali iškelti klausimą, ar iš viso joms dalyvauti B. Tarybos rinkimuose, nes pravesti nors ir vieną atstovą nėra vilties. Tokia padėtis kažin ar atitinka pačią Bendruomenės idėją ir todėl būtų pageidautina, kad LOKas savo nusistatymą persvarstytų. **h.**

GIMNAZIJAI REMTI BŪRELIAI TORONTE

Vasario 16 gimnazijos išlaikymui pradžioje parodytas entuziazmas, paskutiniu laiku kiek atslūgo. Kai kurie rėmėjų būreliai pakriko ir likvidavosi, kiti nepajėgia surinkti iš savo narių mokesnio ir pinigai nebesiunčiami jau kelintas mėnuo.

Dabar, Gimnazijai atsidūrus sunkioj materialinėj būklėj, viai turėtu mdaugiau sukrusti persirikiuoti ir su didesne energija imtis darbo — atnaujinti apmirusius ir organizuoti naujus būrelius, kurie juk yra pagrindinis gimnazijos pajamų saltinis. Būrelius likvidavus, likviduosis ir gimnazija.

Kai dabar gimnazija įsigijo nuosavus rūmus ir ten susikoncentravo visas lietuviškas veikimas, tai gimnazijos likvidavimas būtų tautinė savižudybė ir lietuviško reikalo išdavimas.

Tad stokime visi į esamus būrelius ir organizuokime naujus.

Toronte buvo susiorganizavę net 8 būreliai, bet iš jų dabar veikia tik 5, būtent:

Būrelis Nr. 4 (MLBD), narių turi 52, valdybą sudaro inž. J. Dragašius, inž. P. Lelis ir A. Kuolas, tel.: ME 6442;

Būrelis Nr. 64 (ateitininkų), narių 33, vadovas V. Kolyčius tel.: OL 5586;

Būrelis Nr. 177 (Evangelikų), narių 35, vad. J. Usvaltas, tel.: LL 5935;

Būrelis Nr. 6 (laisvas), narių 16, vad. A. Jankaitienė, tel.: ME 0667;

Būrelis Nr. 13 (laisvas), narių 20, vad. J. Balsys, tel.: ME 9605.

Sustojo veikę ir reikia atgaivinti:

Būrelis Nr... (Skautų), vad. J. Matulaitis;

Būrelis Nr. 25 (Acme's darbininkų) vad. p. Gečionis;

Būrelis nr. 9 (Miškininkų), vad. J. Tumosas.

Skautų būrelis susidėjo daugiausia iš moksleivių, o „Akmes“ būrelio visi nariai atleisti iš darbo, dėlto to būrelio veikimas sustojo. Miškininkai būdavo visada vieningi ir jautrūs tautiniams reikalams, taigi jie savo būrelį turėtų kuogreičiau atgaivinti.

Paskutiniu metu rėmėjų būrelin Nr. 4 įstojo ir užsimokėjo pinigus Dr. J. Kaškelis ir V. Butrimas.

Būrelio nariai: J. Juškaitis, apsigyvenęs Vancouvery, įsteigė ten būrelį, J. Bersėnas, gyvenąs savo tabako farmoj, Mt. Brydges, atsiuntė 20 dol.

P. Lelis.

■ Iš Lietuvos Italijon buvo atvažiavę krepšininkai. Krepšinį žaidė Milane su italais. Romos lietuviai norėjo su jais pasikalbėti, bet sportininkus lietuvius sekė politrukai ir pasikalbėti neleido.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Redaktorius Jonas Kardelis

Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.

7722 George Str., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada

Telefonas: HEmlock 7920.

Prenumerata metams:		Yearly Subscription Rates:	
Kanadoje	$ 5.00	Canada	$ 5.00
Amerika ir P. Amerika	$ 5.50	America & S. America	$ 5.50
Visur kitur	$ 6.00	Other Contries	$ 6.00
Teksto eilutė	ct. 0.15	Pajieškojimų kaina	$ 1.00

Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenumerata arba sm. pašto ž.)

Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitarimą, gauna nuolaidų.

KLB KRAŠTO TARYBOS RINKIMAI

Spalio 31 dieną, šį sekmadienį, visoje Kanadoje vyksta Kanados Lietuvių Bendruomenės Krašto Tarybos rinkimai. Kanados lietuviai eis prie urnų ir balsuos už jiems patikimus kandidatus, kuriuos jie turi teisę pasirinkti, kokius kas nori. Rinkti turi teisę visi lietuvai. Kad nebūtų nesusipratimų, paaiškinama, kad rinkimuose turi teisę dalyvauti visi ir visi turi teisę balsuoti, ar jie yra įrašyti į rinkikų sąrašus, ar nėra įrašyti, ar yra ką nors įmokėję Bendruomenei, **ar visai nėra davę nė** vieno cento ir nemokėję statuto pageidaujamo solidarumo mokesčio. Visi, kas ateis prie balsavimų urnų, visi gaus teisę balsuoti ir rinkti į Krašto Tarybą asmenis, kuriuos ras tinkamiausiais.

Ši antroji Krašto Taryba renkama dvejiems metams. Ji užims dvejus metus jau veikusios pirmosios tarybos vietą.

Dvejų metų Kanados Lietuvių Bendruomenės veikimo perspektyvoje jau galima padaryti tūlų konstatavimų.

Visų pirma galima pasakyti kad Bendruomenės organizavimas Kanadoje buvo nelengvas. Jo pradžia, galima sakyti, pakartojo Kanados Lietuvių Tarybos organizacijos sunkumus, kurie, bent pradžioje, atrodo, Bendruomenei buvo sunkesni, negu Tarybai. Taryba susiorganizavo labai, palyginti, lengvai. Tiktai po to ji susidūrė su sunkumais, kai viena srovė, kurioje, gal daugiau vaidino vaidmenį atskiri asmens, negu pati srovė ,— panoro būtinai dominuoti ir net iš organizavijos išstumti pačius Tarybos organizatorius. Maždaug tas pasikartojo ir Bendruomenėje. Ir tai reikia konstatuoti kaip labai stambi ir neapdairi klaida.

Organizuojant Krašto Tarybą, centriniame Loke susidurta su sunkumais, dėl kurių kreiptasi net į VLIKą. Bet po dvejų metų pasirodė, kad ir VLIKo patarimas nepadėjo: per tą laiką įsitikinta, kad laimėjo KLCT atstovų siūlytasis projektas. Antroji Krašto Taryba renkama visakanadiniu mastu. Tačiau jos sudėtis papildoma ir vietos apylinkių atstovais. Atrodo, kad taip yra parinktas „auksinis vidurys“: Krašto Tarybos sudaryme tokiu būdu galės dalyvauti visos Kanados lietuviai kur bebūdami, tai viena, ir — kadangi joje dalyvaus ir dar kiekvienos apylinkės atstovas, tai tuo bus Kr. Tarybos gyvas ryšis su apylinkėmis, — tai antras pliusas.

Krašto Tarybos Valdybą sudarant taip pat pasireiškė tūlas sunkumas, primenąs tuos pačius negalavimus. Bet po metų darbo įsitikinta, kad ir čia padaryta klaida. Ir prieita prie įsitikinimo, kad praktiški buvo KLCT atstovų siūlymai. Deja, patarlė ne be pagrindo sako: lengva reikalą pagadinti, bet pataisyti yra labai sunku.

Pripažinkime, kad visi tie nesklandumai nepasitarnavo Bendruomenės gerovei. Gal, bent dalinai, dėl to yra taip, kad Bendruomenėje nedalyvauja labai didelis lietuvių skaičius, greičiausiai, nusivylęs tais nesklandumais.

Atrodo, kad šių žodžių autoriaus teigimas: **neatmeskime nė vienos, kad ir mažiausios, jėgos, ir būkime tolerantingi,** — tampa kaip ir įrodyta tiesa.

Ir šį kartą norisi kartoti dar vieną šūkį, kuris buvo taikomas VLIKui bei visiems lietuviškiems veiksniams: **Esame karo būsenoje ir veikime koalicinių principu; atsisakykime dominavimo pastangų, jeigu net demokratiniai rinkimai kam nors duoda teisėtą daugumą; į bendrą darbą kvieskime, kad ir pačius mažiausius.**

Bendruomenės organizacija — tai organizacija ne vienai dienai ir ne vienai sričiai: **tai yra organizacija visiems laikams ir visur esantiems lietuviams**, jiems apjungti į vieną pasaulinę bendrinę organizaciją, **kurios pagrindinis tikslas — lietuvybės, su jos kalba, dvasia ir kultūra, išlaikymas.** Tai yra ne paprastai svarbi organizacija, kurios tikslai turi nusverti visokius tautiečių savaimingumus. Kadangi Bendruomenė esamų ar būsimų organizacijų neliečia neigiama prasme, tai jos visos neturi pagrindo Bendruomenei priešintis. Atvirkščiai, visos organizacijos turi jai padėti, su ja bendradarbiauti, jai talkinti.

Kiekvienas susipratęs, tautiškai ir politiškai, lietuvis neturi kito kelio, kaip tiktai Bendruomenę palaikyti.

Verta pastebėti visiems skeptikams, visiems Bendruomene nepatenkintiems, visiems ją ignoruojantiems arba boikotuojantiems: kiekviena organizacija tada tiktai gali tobulėti, kam nors pageidaujama prasme, kada toje organizacijoje dalyvaujama, kada ja domimasi, kada jai dirbama. Tiktai veiklumas gali jai padėti — ir tobulėti, ir augti, ir gerai gyvuoti.

Pagaliau pripažinkime, kad veikiančioji Kanados Lietuvių Bendruomenė ne be trūkumų, ne be reikalo ją tobulinti, ne be reikalo ją tobuliau formuoti, bet yra dar itkriau, kad visa tai galima atsiekti tiktai veikliai gyvai ir sutartinai joje dalyvaujant.

Taigi: spalio 31 dieną visos Kanados lietuviai — dalyvaukime antrosios Kanados Lietuvių Bendruomenės Krašto Tarybos rinkimuose, dalyvaukime visi.

J. Kardelis.

SPAUDOS APŽVALGA

OPIUOJU JAUNIMO KLAUSIMU.

Vincas Kazokas „Mūsų Pastogėje“ taip šį klausimą gvildena:

„Dažnai tenka išgirsti nusiskundimų jaunimo adresu: jaunimas nelanko bendruomeninių susirinkimų, jaunimas nestoja į organizacijas, jaunimas nesidomi mūsų bendraisiais reikalais ir tt. Ir iš tikrųjų, šitokie priekaištai juanimui sukelia visai rimtų įtarimų ir abejojimų jo pasirinktais keliais.

Daug kartų pergalvojau mūsų jaunimo problemą ir ieškojau būdų bei priemonių jį kaip nors įkinkyti, pajungti į darbą, mūsiškai tariant, įtraukti jį į veiklą. Tačiau sokratišku keliu šis klausimas nesiduoda išgliaudomas. Ir vis tik neseniai viena smulkmena man atvėrė akis ir aš pasijutau greičiausiai kaip Newtonas pamatęs krintantį obuolį: štai, raktas į jaunimo paslaptingus kelius. Bet gi čia jokios paslaptys, čia tik duikėta kasdienybė, tik nežinia kokiu būdu mes neatkreipėm į šitą reiškinį atitinkamo ·dėmesio, kai tuo tarpu tasai mūsų kaltinamasis seniai šioje srityje dirba ir net laurus skina.

Yra mūsų laikraščiuose vienas skyrelis, kuris daugeliui skaitytojų akis bado: kam, girdi, jis iš viso dar palaikomas, jeigu niekas juo nesidomi. Panašių kalbų prisiklausęs aš tyčia atkreipiau dėmesį į tą „nereikalingą“ skyrelį ir, žinote — akys man prašvito: tai mūsų jaunimo skyrius. Jaunimas jį užpildo ir tik jaunimas jį ir teskaito. Turiu minty sporto skyrių. Žinoma, iš pradžių tie skaičiai, tos įvardintos ir neįvardintos komandos, tie, kieno akimis beprasmiški susitikimai su savomis bei svetimomis komandomis kovos aikštėse nesportininkui yra kaip japoniški rašmens, bet užtat jaunam žmogui tasai skyrelis yra gyvas ekranas, kuriame jis mato savo ir savo draugų ilgo ir sunkaus darbo prakaitu pirktus laimėjimus bei dar kartesnius nuosmūkius.

Mes kalbame apie veiklą (bendruomenėje ir komitetuose), mūsų jaunimas darbuojasi suprakaitavęs aikštėse treniruodamasis ;mes kurstome patriotizmo židinėlį džiovintais žodžiais ir sausais ginčais, tuo tarpu mūsų jaunimas verda anuo tautiniu ambicingumu, kad tik lietuviai pirmautų. Gal sakysite, ir dabar, kad mūsų jauniai yra tautiškai nesusipratę ir pasyvūs ten, kur jie jaučia ir gali pasirodyti narsūs kovotojai ir dar karštesni lietuviai. Gyvas tautinis ambicingumas juos veda iš pergalės į pergalę.

Gal kam tasai tautinių spalvų apgynimas atrodo tikrai iliuzorinis, tačiau mūsų jauniems kovotojams yra neginčytina realybė, ir kada jie kaunasi, jie kovoja iš paskutiniųjų, atsimindami, kad tai nėra vien tų žaidėjų tik asmeninės ambicijos patenkinimas, bet pirmoj eilej stovi tautinė savigarba, nes tai lietuviškas vienetas, ir jo laimėjimas eina į bendrą tautinį iždą Gal būt nė vienoje gyvenimo srityje taip ryškiai neprasiveržia tautinis ambicingumas, kaip sporte. Prisiminkime tiktai pasaulinę olimpiadą arba nesenos praeities Europos krepšinio pirmenybes, kur mūsiškiai savo laimėjimu apgynė tautines spalvas pačia giliausia prasme. Visai neperdedant galima drąsiai tvirtinti, kad anuomet per sportą daugiau išgarsinome ir iškėleme pasaulio akyse Lietuvą, negu su savo bekonais, išdirbiniais bei diplomatija. Tą pačią sporto tradiciją su jos netiesioginiais uždaviniais tęsia ir palaiko mūsų sporto klubai. Australijoje ir visame pasaulyje. Čia yra mūsų jaunimo veiklos dirva, čia jis bręsta tautiškai ir jeigu norite patriotiškai“.

■ Balfas, remdamasis naujuoju įstatymu, nori sudaryti sąlygas atvykti į Ameriką apie 3 000 lietuvių laikinai prisiglaudusių Vokietijoje, Prancūzijoje, Švedijoje, Danijoje Olandijoje ir Italijoje.

Kiekvienas amžius sunaikina senas klaidas ir pridaro naujų.

— Plinius(s)

Moterų iliuzijas panaikina tik jų veido raukšlės. **— Gandhi**

POLITINĖ LVLS SUVTŽIAVIMO CLEVELANDE REZOLIUCIJA

Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Sąjungos JAV ir Kanados narių suvažiavimas, įvykęs 1954 m. rugsėjo 4—5 dd. Clevelande, Ohio, priėmė tokio turinio rezoliuciją:

LVLS narių, gyvenančių JAV ir Kanadoje, suvažiavimas plačiai svarstė pasireiškusius, o pastaruoju metu aštriai viešumon šikilusius nesutarimus tarp Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto ir Lietuvos Diplomatijos Šefo. Turėdamas galvoje, kad tie nesutarimai itin yra žalingi Lietuvos laisvės kovai ir todėl būtinai šalintini, suderinanat teisingai suprastas kiekvieno veiksnio funkcijas, suvažiavimas randa reikalo išryškinti LVL S-gos nusistatymą šiais klausimais:

1. LVL S-ga Lietuvos laisvinimo akcijoje tvirtai laikosi sutarimo, 1954 m .gegužes m. priimto 10 į VLIKą įeinančių politinių grupių pasitarimo ir nusakyto taip: VLIKas bet kuriems tarptautinės padėties sąlygoms esant turi reikšti lietuvių tautos politinę valią šioje geležinės uždangos pusėje. Jis vadovauja Lietuvos laisvinimo akcijai ir yra galutinis jos reikalų sprendėjas. Kilnias VLIKo funkcijas turi atlikti jo organizacija, asmeninė sudėtis, jo veikimo sąlygos ir sprendimai. VLIKui teiktina visų lieuvių moralinė ir materialinė parama.

2. Nenormalios tarptautinės politinės sąlygos įteisina ir neįprastines institucijas. Todėl užsienio reikalų miniserio Juozo Urbšio 1940 m. birželio 2 d. telegrama, kurioje nusakyta: „Jei mus čia ištiktų katastrofa, laikyti Stasį Lozoraitį užsienyje Lietuvos Diplomatijos Šefu...“ laikytina reikiamu potvarkiu Lietuvos atstovybių užsienyje veiklai koordinuoti.

3. Tarp VLIKo, kaip kovojančios tautos vadovaujančio organo užsienyje, ir Lietuvos Diplomatinių atstovų, kaip atsakingų Lietuvos valstybės pareigūnų, turi būti nuolatinis glaudus kontaktas jų daromuose politiniuose žygiuose, o ypač santykiaujant su svetimų valstybių vyriausybėmis.

4. Lietuvos atstovai užsieniuose, kurie Lietuvos Vyriausybės neatšaukti iš pareigų, bet karo eigoje kitų kraštų valstybių buvo suspenduoti jų pasiuntinybių veikloje, diplomatinių įgaliojimų atžvilgiu laikytini lygiai teisėtais Lietuvos atstovais, kaip ir tie, kurių pasiuntinybės nebuvo uždarytos ir tebeveikia. Lietuvos diplomatiniams atstovams, vykdantiems savo pareigas, teiktina visų lietuvių visokeriopa pagalba.

5. Siektina atkurti diplomatines Lietuvos atstovybes tuose kraštuose, kur jų veikla buvo sutrukdyta, o taip pat steigti naujas kituose kraštuose, kur tatai reikalinga.

6. Parenkant kandidatus į vakuojančias Lietuvos pasiuntinybių vietas arba į naujai steigiamas atstovybes, lygiai, kaip ir parenkant asmenis neoficialiam Lietuvos reikalų atstovavimui prie kitų vyriausybių, LDŠ sutaria su VLIKu dėl kandidato prieš teikiant jį svetimos valstybės vyriausybei.

7. LVLS suvažiavimas apeliuoja į mūsų diplomatinius atstovus, į visas lietuvių politines grupes bei organizacijas ir į visus lietuvius, kviesdamas dėti visas pastangas, kad būtų pasiektas susitarimas ir darnus bendradarbiavimas tarp VLIKo, LDŠ ir visų diplomatinių atstovų visuose Lietuvos laisvinimo kovos baruose.

8. Suvažiavimas sveikina visus Lietuvos laisvinimo veiksnius, visus Lietuvos diplomatinius atstovus, dėkoja jiems už ligi šiolei naudingai Lietuvos laisvinimui nuveiktus darbus ir linki geriausios sėkmės ateities veikloje.

LVLS suvažiavimas giliai tiki, kad šioje sunkioje kovoje dėl Lietuvos tautos idealų nepakanka vienų diplomatinių priemonių, kad ir geriausių, o yra būtinas juo didesnis ir gyvesnis lietuvių visuomenės dalyvavimas ir glaudus laisvinimo veiksnių ir diplomatinių misijų bendradarbiavimas su politiškai organizuotos visuomenės sudarytais veiksniais, siekiant vieno bendro, didelio ir nedalomo tikslo — Laisvos Demokratinės Lietuvos Respublikos atkūrimo.

Elta.

Neužmirškime atnaujinti „Nepriklausomos Lietuvos“ prenumeratos

IR PARAGINKITE KITUS JĄ UŽSIPRENUMERUOT

TĄ GALIMA ATLIKTI PAPRASČIAUSIU BŪDU: DĖKITE PINIGUS Į VOKĄ IR PAPRASTU LAIŠKU SIŲSKITE ADRESU: **NEPRIKLAUSOMA LIETUVA, 7722 GEORGE STREET, VILLE LASALLE, MONTREAL, P. Q.** Nebuvo atsitikimo, kad pinigai būtų žuvę. Kam patogiau, prašome siųsti ar banko čekiu ar pašto perlaida — Money Order'iu. Kam sunku prenumeratą apmokėti už visus metus, gali mokėti dalimis. Naujai atvykusieji laikraštį gauna bargan tol, kol prasikuria ir sugeba apsimokėti.

LIBERALAI UŽ APJUNGTĄ EUROPĄ

Pasižymėjęs liberalų veikėjas G. Gafencu, aprašydamas šveicarų dienraštyje „Neue Zuericher Zeitung“ Nr. 251-195, savo įspūdžius iš Pasaulinės Liberalų Unijos posėdžių Knockėje, Belgijoje, pažymi, kad liberalai visą laiką kovojo už laisvę, kurioje būtų laisviems žmonėms garantuota egzistencija laisvoje bendruomenėje. Šiandien liberaizmas, gyvendamas heroiškoje epochoje, jaučiasi esąs pašauktas visomis jėgomis kovoti už žmogaus gerovę. Liberalai supranta, kad Europa turi būti apjungta ir ginama. Tik tvirtoj Europoj bus garantuota žmogui laisvė; susiskaldžiusioj ir nevieningoj Europoj laisvė negalės atlaikyti priešingų jėgų puolimo.

Liberalizmas visą laiką griežčiausiai kovojo su visokiomis totalinėmis tendencijomis. Tarp nacionalsocializmo ir fašizmo kankinių rasime taip pat nemaža vokiečių ir italų liberalų. Visi Europos liberalai yra griežtai nusistatę preiš laukinę politiką, kurią veda Maskva. Šioje likiminėje kovoje, vedamoje laisvės vardu ir pareikalavusioj visą žmoniją įtempti iki negirdėto laipsnio savo jėgas, ir liberalų veikla, beginant žmogaus teises ir laisvę ,įgauna tiesiog revoliucinį charakterį.

TOS VALSTYBĖS NĖRA MIRUSIOS...

Rugsėjo mėnesį Strasburge, Prancūzijoje, kalbėdamas Baltijos Valstybių Santarvės ir bendradarbiavimo 20 metų sukakties minėjime, p. E. Pezet, Prancūzijos Senate vice-pirmininkas ir Europos Tarybos narys, priminęs Baltijos valstybių diplomatinių atstovų pasakytąsias tame minėjime kalbas, pareiškė:

„Tai ne mirusieji mums kalbėjo šį vakarą Baltijos valstybių diplomatinių atstovų lūpomis. Tos valstybės nėra mirusios, bet kankinamos ir gyvos uždarytos kape.

Savo kvalifikuotų patikėtinių, savo tikrųjų diplomatinių atstovų, vis tebeeinančių savo pareigas, lūpomis tos tautos priminė save mums, o per mus ir kitiems dar laisviems europiečiams.

Jis kalbėjo į mus su tikru autoritetu‘ nes jie tebeturi savo tautų pavedimą, kuris niekuomet nebuvo atšauktas. Jie turi teisę, kaip vakar taip ir šiandieną, atstovauti prieš pasaulį Lietuvą, Estiją ir Latviją“.

JUOKDARIAI...

Laiškai iš Lietuvos.

Vienas, kitas tautietis gauna iš Lietuvos laiškų. Visuose juose, kaip skelbia lietuvių komunistų spauda, komunistų oficialiu teigimų būdu, rašo, kad dabar Lietuvoje gyvenimas klesti ir žydi; kad gerbūvis neišpasakytas; kad komunsitų partijos saulėje (anksčiau vis buvo rašoma — Stalino saulėje) okupuotos Lietuvos gyvenimas gražesnis, negu Adomo su Ieva buvo rojuje...

Bet... visada tarp eilučių pasakoma ir tikra teisybė: tai brolis nenorėjęs pasilikti kolchoze ir savanoriškai išvažiavęs dirbti prie geležinkelio, o kur — nepasakoma; tai tėvas išvykęs į kurortą kopūstų sodinti ir reikia dasiprotėti, kad į vergų darbo stovyklą; tai toks tai ir toks gražiai gyvenąs pas tokį tai, o tokis tai jau seniai kapuose; arba rašoma: tokie tai gyvena kaip tokis tai kaimynas, o tas kaimynas dar pirmos okupacijos metais buvo išvežtas į Sibirą... Ir panašiai, ir panašiai.

Bet, pagal sovietinį trafaretą rašoma: puikiai gyvename, ne taip, kaip buržuaziniais laikais...

Tie laiškai, išore saulėti, pasigiria ir nupeikią praėjusius laikus, savyje slepa daug didžiulio tragizmo. Net komunistai gavę tokių laiškų, susijaudina, kiti ašaras lieja dėl savo artimųjų, bet ir čia, kaip ir okupuotoje Lietuvoje, oficialiai — viskas puiku, nes taip rašo „Laisvė“, „Vilnis” ir „Liaudies Balsas“... Ir tokių faktų akivaizdoje, ginčykis su komunistinemis davatkomis.

Sovietizmas Lietuvoje bankrutuoja.

Okupantas Lietuvoje įvedęs sovietinę tvarką, pažadėjo darbininkams be kitų „rojaus migdolų“ ir butus. Dabar „Vilnis“ jau džiaugiasi, kad darbininkai patys statosi namus... Taigi, sovietizmas aiškiai bankrutuoja. Tiktai peranksti „Vilnis“ džiaugiasi: ilgai netrukus, kai tiktai keletas darbininkų pasistatys namus, jie iš darbininkų bus atimti. Pažiūrėsime, ką tada „V“ parašys?

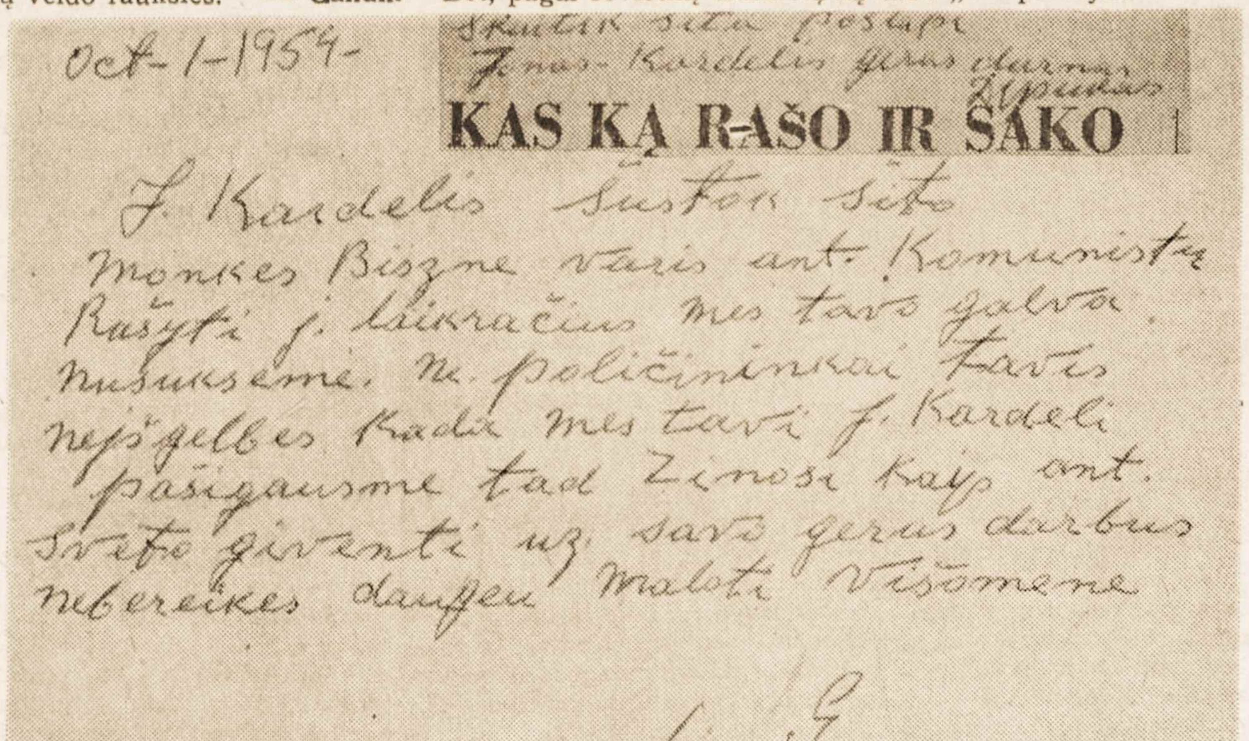

Oct-1-1954-

Skutik sita poslapi
Jonas-Kardelis geras durnas
Dipukas

KAS KĄ RAŠO IR ŠAKO

J. Kardelis Sustok sito
monkes Biszne varis ant. Komunistų
Rašyti į laikračius mes tavo galva.
nusuksime. ne policininkai tavis
nešgelbes Kada mes tavi J. Kardeli
pašigausme tad Žinosi kaip ant.
Sveto givenzti uz savo gerus darbus
nebereikes daugeu maloti Visomene

L. G.

Montreal. Q.

„Nepriklausomos Lietuvos“ redakcija gavo šį laišką su 1954 m. „Laisvės“ rugsėjo 25 d. iškarpa, kurioje „Kas ką rašo“, įdėtas ilgiausis straipsnis, pavadintas „Jonas Kardelis moko pasaulį“ ir virš jo įrašu: „Skaitik sito poslapi Jonas Kardelis geras durnas Dipukas“. Viso to duodame fotokopiją, kuri parodo komunistus tokius, kokie jie ištikrųjų yra.

Maskvos klastos ir sukti manevrai Korejos kare

RAŠO PULKININKAS LTN. JAMES WILSON, BUVĘS PIETŲ KOREJOS SOSTINĖS SEOULO KARINIS GUBERNATORIUS.

Prieš prasidedant Korejos karui, nedaugelis amerikiečių buvo ką nors girdėję ar žinoję apie Seoulą, o taipogi, apie pačią Korėją. Tačiau čia atrasime tokį amerikietį, kurio nuotykiai buvo įtikinę jį, kad karas buvo neišvengiamas. Leiskime jam pasakoti.

Mano keistokas paskyrimas, netgi jeigu jį palyginsime su kitais keistais ir ypatingais paskyrimas, sekė staigią japonų kaptuliaciją 1945 metų rugpjūčio mėn. 14-tą dieną.

Aš buvau paskirtas Seulo kariniu gubernatoriumi, dviejų milionų gyventojų miesto, kurio aš niekuomet nebuvau matęs, šalyje, apie kurią buvau šiek tiek girdėjęs iš trumpų karinių pranešimų.

Knygose, kurias aš skaičiau, Koreja buvo verčiama „išrinktąja“ arba dar tikriau, išvertus anglų kalbon išeitų — „Ryto ramumo — tylos kraštas“.

Gali būti, kad kada nors 3000 metų kruvinoje istorijoje Koreja galėjo turėti ramų, tylų rytą, tačiau aš tokio nemačiau.

Laike mano pirmųjų metų Seoule „rytai dažniausiai prasidėdavo dideliu triukšmu ir sunkvežimių dundėjimu, kurie važinėjo gatvėmis, rinkdami lavonus tų, kurie prarado savo gyvybes naktį.

Nuotykiai, kurie paskandino mane tarpe rusų šnipų, komunistų „penktosios kolonos“ narių, rytietiškų banditų, narkotikų prekiautojų, klastotojų ir tarp tautinių žudikų prasidėjo pakankamai proziškai.

1945 metų pavasarį, man tarnaujant USA karinėje aviacijoje, kada mes šokinėjome nuo salos ant salos Tokio link, gavau įsakymą, kad esu perkeliamas į USA, į karinės valdžios kursus. Tuo laiku aš, kaip ir visi kiti paskirti į šiuos kursus, galvojome, kad mes buvome parengiami Japonijos okupacijai...

Kaip japonai tvarkė Seoulą.

Aš niekuomet negalėsiu pamiršti pirmojo Seoulo įspūdžio — to paslaptingojo ir pavojingojo miesto. Miestas, kuris knibžda dviem milionais gyventojų, tačiau nors jo gatvės pilnos mažų ir storų žmogelių, tai yra negyvas miestas. Įsivaizduokite, jei jūs galite, tokį pat didumo Amerikos miestą, iš kurio visi miesto valdininkai, tarnautojai, bankininkai, fabrikantai, viešų ir bendrųjų gyvenimo reikmenų tvarkytojai, krautuvininkai ir visoki kitoki reikalingi pareigūnai būtų pašalinti. Tada, toliau įsivaizduokite visus kitus pasilikusius žmones, nesavimi pasitikinčius ir išauklėtus amerikiečius, o bejėgius žmones, išaugusius ir visą gyvenimą buvusius tikroje vergijoje. Toks buvo Seoulo miestas.

Nuo 1910 metų japonai buvo okupavę Korėją. Jų geležinė tvarka ir valia buvo visur jaučiama. Jie nusavino viską, kas turėjo bet kokią vertę arba apdėjo sunkiais mokesčiais, siekiančiais daugiau, negu buvo reikalinga. Japonai pavertė korejiečius tikrais vergais ir laikė juos tamsuoliais — ignorantais sulig tos teorijos, kad ko nors geresnio nežinodami ir nepažindami jie nieko ir nenorės...

Japonai suteikė ar davė galimybės išeiti elementarinį švietimą — pradžios mokyklą tiktai apie 15 procenų korejiečių ir ne todėl, kad jie norėjo, tačiau, kad jiems tiek reikėjo patiems paprasčiausiems raštinės darbams. Procentui, kuris turėjo būti labai lojalus japonams, buvo duodama galimybė įsigyti universiteto išsilavinimą, todėl kad toki buvo reikalingi medicinoje teisėje, administracijoje, kaipo tarpininkai... O dabar japonų jau nebuvo.

Nepaprastai gudrūs, tie japonai. Jie netgi nesumodernino Seoulo. Vietoje to, laike savo 35 metų okupacijos, japonai sudarė planą moderniam miestui „uždėdami jį ant viršaus“ seno miesto plano ir iškirsdami, išvesdami naujas gaves tiksliai sulig naujo plauno, visai neatsižvelgiami ar tai buvo reikalinga issprogdinti ir sugriauti senos lūšnos, ar senos šventyklos ir maldos namai. Iš Namsar kalno, modernios Seoulo dalies, spinduliais iš centrinės valdžios pastatų grupės, jie išvedė lanko pavidalo gatves ir bulvarus, kurie kaip stambus voratinklis gulėjo ant senojo miesto.

Buvo ,tarp kitko, vienas pagerinimas, kuris buvo visame mieste. Japonai įvedė elektros šviesą beveik į kiekvieną bambukinę trobelę ar popierinę lūšnelę mieste. Ne todėl, kad jie būtų buvę tokie geri ar gerų norų korejiečiams. Mat, žvakes, lempos ir japoniškos liktarnos -žibintuvai, kurie buvo naudojami gyvenamoms patalpoms, tose „triušių urvų sistemos landynėms“, pasirodė esą priežastimi baisiai didelių ir nuostolingų gaisrų. Taigi, japonai įvedė elektros šviesą, kaipo nuo ugnies apsisaugojimo priemonę, išgelbėti savo nuosavybei.

Kaip teko tvarkytis.

Taip, trumpai aprašant, atrodė miestas Seoul, kurį aš perėmiau kaipo burmistras — karinis gubernatorius. Aš su savo štabu, kuris susidėjo iš 80 karininkų ir 120 kareivių, įsikraustėme ir užėmėme miesto valdybos patalpas. Visai čia pat artimiausioje gatvėje, kurią mes vadinome Pennsylvania Avenue, Hotel, kad ji buvo supama valdžios pastatų ir rūmų, — tai buvo tautinė sostinė, — buvo apsistoję okupacinės armijos karininkai ir kareiviai, kurie turėjo perimti visos Korėjos administravimą. Mano darbas buvo paruošti Seoulo piliečius suformavimui jų pačių miesto administracijos. Visa tai buvo labai paprastas ir lengvas reikalas.

Iš kitos pusės, čia buvo toki reikalai, ką daryti su banditais, kurie sulaikydavo ir apiplėšdavo mums siunčiamus sunkvežimius su ryžiais, paskirtais badaujančių žmonių maitinimui. Mes buvome pačiame gale ilgos aprūpinimo linijos, o siunčiamo maisto vos užtekdavo, jei tą maistą ir nepagrobdavo banditai.

Mes jau turėjome Korejos policijos pajėgų branduolį. Japonai buvo pergudrūs naudoti savo tautiečius policininkus, tvarkant tas panašias į triušių landynes korejiečių gyvenamas lūšneles. Netgi po 35 okupacijos metų japonas policininkas galėjo nueiti į tokias gyvenvietes ir daugiau jau nebegrįžti. Todėl pačiuose pavojingiausiuose Seoulo rajonuose japonai naudodavo pačius korejiečius, ir šiuos, japonų apmokytus policininkus, dabar naudojome mes. Visa bėda buvo, kad šie policininkai buvo japonų apmokyti. Taip, pavyzdžiui, dingo du „džypai“ ir sunkvežimis pakrautas ryžiais. Japonų apmokyti policininkai, į tai atsakydami, tuojau išvykdavo ir grįždavo su tuzinu žinomų korėjiečių banditų. Šitie banditai būdavo už nykščių pakariami ir jiems pasiūloma, kad „džypai“ ir sunkvežimis būtų sugrąžinti. Jeigu šitokios švelnios priemonės nepadėdavo, tai banditai būdavo dar rimčiau apklausinėjami pagelbstint trikampėms bambukinėms lazdoms, kurios labai stropiai buvo panaudojamos ištemptus pakabintų banditų pilvus. Po to, kaipo taisyklė, pavogtas maistas ir transporto priemonės tuojau atsirasdavo. Nors toks apklausinėjimas ir tokios tardymo priemonės labai padėdavo, tačiau aš, kaipo amerikietis burmistras, negalėjau to leisti. Jei mes buvome čia parodyti, kaip veikia, kaip dirba demokratija, tai negalėjome naudoti teroristinių metodų. Korejiečiai turėjo nuomonę, kad policija yra diktatūrinio valdymo ramstis ir stiprintojas. O mūsų darbas buvo parodyti, kad demokratijoje policija yra laisvo žmogaus saugotojas ir gynėjas. Ir, rimtai pagalvojus, šioje vienoje paprastoje taisyklėje jūs galite aiškiai matyti skirtumą tarp demokratijos ir policinės valstybės.

Pasibaigė vasaros atostogos ir jie abu nusprendė, kad meškeres reikia padėti į sandėlį, ligi sekančios vasaros, o dabar... abu nusprende, kad reikia per žiemą rimtai dirbti. Jie abu lanko augštesniąją mokyklą High School, ir kaip geri lietuviai, abu nutarė lankyti Lituanistikos kursus, kad galėtų gerai išmokti lietuvių kalbą, gerai pažinti Lietuvos istoriją ir geografiją, pasimokyti tautiškų šokių ir, galimas dalykas, jei bus talento, ir vaidybos. Jie abu mokėjo gražiai praleisti vasarą, jie mokės ir žiemą padirbeti, nes tas darbas kurs jų geresnę ir gražesnę ateitį, ne tiktai sau, bet ir tėveliams.

Kada prasidėjo spaudimas.

Istorijos knygose bus pažymėta, kad pirmasis raudonųjų puolimas (karas Korėjoje) buvo pradėtas 1950 metų birželio mėn. 25-tą dieną, 4-tą valandą ryto. Tai yra nevisai tikslu. Pirmasis puolimas, daug daugiau pavojingesnis negu visi kiti vėliau pradėtieji, prasidėjo lėtai, bet vis labjau spaudžiančiai ir slėgiančiai 1945 metų rudenį. Tas prasidėjo taip lėtai, kad mes beveik nieko nežinojome ligi buvome tikrai prispausti. Tada jau, galima sakyti, viskas buvo pervėlu.

Tai buvo vieną šaltą apsiniaukusį lapkričio mėnesio rytą, kada mano viršila, sujaudinta išraiška veide, pranešė, apie atvykimą kitos „pabėgelių“ grupės.

Tūkstančiai pabėgėlių.

„Aš nežinau, iš kur jie visi atvyksta“, pasakė jis, „tačiau, jei šių pabėgėlių atvyks dar daugiau, tai mes atsidursime apgailestautinoje padėtyje, stačiai bėdoje. Visi mūsų laivai gali atgabenti pakankamai ryžių tik Seoulo žmonių maitinimui, bet ne dešimtims tūkstančių pabėgėlių“.

„Dešimtims tūkstančių?“ sušukau aš. „Aš galvojau, kad tų pabėgėlių bus tiktai keletas šimtų“.

„Tai buvo vakar. Šiandien ir nakties metu jų atvyko tūkstančiai ir dar vis naujos didžiulės grupės atvyksta ir galo nematyti.“

Aš buvau to pasikalbėjimo pritrenktas. Išskyrus pabėgėlius grįžtančius į savo kraštą iš Kinijos, mes neturėjome kitokių pabėgėlių. Korėjos kraštas nebuvo karo paliestas. Netgi vienintelė bomba, kuri laike II-rojo pasaulinio karo buvo nukritusi Korejoje, pasirodė buvusi ne bomba, bet tuščias benzino bakas pripuolamai numestas iš žvalgybos lėktuvo. Kodėl gi dabar šitie žmonės staigiai apleidžia ūkius ir kaimus, jei jų ūkiai ir kaimai yra visiškai nuo karo nenukentėję ir nesunaikinti?

Kapitonas George Cosson mano padėjėjas iš Omaha, Nebrasko, ir aš skubiai susėdome į „džypą“ ir su mūsų korejėčiu, kilusiu iš Havajų viršila, kurį naudojome kaipo šoferį ir vertėją, išvykome pažiūrėti, kas ten dedasi. Mums buvo pranešta, kad daugumoje pabėgėliai plaukia — liejasi per rytinius vartus, todėl mes pasukome ta kryptimi. Dar gerokai prieš pasiekiant vartus, mes susitikome procesiją tokių nuskurdusių butybių, kokių aš niekuomet nebuvau matęs. Jie kaip tik šiuo metu buvo pradėję skirstytis iš didžiulės kolonos, kurioje jie buvo atvykę. Aš nebegalėjau leisti jiems išsisklaidyti ir pradėti elgetauti po visą miestą, todel skubiai iššaukęs policiją, nukreipiau juos į vieną apleistą tuščią Japonijos kariuomenės stovyklą. Ten, aš, mažiausiai, galėjau sugebėti išlaikyti juos tikroje tvarkoje ir valdyti.

Aš dar vis negalėjau patikėti savo akimis. Šie pabėgėliai plūdo į miestą ne šimtais, bet tūkstančiais. Kai kurie iš jų buvo sustyrę nuo šalčio ir beveik nuogi, o geriausiai iš jų apsivilkę labai nuplyšusiais drabužiais arba apsisiautę skylėtomis ir nudėvėtomis antklodėmis. Nemačiau jų tarpe nė vieno, kuris atrodytų sveikesnės išvaizdos ir jų tarpe nebuvo nė vieno vaiko. Tokios rūšies pabėgelių aš dar nebuvau matęs. Šitie žmonės buvo seni, ligoti, luoši, toks man susidarė įspūdis, ne sveiki protu. Paliepiau vertėjui atvesti pas mane vieną senyvą vyrą, kuris atrodė kiek inteligentiškesnės išvaizdos už kitus.

Rusų taktika.

— Iš kur jūs esate? — paklausiau.

Kai mano vertėjas pradėjo versti klausimą, senas žmogus, nelaukdamas, pats atsakė angliškai.

— Iš šiaurės, — ir jis papasakojo visą istoriją. Rusai, sakė jis, suėmė kiekvieną, kuris buvo per senas ar per silpnas darbui ir išvarė tokius į pietus per 38-tąją paralėlę. Jie aiškiai pasakė, kad mes jiems nebereikalingi. Jeigu mes negalime dirbti, tai jie negali mūsų maitinti ir rengti. Kai kurie iš mūsų yra seni prityrę mokytojai ir mokslininkai, tačiau rusai sakė — jie atsigabensią savo mokytojus. Kai kurie iš mūsų yra prekybininkai ir įvairių prekybų savininkai, tačiau jie visa iš mūsų atėmė. Likusieji iš mūsų, pamojo jis ranka į nuskurdusią miniją, jūs patys galite matyti, kas mes esame...

Tikrai, dabar aš galėjau viską aiškiausiai matyti, kaip rusai švelniai išsisuko nuo atsakomybės globoti vargšus ir silpnus. Jie siuntė šias žmoniškų būtybių liekanas į pietus, amerikiečių globai. Už visa to, galima buvo suprasti ir matyti rusų suktą ir klastingą strategiją. Šie žmonės buvo išvaryti į pietus ne tiktai padidinti mūsų

Nukelta į 8-tą psl.

KELIONĒS IR SVAJOĒNS

5.

Su malonumu ir susidomėjimu pasiskaičiau „skraijojančio kunigo“, dr. Juozo Prunskio-Daugailio, kelionių aprašymų. Man net pavydu, kad jis taip gali aplakstyti visą Ameriką ir pamatyti ją ir iš viršaus ir viduje. Jis, mano akimis žiūrint, tuo yra laimingas. Jis laimingas ir tuo, kad jam kelionės mažai kaštuoja, nes jį, kaip jis pats rašo, visur priima klebonijos, vienuolynai, ir jam nieko nekainuoja pragyvenimas. Be to, dažnu atveju jam nieko nekainoja nei susisiekimas. O tai keliauninkui yra pirmaeilio svarbumo dalykai.

Deja, jis nelaisvas. Jis rėmuose. Jo „sparnai parišti“. Šiuo atžvilgiu jis negali būti laimingas, ir gali pavydėti man brangiausio žmogui dalyko — laisvės. Nors gyvenimą jis gali matyti gana plačiai, bet toli gražu ne iš visų pusių, o pasakyti gali — dar mažiau. Todėl jo kelionių aprašymas yra nepilnas ir neduodąs tikresnio, realaus, vaizdo.

Taigi, buvusio kunigo, prof. Mykolaičio-Putino, „Altorių šešėlyje“ iškeltos mintys turi pagrindą, vien remiantis, kad ir tiktai pasiskaičius kun. Prunskio kelionių aprašymą, jau nesileidžiant į platesnes gyvenimo padairas.

Malonu tačiau, kad jis savo įspūdžius pertiekia gyvai paskaitomai.

Iš jų galima susidaryti vaizdas, kad Centr. Amerikoje daug vargo ir skurdo. Neraštingumas ir kultūrinis atsilikimas pasibaisėtinas, — ta prasme, kad komunistinė propaganda, į tuos kraštus skverbiasi per visus plyšius, o socialinė pažanga, apšvieta slenka vėžlio žingsniais. Esą bandoma kai kas daryti per parapijas, bet tai tėra tiktai paliatyvas. Tas reikalo iš esmės neišgelbės. Demokratinės, gilios, reformos, kad ir tokios, kokios buvo padarytos N. Lietuvoje, neturi pionierių. Todėl iš kun. Prunskio aprašymų susidaro įspūdis, kad C. Amerika greitu tempu darosi totalistinių varžybų arena. Tačiau vienas jų jau yra pavargęs, netekęs dinamiškumo, o kitas alkanas, išbadėjęs ir todėl nepaprastai veržlus.

Ir aš sau negaliu įsivaizduoti, kokia būtų žmonijos tragedija, jeigu taip visame Žemės rutulyje įsigalėtų koks totalizmas?! Juk tai tada laisvė būtų palaidota ilgam laikui. Ir kokių būdų ir priemonių reiktų išrasti, kad laisvę galima būtų atgauti? Sunku įsivaizduoti. Ypač, kai moderniais ginklais ginkluotas totalistas gali siautėti be jokios atsakomybės, save pateisindamas kaip neklystamą.

Tiktai palyginti maži totalizmai, kaip fašizmas, nacizmas ir komunizmas, kurie buvo, ar dar tebėra, sritiniai, — kiek jie kainavo ir kainoja tautoms gyvybių, vargo, skurdo, kasdieninės baimės dėl gyvybės, dėl būvio: kiek kančių tenka iškentėti ištisoms tautoms; kiek netikrumo, kiek svyravimų, kiek nervų išgyvena šeimos, kurios nuolat ardomos, laužomos ir turi gyventi amžino pavojaus akivaizdoje... Ir kiek žmonių yra kankinama priverčiamaisiais darbais, nežmoniškose sąlygose, marinant badu, šalčiu, skurdu už tai, kad jie turi savo įsitikinimus, kad jų protas sako ką kita, negu totalizmo diktatoriai diktuoja?.. Ir kas davė totalistams teisę prievartauti žmogų, reikalaujant, kad jis taip, ne kitaip tikėtų, taip, ne kitaip galvotų, taip, ne kitaip pasisakytų? Laisvas žmogus ir stato klausimą: Kam to reikia? Kam ir kokia iš to nauda?

Prisiminus liberalizmo kritikus, čia pat norisi klausti: ar taip jis jau blogas, jeigu jis duoda asmeniui teisę laisvai galvoti, laisvai tikėti, laisvai išpažinti tą tikybą, kurią jis nori, laisvai pareikšti savo įsitikinimus, lasvai ieškoti kelių į tobulesnį gyvenimą, esamojo trūkumus vertinant kritiškai??? Juk tai yra pažangos keliai ir pažangos sąlygos. Tiktai totalistai nesutinka su laisvės principais ir žmogų prievartauja, fiziškai ir dvasiškai. Tiktai totalizmas nepakenčia liberalizmo, kuris nesutinka su prievartavimais.

Svajonės apie laisvę tačiau susiduria su baisia realybe. Laisvės, tyros ir žmonijai nešančios taiką, grožį ir gerbūvį (taip tiktai galima įsivaizduoti tikrą laisvę), deja, žmonių sudarytame pasaulyje nėra ir jos, deja, dar ilgai nebus.

Laisvės entuziastai, sielos žmonės, Adomas Mickevičius, Byronas, viską metę, skubėjo į talką laisvei, už kurią ir savo gyvybes paaukojo... Puškinas kentėjęs už laisvę trėmimus, cenzūrą ir kitokius persekiojimus, nusivylęs lyriškai sprendė, kad jis žmonėms bus atmintinas tuo, kad žiauriame amžiuje išgarbinęs laisvę“, o ir mūsų Baranauskas, Vienažindys giliai apverkė laisvės nebuvimą. Ir nuostabu, kad mūsų laikais atsiranda net tituluotų profesorių, kurie laisvėje mato tiktai... bedievybę, nors mūsų amžius nepalyginamai žiauresnis, negu Puškino. Tur būt, nejautriem, o gal apkrėstiem totalizmu, šių žiaurumų dar nepakanka, kad jie įveiktų jų storą odą...

Toks yra kapitalizmas. Vis kuo pertekęs, jis man, kai važiavau uolotomis ir kalnuotomis Hudzono pakrantėmis, ties New Yorku, man vaizdavosi, kaip koks milžiniškas slibinas (lyg ta didžiulė vandenim pertvinusi ligi pat krantų upė), kuriam bolševikinis imperializmas; —nauja, dinamiška, valstybinio kapitalizmo forma, — kerta nusilpusias nuo pertekliaus rankas, kojas, ir jis dar nieko nejaučia... Dar turi galvą ir virškinimo aparatas dar veikia. O mitybinis aparatas nepasotinamas, — tat, nieko nežiūredamas, kiek dar gali, vegetuoja.

Bet gi, yra tikra tiesa, kad gyvenimas nestovi vietoje, kad jis kinta, kad kova vyksta ir kad niekas jos nesulaikys. Ir tas laimės, kas bus dinamiškesnis, geriau prisitaikęs laiko ir aplinkybių sąlygoms.

Kapitalizmas neatsilaikys. Bet nepaprastai būtų žiauru, kad žmonijai reiktų patekti į kokį nors totalizmą. O pavojų tam yra labai daug. Ypač jeigu pakils Azija, kuri gali nušluoti visą dabartinį civilizacija aptekusį pasaulį. Tai jau gali būti rasės, ne socialinių perversmų, reikalas.

Tokių „kvailų minčių“ apimtas ir nepastebėjau kai atsidūriau New Yorko Grand Central Station požemiuose. O kai iš jų išlindau, jau teko eiti į miestą.

(d. b.)

Amerikonai apsigyveno gintis Grenlandijos sniegynuose

KAIP BUVO ĮRENGTA ORO PAJĖGŲ BAZĖ THULE, GRENLANDIJOJE.

1951 kovo mėn. 600 žmonių grupė, apsirūpinusi visais reikalingais dalykais, jų tarpe 29 tūkstančius svarų sveriančia kasimo mašina, buvo nuleisti šaltoj, *poliarinių nakčių Grenlandijoj*. Tie žmonės pradėjo vykdyti sunkų ir slaptą uždavinį — nuversti sniego bei ledų kalnus ir įruošti lėktuvams bazę. Ši statyba pavadinta „Blue Jay" vardu, buvo tikras modernios inžinerijos stebuklas. Thule, kuri yra apie 900 mylių nuo šiaurės poliaus, J. A. Valstybėms buvo nepaprastai svarbi strateginė vietovė. Kadangi ji yra pačioje šiaurėje, tad joje *esantieji bombonešiai, per penkias* skridimo valandas gali lengvai pasiekti visus svarbesnius pramonės centrus Rusijoje.

Amerikos aviacijos ekspertai jau seniai planavo įrengti oro pajėgų bazę Grenlandijoj. Pirmasis, kuriam ši mintis užkliuvo, buvo žinomas Arktikos lakūnas pulk. Bernt Balchen, o taip pat ir Knud Rasmussen, garsus Afrikos tyrinėtojas. Jie abu susitiko 1927 metais New Yorke, kaip tik po garsaus *Lindbergo Atlanto nugalėjimo*, tą mintį diskutavo ir Rasmussen tvirtino, kad tokiai bazei vieta yra tinkamiausia vietovė pavadintoj Thule.

Pulk. Balchen savo projekto neužmiršo. Dar prieš antrąjį pasaulinį karą kelis kartus varstė atatinkamas duris, bet pilno pritarimo nepavyko gauti. Pagaliau 1950 metų rudenį pakartotinai savo mintis perdavė tuometiniam aviacijos sekretoriui. Pastarasis *neatidėliojant sušaukė* ekspertų posėdį, ir etn gen. Lewis A. Pick, *inžinerijos viršininkas* užtikrino, kad tai yra įmanomas dalykas. O maždaug po šešių mėnesių, pirmoji grupė jau buvo lėktuvais nuleista vykdyti tą milžinišką projektą.

Prieš pradedant tuos darbus, Thulej buvo 18 Amerikos ir Danijos oro stebėtojų, apgyvendintų 8-se mažuose barakuose. Nusileidus pirmiesiems šešiems šimtams vyrų, po trijų mėnesių pribuvo pagrindinė darbo jėga, *7.500 žmonių, kurie prieš išvykstant* net nežinojo, kur jie bus *nugabenti*. Vyrai, daugumoj civiliai, kurie buvo parinkti tiems darbams, prieš tai buvo stropiai saugumo ir medicinos specialistų patikrinti. Jie privalėjo būti stiprios sveikatos ir patikimi, kadangi šios bazės įrengimai laikomi karine paslaptimi. Sudarant darbo sutartis, jiems buvo pasakyta tik tiek, kad vyks į užjūrį ir dirbs labai *šaltam klimate. Tame skaičiuje* buvo įvairių šakų specialistų, pradedant matematikos profesoriais iki grindų šlavėjo. Net muzikos ir sporto mokytojai, ir pagaliau restorano-tavernos valdytojas. Atlyginimas, mūsų akimis žiūrint, buvo tiesiog pasakiškas. Pavyzd. grindų valytojas gaudavo 226,95 dol. per per savaitę, paprastas darbininkas *375 dol.*, o įvairūs mašinų valdytojai bei kiti specialistai dar daugiau. *Pragyvenimas, palyginus* su uždarbiu nebuvo toks brangus, *5,75 dol. dienai, už lovą*, maistą ir apskalbimą. Jie dirbo 7 dienas savaitėje ir 10 valandų kasdien.

Žiaurios gamtos sąlygos.

Vyrai, kurie privalėjo ten išbūti dvejus metus, turėjo būti tikri pasiryžėliai. Vasaros ten nėra, tik šaltis atkrinta ir vėjai aprimsta. Sniegas vietomis nutirpsta, bet pašalas niekad nepaleidžia. Bet ypatingai 1951-*jų metų žiema Thulėje buvo nepaprastai sunki*. Normaliai ten *yra apie 70 dienų tinkamų laivininkystei*, bet tą vasarą vos 44 dienos tebuvo prieinamos. Rugsėjo mėnesiui baigiantis vėl stoja žiauri žiema. Temperatūra nukrinta žemiau 60F. ir vėjai nešasi iki 150 m. per val. Be to, daugiau keturis mėnesius viešpatauja visiška naktis. Dirbantieji privalėjo prisirišti prie tam skirtų plieninių kabelių, idant vėjas nenuneštų į patį *Žemės* ašigalį.

Dėl šalčio, visos motorais varomos mašinos veikia maždaug *8 mėnesius nesustabdant motorų*, nes priešingu atveju bematant užšąla ir iki vasaros neįmanoma atšildyti. Vėliau, kai jau buvo pastatyti apšildyti angarai susidarė galimybė remontuoti mašinas ir leisti į darbą tada, kai yra reikalas. Tame šaltyje net plieniniai įrankiai lieka trapūs, prie mažiausio stuktelėjimo lūžta ir reikalauja didelės priežiūros. Be to, dirbti lauke prie silpnos, vėjo blaškomos šviesos, *kai aplinkui veišpatauja* juoda naktis, taip pat sunku. O ta *amžina*, nesibaigianti tamsa, slėgianti visą ketvirtį metų, kai kuriems net nervams pakenkė.

Amerikos valdžia kiek galėdama, 1951-jų metų rudenį stengėsi dirbančiųjų gyvenimą paskaidrinti. Kai jau buvo pristatyta pakankamai pastatų, pradėjo veikti pilna gimnazija, įvairių kalbų kursai, įvairių muzikos *instrumentų pamokos*, visų rūšių amatų kursai ir tt... Žinoma, tas viskas buvo nemokamai.

Sportas taip pat nebuvo pamirštas. Vasaros metu veikė beisbolas ir mėgėjams, kurie nebijojo šalto, vos 37 F siekiančio vandens, plaukimo instruktoriai buvo pasiruošę padėti. Žiemos metu, kai jau įruošė pastatus, ledo rutulys, krepšinis, tenisas ir kiti. Taverna aprūpindavo *tik alum ir minkštais* gerimais, stipresnieji gėrimai *buvo draudžiami*. Moterys buvo tik dvi, tai buvusių Amerikos bei Danijos oro stebėtojų viršininkų žmonos.

1951 metų nuo liepos 9 iki rugsėjo vidurio, kada lankėsi laivai, vidutiniai per parą iškraudavo po 3386 tonas įvairių reikmenų. Bet žiemą stambūs ledynai užslinko taip greit, kad įšaldė 46 laivus į tokią vietą, kurioje normaliai galėtų būti tik 26 laivai. Ledas padarė *stambių nuostolių laivams*.

Tie atvykusieji 7500 žmonių išbūdavo tik kelis mėnesius, vasaros laiku, o žiemai likdavo tik apie penkis-šešis šimtus vyrų, tai vien dėl patalpų stokos. Tie likusieji vykdė svarbiausius darbus. Apytikriai visi planavimo darbai pagal tą vietą buvo atlikti inžinierių anksčiau Vašingtone, bet daug kas neatitiko vietoje ir praktiškai visa konstrukcija, tiek fizinė, tiek protinė buvo atlikta vietoje.

Sunkios darbo sąlygos.

Lengvi, gyvenamieji pastatai buvo pastatyti tiesiai ant žemės paviršiaus padėtų stambių, medinių balkių ir pritvirtinti inkarais, visuose kampuose prie žemės, idant vėjas nepakeistų gyvenamos vietos. Bet sunkieji pastatai — angarai, dirbtuvės sudarė didelę problemą. Augšti pastatai, su savo plieniniais rėmais reikalavo stiprių pamatų. Ir tam inžinieriai surado tinkamą būdą. *Giliai po žeme*, kur turėjo būti pamatai, pritiesė daugybę *12 colių storumo vamzdžių* ir per tuos vamzdžius dirbtinu būdu palaiko vienodą temperatūrą po angarais, tiek žiemą, tiek vasarą, t. y. neleidžia žemei atšilti.

Geriamas vanduo toj vietoj dėl šalčio iš žemės negaunamas ir čia inžinieriai pastatė didžiausią pasaulyje destiliatorių, kuriame destiliuoja sūrų vandenyno vandenį. Bet vandentiekio taip pat dėl šalčio pravesti nepavyko ir tam tikslui skirtos mašinos vandenį pristato pastatams.

Nežiūrint tų visų sunkumų, darbai vyko nepaprastu tempu, taip, kad 1951 rugsėjo 11 d. pirmasis *lėktuvas pakilo nuo pilnai* paruošto tako. O 1952 metų pabaigoje svarbiausieji darbai buvo prie pabaigos.

Apžiūrėjęs užbaigtus darbus, gen. Lewis A. Pick pasakė: „Tie vyrai, kurie per palyginus trumpą laiką įvykdė tokį sunkų uždavinį, buvo pajėgiausias statybos vienetas ,kokį iš viso įmanoma sudaryti. Jie atliko sunkiausios statybos darbus, kokia iš viso buvo bent kada vykdoma. Laike dvejų metų žiaurią Arktikos vietovę jie pavertė moderniška Amerikos karine baze. Garbė jiems".

Pabaigai ir aš norėčiau savo trigrašį įkišti. Taip, Amerika *ten atliko tikrai sunkią statybą* ir užtarnautai gali tuo didžiuotis. Tuo labjau, kad ta bazė gali būti naudinga ir taikos metu. Juk ji sutrumpins Skandinavijos lėktuvams kelią į Ameriką, o taip pat visos Europos lėktuvams kelią į Japoniją ar Kiniją, žinoma jei Sovietai leistų jiems skristi per sav ošiaurinę teritoriją. Bet ar ta bazė karo metu daug pasitarnaus prieš priešą, prieš kurį ji yra pastatyta, tai klausimas. Juk vienos atominės bombos užteks paversti tas *milžiniškas pasangas ir sudėtus milionus* vėjais. Juk demokratijos kraštai, tai snaudžiantis liūtas, kurį išjudinti nortint, reikia užlipti jam ant uodegos. O tas, kurs norės jo kojas mindžioti, užlips ant skaudžiausios nuospaudos, nežiūrint, kad po to bus skaudžiai išpertas.

R. Galinis.

MŪSŲ SPORTAS

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ SPORTO ŠVENTĖ.

Australijos Lietuvių Fizinio auklėjimo ir Sporto Valdybos pranešime šitaip pasisakoma.

„Didėjant ir stiprėjant sporto klubams, laikas pribrendo lietuviškas sporto šventes *plėsti, šalia krepšinio ir kitų sporto* šakų varžybas pravedant. Šitokia platesnio masto šventė šiemet įvyks spalio 29—30 dienomis Melbourne.

Šitoje sporto šventėje šalia krepšinio bus vyrų ir moterų stalo tenisas ir šachmatai. Tai bus pirmas toks reikšmingas įvykis Australijos lietuvių gyvenime, ir pirmas po išsiskirstymo iš Vokietijos mūsų tremties gyvenime apskritai, nes dar ne buvo suorganizuotas tokio masto lietuviškojo jaunimo sąskrydis — sporto šventė.

Ruošiant šią sporto šventę susiduriama su įvairiais sunkumais. Vieniems sporto klubams *šitokią sporto šventę sėkmingai* pravesti neįmanoma. Čia reikalinga visos lietuviškos visuomenės parama. Todėl Australijos Lietuvių Fizinio auklėjimo ir Sporto Valdyba maloniai prašo visus tautiečius prisidėti prie šventės ruošimo paremiant ją finansiškai. Ypatingai paramos yra reikalingi Adelaides ir Sydnėjaus sporto klubai, nes iš šių vietų didesniam skaičiui sportininkų vykstant į Melbourną, klubų *valdybos nebus pajėgios* apmokėti kelionės išlaidas.

Čia yra trijų sporto klubų valdybų adresai:

E. Taparauskas, 22 Melbourne Str., Lower Nth (Adelaide) S. A.

V. Šutas, 9 Piligrim Ave., Marrickville (Sydney) N. S. W.

K. Miklius, 16 Campbell Str., Collingwood (Melbourne) Vic.

Per 45 metus
. . . kanadiečiai vyrai ir moterys daugiau nešiojo *Tip Top* užsakymui siūtų drabužų, nei kad kurių kitų.

Tik Tip Top Tailors suteikia jums tikrą *asmeninį patarnavimą* —
jūs renkatės medžiagą
jūs renkatės stilių
jūs renkatės spalvą
mes ranka sukerpame ir pasiuvame pagal išmeiras.

DIDŽIAUSIA DRABUŽIŲ VERTĖ KANADOJE
vyr. ir moterims
Netoliese yra
TipTop
kraut. ar atstov.
T 30

■ Brazilijoj didžiausias paukštis yra ema, braziliškasis strausas. Savo lizdus jie įsirengia talkos būdu. Susirinkusios emos aprenka patogią vietą, paskui nupeša žolę aplinkui, kad priešą galėtų pastebėti jau iš tolo .Kiaušinius deda kelios patelės į vieną vietą. Ir peri sutūpusios po kelias greta viena kitos. Emų kiaušiniai dideli, vieno užtenka sočiai *privalgyti* keliems žmonėms. Emos lesa *žolę, bet svarbiausias jų maistas* visoki vabalai ir kirminai, net gyvatės.

■ Lietuvos min. Dr. F. Meieris, Rio de Janeire ir sekr. rašytojas Petras Babickas, atvykę į *S. Sao Paulį dalyvauti kun.* M. Valiukevičiaus primicijose, *lankėsi Lietuvos konsulate, o* paskui V. Zelinos parapijos mokykloje padarė pranešimą lietuviškų laikraščių ir organizacijų atstovams.

■ Vienas Kalifornijos prekybininkas įtaisė palubėse tris mažas televizijos kameras, kurios *apima apie 22.000 kv. pėdų* grindų plotą. Stebėjimas vyksta per tris televizijos aparatus. Šis įtaisymas padarytas sekti krautuvių vagis. Įtariami asmenys lengvai sekami, jiems to nepastebint.

■ Veikliausi kooperatyvai Kanados katalikų yra New Cartan ir Lindsay centruose. Pirmasis *kooperatyvas jau pastatė 34 namus*, antrasis 32. Praėjusį pavasarį namų statyba pradėta platesniu mastu. Namai parduodami labai lengvomis sąlygomis, nes katalikų kooperatyvas nori patarnauti neturtingiesiems Kanados gyventojams.

■ *S. Cruzo mieste, Bolivijoj*, gyvena Jonas Laurinavičius su šeima. Jis kilęs iš Veprių. O Sucrės mieste gyvena jo brolis Antanas Laurinavičius su šeima. Čia turi lietuviško krupniko dirbtuvę ir verčiasi gana gerai.

■ Airis kunigas *Butterly*, laikinai apsigyvenęs Brooklyne, sumušė du vagiu, kurie jį pakvietė pasivažinėti draug su jais ir bandė atimti jo piniginę. Vagys buvo taip sukulti, kad džiaugėsi pabėgę nuo kunigo smūgių.

J. AISTIS

GIROS

II.

Fabijonas Neveravičius lenkiškai puikiai kalbėjo, buvo kraujo bajoras ir dar priedo karininkas, tai lenkus vesti tiko ir norėjo, bet jam kelią pastojo Girienė. Fabijonas geruoju valdžios perleisti nebuvo linkęs, bet Girienė spyrėsi visu ūgiu ir visa jėga, ir abu kas sau tvarkė, o akis akin susidūrę, nepašykštėdavo vienas kitam kandesnės *pastabos ir šiukštesnio žodžio*. Neveravičius, galop, regis su ja *pagrindinai susitvarkė ir juodu* valdžią pasidalino: jis pasiėmė liūto dalį, tai yra, tarptautinių santykių palaikymą, o jai paliko smulkius, jei taip galima išsireikšti ape ilaivą, namų apyvokos rekalus. Girienė, būdama gera šeimininkų ir veikėja, nenusiminė ir rankas sudėjusi nesėdėjo. Vyrams išslydus iš jos valdžios ir autoriteto, ji visą savo apmaudą ir rūstybę paliejo ant moteriškųjų, juoba ant Salomėjos Neries ir Nelės Mazalaitės. Ji jas užvarė indų plauti ir *šiaip tvarkytųsi. Mudu su Rannitu* išvogėme Nerį ir, paslėpę *lietpalčiais, ant denio kalbinome*, bet už tat pagreitintu tempu turėjo dirbti Mazalaitė ir dar viena panikė. Kai tos baigė indus, geriau bokalus, tai ji jas užvarė alaus butelius tvarkyti, kad po grindis nesiritinėtų.

Keliaudamas su lenkais pastebėjau, kad ir mūsų sulenkėjusieji kiškiaapikakliai nesnaudė. Sustos, būdavo, kur autobusas, tai, žiūrėk — pavieniui ir būreliais iš pakampių išlenda lenkai lenkams rankų bučiuoti. Taip Merkinėje viena apsiskarmaliavusi „bajorė", po ilgų ir sunkių grumtynių, ir man ranką pabučiavo. Šalia stovėjusiam Mozės tikėjimo lenkui Levinui pasiskundžiau: — „Štai, sakau, matote, pas mus skurdo nestinga, bet panašaus tamsumo nerasite tarp nesulenkėjusių lietuvių". Jis man atsakė: — „Matau, kad *jūs nematėte Lenkijos. Jūsų kraštas* juoba turtingas, šaunus ir mielas". Tik Veliuonoj pagyvenęs naujakurys, buvęs Burbos dvaro darbininkas, lenkus šiek tiek šaltesniu vandeniu perpylė. Jis kalbėjo lenkiškai, kaip ropę krimto, ir dėl to lenkai juo labai domėjosi, net moteriškosios prie jo glaudės, bet jis atsisveikindamas pasakė lyg ir prakalbą: „kai parvažiuosite Lenkijon, jūs parašykite, kad mums dabar geriau negu tada, kai ponams žemę dirbome: mūsų valdžia gera, ir mums, seniems dvaro darbininkams, dabar gera". *Lenkai apstulbo ir tylėjo*, kol laivas įplaukė į vagą; net į jo mojavimus neatsakė. Jam mojome mes, lietuviai.

Taip nupūškavome laiveliu iki Gelgaudiškio, kur turėjome būti pietums, bet atsiradome tik vakarienei. Keista, aš tada žiūrėjau į tapybingus Nemuno krantus lyg pirmą ir paskutinį kartą. O tos mūsų upės ir upokšniai... Jos ir hidrologus paverčia poetais. Ag yra gi daug didingesnių platesnių ir sraunesnių vandens srovių, bet iki šiol *man dar neteko matyti nei vienos*, kuri galėtų prilygti mūsiškėms savo kukliai intymiu grožiu ir paprastumu. Kitur jos arba nustelbia gamtovaizdį arba jame dingsta: mūsosios su gamtovaizdžiu darniai suaugusios. Gal tai tik dėl to, kad jos savos. Tai lygiai kaip ir miestai. Kiekvieną kartą, kai pravažiuodavau Arles, galvodavau, kad jame gyventi negalėčiau: visas miestas, taip pat ir vienas gražiausių romaniškojo stiliaus šventasis Trofimas atrodo kaip *pašiurpęs akmenų krūsnis* akmenėtame ir saulės išdegintame lauke, *ogi tasai miestas įkvėpė* nežinomąjį episkosios poemos Aliscamps autorių ir Daudet, ir Van Gogh, ir Bizet.

Gelgaudiškio Nemuno krantas smėlėtas, o rūmai dar tolokai. Lenkų svečių tarpe buvo sunkaus svorio ir silpnų kojų ponia, kuri nesiryžo pėsčia beeiti. Ta rašytoja buvo parašiusi vieną tik, bet gana stambią knygą, neatsimenu — Lenkiškąją ar Lietuviškąją Virėją. Sprendžiant iš jos minkšta tešla pavirtusio aptakaus kūnelio, ta knyga *turėjo būti tobulai ir meistriškai* parašyta.

Nebuvo kitos išeities, kaip tik ieškoti arklio. Pasiėmė mane Fabijonas Neveravičius, ir pasileidome bažnytkaimio link. Pirmos trobos kieme stovėjo prie tvoros tvirtai pririštas pakinkytas arklys. Vežimaičio dar ir pasturgalinis ratas buvo parištas. Nuobodžiaudamas arklys graužė tvorą. Fabijonas Neveravičius tarė: „Jei yra arklys, tai turi būti ir žmogus". Įėjome į vidų, kur būta klasiškosios *arbatinės. Kampe, prie lango*, prieš pusiau nugertą pusbutelį ir du pilnu stikliuku sėdėjo du vyru. Fabijonas, be didelių įžangų, kreipėsi: „Vyrai, nuvežkite čia vieną ponią viešnią nuo prieplaukos į dvarą". Vienas, tai ir buvo arklio savininkas, kaip kirviu atkirto: „Tai jau ne! Ar nematote, kad mes vaišinamės". Žmogus jau buvo dailiai įkaušęs. Ir man atrodė, kad vargu ar beverta kalbinti, bet Neveravičius dar kalbino: „Žmogau, pusbutelis nepabėgs, *o kai nuveši, tai gausi kitam* pusbuteliui". Tas kreipėsi *į bendrą: „Ką tu sakai?"* Tas atsakė: „Nuvažiuok — jei žada, tai duos". Jis tada keldamasis ir kaire imdamas nuo stalo kepurę, o dešine stikliuką, tarė: „Na, tai jagut taip, tai nėr ko ir snaust!" ir iš tolo, visai nepaliesdamas lūpų, kliustelėjo taurelę plačiai praverton burnon ir su mumis išėjo.

Išėjo, atsirišo arklį ir sėda vežimaitin. Tariau: „Žmogau. ratas parištas!" Atsakė: „Nieks... nutrauks... pakalnėn. Seskit!" Ir traukė mus su didžiai *nemalonia muzika. Prieplaukoj* apsisuko ir sėdi, kaip iš akmens nutašytas. *Trise mes tą ponią* kėlėme, o jis sau žiūri savo įžulia ir prakaituota šypsena ir tyčiojasi: „Bet kad jūs ir nemokat su moterimis... Griebkit jūs jai už pakinkių, tai pati įšoks!" Kiek palaukęs, jis ją pačią pradėjo šnekinti: „Močiute, lipk gi! Pasitursenk, močiute, gi! Aš čia iki pusiaunaktų nestovėsiu... Močiute, aš tau sakau: manęs tenai žmogus laukia". Šiaip taip mes ją įrioglinome. *Tada jis pradėjo jai meilintis*. „Arčiau glauskis, arčiau, močiute!" Ir jis, kairėn *paėmęs vadžias*, o dešinę uždėjęs ant pečių, beveik jėga ją prie savęs glaudė ir šnekino. „Va šitaip močiute. O tu, močiute, dar sveikatoj, o ho ho!" Tariau: „Bijok tu Dievo, žmogau, tai viešnia, ką ji pasakys apie mus, lietuvius, grįžus Lenkijon". Tas ją tebešnekino: „Močiute, neklausyk, ką tas sako. Juk tu pati prie manęs glaudies, a?" Paskui jis atsisuko ir piktai tarė man: „Lipk man greičiau iš ratų, o ne — tai aš nevežu!" Turėjau *išlipti, bet abu su Fabijonu* ėjova šalia, kad tasai neperžengtų ribos.

Žmogus, visai nepaisydamas, kad ta nė žodelio lietuviškai nesupranta, vis kiečiau ją glaudėsi prie savęs ir šnekino, bet šį kartą jau apie politiką: „Na, tu man dabar pasakyk vienam, ką mano tasai jūsų Bekas? Jis jus parduos. Aš pačioj paprūsej gyvenu, ir jau tuos vokiečius pažįstu geriau, kaip savo penkis pirštus: vokietis lenkus sukedens, kaip šiltą vilną. Tai ką, močiut, gal manai, kad ne? Paminėsi mano žodį, močiute, paminėsi".

Man buvo tikrai nejauku ir maniau, kad ta lenkė prakeiks ne tik tą įkyrų žmogų, bet ir visą kraštą, bet labai apsirikau: jinai per visą vakarienę nieko kito nekartojo, kaip tik: „Jaki sliczny czlowiek! Jaki sliczny czlowiek!" Ir suprask, gavojau, moterį, kad nori! O tas žmogus nors ir įkaušęs, bet gana blaivus buvo: atlupo iš mūsų iš anksto du litu, be to, privežęs *prie durų sustojo, kaip įkastas*, ir nejudėjo iš vietos, kol jam *arbatpinigių nepridėjome*.

Gelgaudišky užtrukome, ir grįžti išsirengėme tik naktį. O tai buvo tikrai baisi ir didinga naktis: audra, liūtis, perkūnija ir žaibai, žaibeliai įvairiausi — strėlėmis, zigzagais, kryžiais ir ugnies kamuoliais jie krito vandenin kaip lietus. Alučio atsarga stebinančiai apsti buvo, ir gėrė, kas jį mėgo ir kam tilpo, juoba, kad jis ėjo, kaip prancūzai geba sakyti, princesės, tai yra, rašytojų draugijos, sąskaiton. Laivo kapitonas, augalotas ir sveikatingas, kaip šimtametis girios ąžuolas, bet nusilesęs. *kaip mazgotė*, ėmė ir užleido laivą ant seklumos. Motoras kasėsi iš jos bent dvi valandas. Girienė vėl pasirodė visame savo majastote, kaip audra. Vėl ji užgulė merginas ir Nerį, kad tvarką darytų, kurios, tiesą sakant, jau didžiai stigo. Jos rinko iš pakampių tuščius ir pusiau nugertus alaus butelius. Girienė ir pati jau to darbo ėmėsi. Vėl su Rannitu ir dar vienu vilniečiu lenku Maslinskiu išvogėme Nerį ir per kajutės apvalų langelį stebėjome liepsnojantį ir tyškantį Nemuną.

Neris buvo mano kartos žmogus, *bet aš ją labai mažai tepažinojau*. Iš viso su ja nedaugiau kaip penkis, šešis kartus ilgėliau esu kalbėjęs. Galiu, aišku, labai klysti, bet ji man atrodė esanti gana nuobodi ir net gal nelabai įdomi žmogysta Nuostabiai kukli, ir žodį iš jos vąšeliu reikėdavo traukti. Porą kartų sutikau ją pas Putiną. ta

„ČIURLIONIO“ VIEŠNAGĖ TORONTE.

RAŠO VYT. KASTYTIS.

Penkiolikos metų veiklos sukaktį švenčiantis „Čiurlionio“ ansamblis spalio 17 d., Victoria kino teatro salėje davė koncertą Toronto lietuvių visuomenei. Pilna publikos prisirinkusi salė rodo, kad Toronto lietuviai „Čiurlionio“ dainų ir kanklių dar nėra užmiršę, nors paskutinį kartą „Čiurlionis“ Toronte viešėjo prieš ketverius metus. Šį kartą „Čiurlionio“ kelionė į Torontą buvo surišta su nemažais sunkumais. Šeštadienį čiurlioniečiai turėjo koncertą Detroite. Nespėjus atsipūsti, jiems teko praleisti ilgas valandas autobuse, pakeliui į Torontą. Per Torontą praūžęs uraganas apgriovė tiltus. Iš vakarų pusės buvo sustabdytas visas susisiekimas. Ansamblio dalyviai buvo sulaikyti prie vakarinės miesto dalies. Įvažiuoti į miestą jiems teko išrūpinti specialų policijos leidimą. Dėl šių iš anksto nepramatytų susitrukdymų koncertas buvo pradėtas beveik 5 val. pp., nors jis turėjo prasidėti 3 val. Salėje susirinkę torontiečiai pilnai suprato ansamblio kelioninius vargus, kantriai išlaukdami beveik dvi valandas. Ši jų kantrybė buvo pilnai atlyginta puikios koncerto programos.

Tautiniais drabužiais pasirėdęs mišrus choras padainavo M. K. Čiurlionio „Sanctus“, J. Gudavičiaus „Kur giria žaliuoja“, D. Andriulio „Mes su jūtom“, J. Žilevičiaus „Laisvės Tėvynei numylėtai“, St. Šimkaus „Oželį“ ir to paties kompozitoriaus „Vėjo dukrą“. J. Žilevičiaus daina „Laisvės Tėvynei numylėtai“ yra dedikuota „Čiurlionio“ ansambliui. Ji visada dėl savo aktualaus šioms dienoms teksto susilaukia didelio pasisekimo. Tačiau tekste esama nesklandumų, kurių lig šiol nepastebėjo nė vienas dirigentas. Keistokai praskamba sakinys — „Laisvės tiems, kur mirčiai trėmė“. Negi čia būtų turimi mintyje enkavedistai? Reikia skirti tuos, kurie trėmė ir tuos, kurie buvo tremiami. Aišku, šiuo atveju daina kalba apie tremiamuosius, bet ne apie trėmėjus. Tačiau paraidžiui iš sakinio galima daryti abi išvadas. Jį be ypatingo vargo galima būtų pataisyti.

Vyrų choras susilaukė ovacijų, padainavęs subtiliu piano L. Šimučio „Partizanų dainą“. Gaila, kad šioje dainoje šlubuoja dainininkų tartis ir būna sunku suprasti dainuojamus žodžius. Dėl to, žinoma, nukenčia dainos pasisekimas, nors šiuo atveju „Čiurlioniui“ jo užteko. Toliau vyrų choras išpildė J. Bendoriaus „Noriu miego“, V. Jokubėno „Kai aš jojau per beržyną“ ir A. Račiūno „Draugai, pakelkime taures“. Didesnio dėmesio susilaukė abi Bendoriaus ir Jokubėno harmonizuotos liaudies dainos. Račiūno „Draugai, pakelkime taures“ dėl savo trankumo reikalauja nepavargusių dailininkų. Be to, savo repertuare ją turi kiekvienas vyrų choras — taipogi ir mūsų torontiškis „Varpas“.

Antroje dalyje pasirodė moterų choras ir kanklių orkestras, vadovaujamas O. Mikulskienės. Buvo sudainuotos trys liaudies dainos, kurias harmonizavo ansamblio vadovas A. Mikulskis: „Vaidilučių malda“, „Pamylėjau vakar“, „Piemenaitės daina“. Be kanklių pritarimo dainos dar buvo paįvairintos solistų. Solo partijas atliko M. Venclauskas, R. Malčanaitė ir A. Stempužienė. Savotiškai praskambėjo „Pamylėjau vakar“, į kurios harmoniją buvo įvesta kolaratūrinių mandrybių solistei R. Malčanaitei, kas, žinoma, nelabai derinasi su paprastos liaudies dainos charakteriu.

Tautinių šokių šokėjai pašoko du šokius — „Malūną“ ir „Lenciūgėlį“. Užmiršusi čiurlioniečių nuovargį, publika mėgino iškovoti daugiau tautinių šokių, bet jai teko pasitenkinti mišriu choru, kuriam šį kartą pritarė kanklių orkestras.

Koncerto užbaigai mišrusis choras davė: „Skamba, skamba kankliai“, „Linelius roviau“, „Palankėj“, „Kalvelį“, „Už jūrelių, už marelių“ ir tradicinę užbaigos dainą „Namo“.

Tenka konstatuoti, kad „Čiurlionis“ torontiečių neapvylė — jis tebėra savo meninėje augštumoje, repertuarą praturtinęs naujomis dainomis. Teisingai pastebėjo „Varpo“ vardu „Čiurlionį“ sveikinęs p. Račys: „Kur Mikulskis — ten ir daina“. Ansamblio eilėse matyti jaunų veidų ir netrūksta gerų balsų. Ypatingo dėmesio verta solistė A. Stempužienė, kuri turi kultūringai apvaldytą gražios spalvos mezzo sopraną. Savo solo įtarpomis ji turtina visą moterų chorą.

„Čiurlionio“ ansamblį koncertui buvo pakvietęs radijo programų „Tėvynės prisiminimai“ savininkas ir vedėjas J. R. Simanavičius. Už šią jo iniciatyvą jam turi būti dėkingas visas Torontas.

Norėtųsi tarti porą žodžių dėl sveikinimų, kurių pas mus netrūksta po kiekvieno koncerto .Taigi, ir šį kartą į sceną pasipylė visa serija diplomuotų ir nediplomuotų sveikintojų, kurių daugumas visiškai neįvertino „Čiurlioniečių“ nuovargio, kartodami šimtus kartų girdėtas sacharininio patriotizmo ištęstas frazes ir tik po ilgos, labai ilgos uvertiūros pereidami prie reikalo. Sacharininio patriotizmo kalbos, be abejo yra labai nemaloni Toronto visuomenininkų liga, kuri nieko gero neduoda nei torontiečiams, nei, pagaliau, nuvargusiems svečiams scenoje.

Vyt. Kastytis.

RAŠYTOJŲ SUVAŽIAVIMO NUTARIMAI

Visuotinio Lietuvių Rašytojų Dr-jos narių suvažiavimo, įvykusio 1954. IX. 26, jau trečią kartą iš eilės Čikagoje, priimti šie nutarimai:

1. Mūsų tautinio išlikimo pagrindinė priemonė yra lietuviškoji knyga. Deja, net ir šiais lietuviškos spaudos iškovojimo sukakties metais knygos skaitytojų skaičius žymiai mažėja. Kiekvieno lietuvio pareiga pačiam pirkti ir propaguoti lietuviškų knygų pirkimą.
2. Visuomenė raginama prenumeruotis didžiojo mūsų klasiko Vinco Krėvės raštus, tuo sudarant galimybę jiems užtikrintai pasirodyti.
3. Knygų leidėjai prašomi neleisti menkaverčių knygų, kurios ir skaitytoją atbaido ir smukdo mūsų literatūrą.
4. Atkreipiamas Lietuvių Enciklopedijos redakcijos dėmesys, kad būtų apdairiai tvarkomas literatūros skyrius ir plačiau aptariami lietuvių literatūros kūrėjai bei kūriniai.
5. Lietuviškieji veiksniai prašomi, bendradarbiaudami su Lietuvių Rašytojų Dr-ja, nedelsdami pasirūpinti mūsų žymiųjų veikėjų ir lietuvių literatūros istorijos išleidimu.
6. Turint galvoje jaunosios karto svarbą lietuvybei išlaikyti, kolegos rašytojai skatinami duoti tinkamų kūrinių jaunimui, o tėvai prašomi aprūpinti vaikus visa negausia mūsų jaunimo literatūra.
7. Rašytojai kviečiami palaikyti tarpusavio santykių nuoširdumą ir kolegiškumo dvasią.

— — —

Visuotiniame Rašytojų Dr-jos narių susirinkime priimti trys nauji nariai: Kazimieras Barėnas, apysakų knygos „Giedra visad grįžta“ autorius, gyv. Anglijoje; Jurgis Blekaitis, eilėraščių rinkinio „Vardai vandenims ir dienoms“ autorius, gyv. New Yorke; Algirdas Landsbergis, premijuoto „Draugo“ romano „Kelione“ autorius, gyvenantis New Yorke.

Draugijos garbės nariais išrinkti rašytojas Ignas Šeinius, gyv. Švedijoje ir prof. Juozas Eretas, gyv. Šveicarijoje. Ligšioliniai LRD garbės nariai yra Mykolas Biržiška, Vaclovas Biržiška, Ernestas Harrisonas ir Mykolas Vaitkus.

Lietuvių Rašytojų Draugijos adresas yra šis: 1436 So. 50 Ave, Cicero, Ill., USA.

Bolševikinėje „Tiesoje“, š. m. liepos 17 d. buvo įdėtas vedamasis „Rūpinimasis darbo žmogumi“.

Vedamojo autoriaus, komunistas pradeda verkšlenti, esą komunistai pasižymi beširdiškumu ir abejingumu tvarkydami lietuvių darbininkų reikalus. Ten prikaišiojama, kad atskiros ministerijos ir apstybė įmonių nepastato darbininkams gyvenamų namų, nors tam reikalui buvusios paskirtos sumos. Kas kaltas, kad statybos planas ne įvykdytas? Aišku, tik komunistų partija. Rusų komunistų partija juos vykdo.

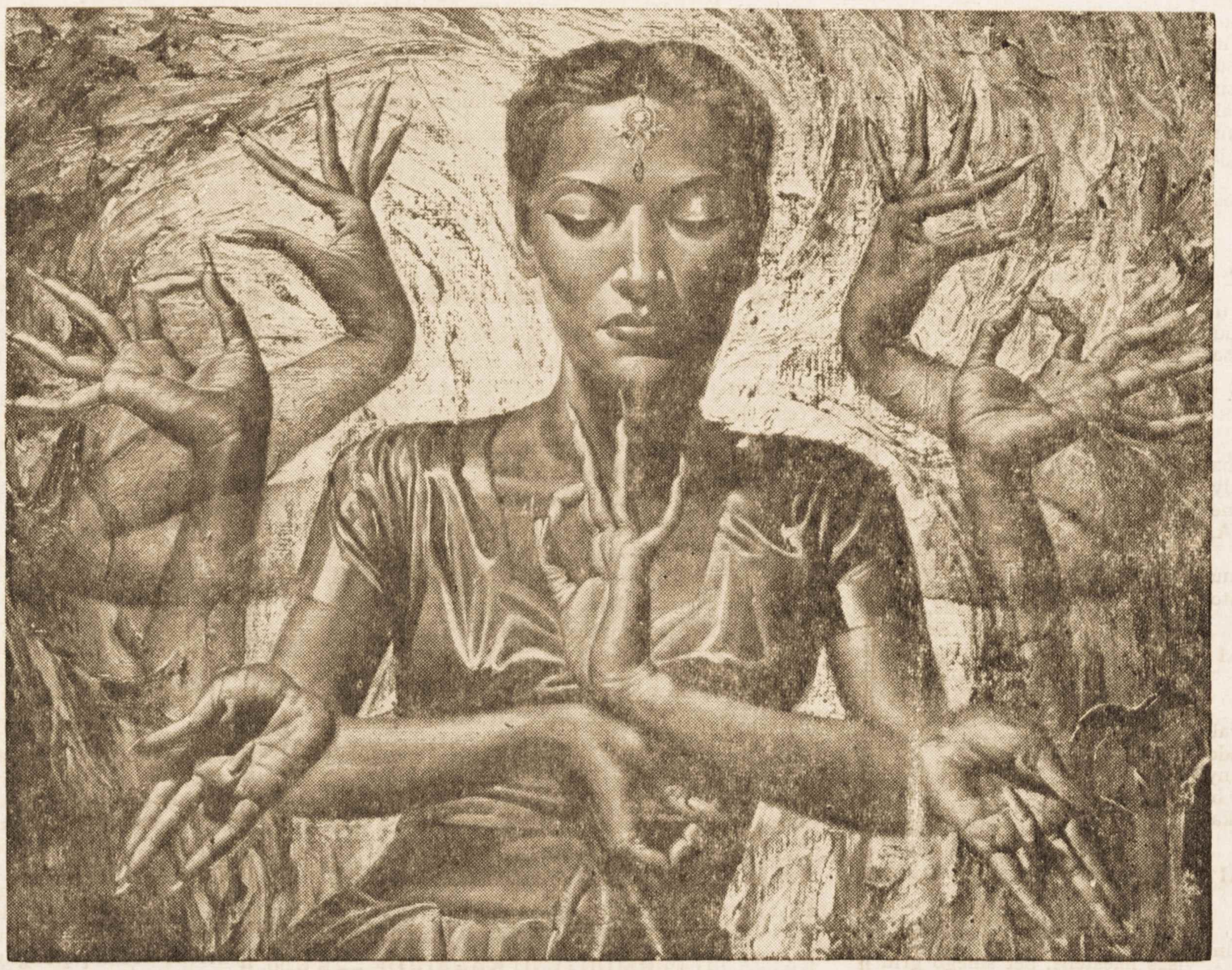

Rusų pabėgėlis dailininkas tapytojas Vladimir Tretčikov (Tretchikoff), gimęs Sibire, Mandžiūrijoje pradėjęs reikštis kaip dailininkas, karo audroms siaučiant atsidūrė Kinijoje, Singapūre, Javoje ir pagaliau Pietų Afrikoje, Capetowne, ir ten apsigyveno. Su eile savo tapybos darbų jis ruošia parodas Amerikoje i Kanadoje.

Tretčikovas yra vertinamas kaip neorealistas, tačiau jo realizmas, siekiąs naturalizmo ribų, yra siejamas ir su simbolizmu, dalinai ekspresionizmu. Žodžiu, tai savaimnigas dailininkas, kas matoma ir iš čia dedamo jo kūrinio atvaizdo.

Tretčikovas JAV turėjo nepaprastą pasisekimą. Jo darbų parodas aplankė per 300.000 asmenų, o Toronte — per 50.000. Montrealy jo darbų paroda bus Eatono Foyer, 9 augšte, pradedant spalio 22 d. ir tęsis 3 savaites. Paroda lankoma nemokamai.

da jos kuklumas ir tylumas galima buvo pateisinti. Gyvenime jai stigo kaip tik to, kuo ji kūpėte kūpėjo savo eilėse, tai šaunios nuotaikos. Ji mane toje kelionėje ir dar porą kartų po to kvietė pas save į Palemoną. Kiekvieną kartą aš jai žadėjau ją aplankyti, bet net žadėdamas žinojau, kad aš to negalėsiu padaryti. Ją gerbiau ir mėgau, kaip poetę, bet mane josios tasai kuklavimas erzino. Po to, kai ji visai kitais kalnais nuėjo, gailėjausi jos neaplankęs, nes greičiausiai ji priklausė tai žmonių rūšiai, kurie nėra uždaryti tik jau su labai artimais žmonėmis. Stebėdama tą audrą, ji buvo pasakiusi porą sakinių, iš kurių galima buvo spręsti, kaip ji giliai gebėjo jausti.

Mums bekalbant porą kartų priėjo Girienė, o trečią kartą sustojo ir tarė: „Tai va, kalbasi jaunimas ir laukia, kol aš, sena moteriškė, viena apkuopsiu šį mėšlyną!“ Neiškenčiau ir tariau: „Gal be reikalo, ponia, dabar, naktį, tas valymas...“ Ji pervėrė mane savo juodu žvilgsniu ir, pamatavusi nuo pakaušio iki kulnelių, pažėrė savo taiklią ironiją: „Be reikalo?!“ Gal tamsta ir papratęs šiukšlėse gyventi, o aš negaliu tokiam kiaulininke ir dar su svetimais žmonėmis keliaut! Be to, jaunikaiti, Neris ištekėjusi moteris, ir pats jai nieko naujo jau nepasakysi — ji viską žino“. Ir Neris ją nusekė, kaip rezignavusi vergė. Iš viso šio epizodo gali atrodyti, kad ten jau tikrai buvo kiaulininkas. Viskas yra reliatyvu šiame pasaulyje, bet tos netvarkos tik skrupulingai Girienei buvo per akis, juoba jos nepastebėjo svečiai, kurie, ir tai visai ne priekaištas, prie jos labai uoliai prisidėjo.

Kelionė svečiams pabodo, ypač nusnausti nebuvo kur, tai paryčiais mandagūs lenkų veidai ištįso, ir, kai juos prakalbindavai, tai iš jų burnų trykšdavo saldžiai rūgštus limonadas, bet jautėsi, kad tai buvo didelių pastangų vaisius. Prisimenu tą kelionę tik šiaip sau, kaip tiesioginį susidūrimą su rašytojų draugijos pirmininko žmona. Jei mano atmintis nemeluoja, tai, regis, daugiau lenkų nelydėjau.

Gira, kaip sakiau, buvo meilus žmogus. Be trumpų, epizodinių ir vienkartinių nukrypimų iš amžiais išvažinėtų šeimos vėžių, jis turėdavo gerokai ir kartais gana gerai išvystytų istorielių: su prologais, su strofomis, antistrofomis, stasimais ir katastrofomis, kalbant artistofaninių komedijų terminais.

Juoba vasarą jis mėgdavo pasidaryti įvairias atstogas kuriame nors nuošaliame ir ramiame kampelyje su jauna ir gražia liaudies dukra. Kažkurią vasarą jis su pienocentrine panike vasarojo Panerių dvaro vasarvietėje netoli Vievio. Bet tos atostogos jam didžiai nenusisekė. Nes kaip tu, žmogus, guviai pėdas mėtysi, kaip suksiesi nuo žvalios ir viską matančios akies, o štai ji, ta akis, išdygsta viename iš keturių aklinai užvertų sienų ir viską mato. Toje vasarvietėje Gira žaidė su savo širdies dama kroketą. Sportininkas jis buvo prastas, nors žaizdavo gana azartiškai. Ir kad jau užsimos, kad jau srėbs plaktuku į kroketo rutulį, bet, kaip ir tektų iš jojo laukti, — nepataikė, tik iškaišė žvyrą ir juo apibėrė savo partnerę. Na ir, žinoma, nusikvatojo savo liudo girišku juoku, ir besikvatojant imk tu man ir iškrisk jo dirbtiniams dantims. Gira visu uvėrumu šoko, griebė dantis ir, su žvyru juos susigrūdo burnon, dar bandė šypsotis, bet jo damos juokas visai neėmė. Gira dar bandė tęsti žaidimą, bet dama staiga pajuto migreną ar kų į kitą galą ir prarado ūpą bei norą žaisti.

Aišku, kad tai labai nemalonus nuotykėlis, bet kiekviena meilės istorija turi potvynius ir savo atoslūgius, tai ir šis meiles atokaitoj būtų pajuodęs ir sutirpęs, kaip kaip Nemuno krantan pavasarį išmesta lytis. Deja, meilės istorijose Asmodėjus nesnaudžia. Šį kartą buvo ne jis, bet Dienos redaktorius ir labai atydžiai skaitė laikraštį, bet ne tiek jis jį skaitė, kiek, pirštu prasidūręs laikraštyje skylę, sekė tą aristokratišką žaidimą.

Po pusvalandžio visi vasarotojai žinojo žaidimą iki mikroskopiškų smulkmenų. Ir Gira buvo priverstas atostogas nutraukti. Tuo reikalas nesibaigė: tos nemalonios smulkmenos pasiekė ne tik Kauną, bet ir Bronę.

Ir atsitik man taip, kad, man su Antanu Rimydžiu bevalgant klasiškąjį rūgapienį Pienocentro terasoje, įplaukėmajestotiška Girienė su Gira: abu juodu, kaip varno sparnas, lyg į laidotuves eidami ar iš jų grįždami. Gira, ir šiaip iš prigimties lankstus, tąsyk, norėdamas savo viešpačio ir valdovo dar daugiau neužrūstinti, rangėsi, kaip išraustas vijūnas. Atnešė jis jai vieną meniu, mandagiai padėjo prieš ją ir, visą dėmesį sukaupęs, nuo žmonos akių nenuleido. Į tą tarpą terasos galerijoje pradėjo pulkuotis padavėjos su dirbtinai ramiomis ir daug reiškiančiomis šypsenomis bei diskretiškais alkūnėmis pasikumščiojimais. Girienei tasai meniu nepatiko, ir ji jį atbula ranka jam numetė. Šis, nei žodžio netaręs, perbėgo keletą staliukų, šiek tiek pasigilindamas į meniu turinį, ir, matyt, radęs tinkamą, atnešė ir vėl tuo pačiu mandagumu ištiesė prieš savo ponios akis. Ta, pirštu vedama per meniu, raukėsi. Rimydis ir tarė man: „Žiūrėk, šiandieną Girienė iš pasiskaitymo neišsirenka!“ Galop Girienės pirštas pastoviai apsistojo, ir ji kažką pasakė Liudui. Tas pakėlė pirštą ir, nepakeldamas akių, ištarė: „panele!“ Iš būrio išsiskyrė ta, kuriai tasai stalelis priklausė, ir, dirbtinai tvirtu žingsniu priėjusi, išklausė, vėl tuo pačiu žingsniu grįžo, ir tik tada jau su valgiais ėjo profesiniu laisvumu. Gira, pamatęs rūgštų pieną ir šutintas bulves, atkuto, tarsi galvodamas: pirma rūgapienis, o paskui — tegu ir visuotinis tvanas! Jis jį, barzdą saujon suėmęs, paskubom srėbė, o Girienė pačiomis šakutės viršūnėmis irgi kažką baltą gnaibė, iš to viso atrodė, kad ji ten ne valgyti buvo atėjusi, o tik pagąsdinti varžovę...

Girą su raugintu pienu galima bubo labai toli nuvesti. Nebūdavo didelio vargo jį prikalbėti antrai ir trečiai lėkštei. Nuostabu, kur jam ir tilpdavo. Su tais pačiais lenkais pas vieną vendžiogališkės šlėktos senpanę Vankovičiūtę jis sukirto net 67 totoriškus koldūnus!

Valgė jis, kaip ir dirbo, paskubomis: visa siela ir visu kūnu, užsimiršdamas. Kiekviena žmogaus silpnybė, nors ir visai menka, yra komiška. Silnybės vėl, kaip ragai, su metais auga ir kietėja. Iš kitos pusės, argi ne žmogiška pasijuokti iš artimo silpnybės? O kodėl? Izraelitas atsakytų: „O todėl, kad kiekvienas žmogus yra daugiau ar mažiau tasai evangelijos farizėjus: aš ne toksai, kaip tasai muitininkas“.

Kartą Adolfas Valeška tarė: „Visai neturiu ūpo... Pasipainiotų bent Gira, tai nueičiau į Pienocentrą...“ Aš taip visu naivumu ir paklausiau dailininką: „Ką turi bendro Pienocentras ir Gira su nuotaika?“ Tas ir atšovė: „Tai matau, kad tu nematei, kaip Gira rūgusį pieną valgo?“ Taip mums klausimą bediskutuojant pasirodė Gira. „Va, va, einam!“ Gira kaip tik iš Pienocentro įžengė į kaviną. Bet jo ilgai kalbinti neteko, jis mielai su mumis grįžo. Na, ir prasidėjo tasai valgymas. Pieną užsakė tyčia su dvigubomis grietinėmis, kad tirščiau į jo barzdą ir ūsus veltųsi. Mums ūpas pakilo, o Gira nepaisė: jis kvatojo drauge su mumis.

Gira mėgdavo ir pakalbėti. Apmaudas imdavo, kai jis tą savo iškalbą rodydavo per viesąsias vaišes. Sriubą jis susrėbdavo patylom. Bet kai tik pasirodydavo pagrindinis patiekalas, tai jis čiupdavo šakes ir tol kirsdavo į lėkštę, kol atkreipdavo visų dėmesį, ir tada kalbėdavo, kol mėsa visai apdirždavo. Mes, jo draugai, žinojome tą jo silpnybę, tai nukniaukdavome jo šakutes ir peilį, bet tas nieko nepadėdavo: jis nukniaukdavo net iš trečio kaimyno...

Kartą teko su Gira dalyvauti literatūros vakare Dotnuvos akademijoje. Vakaras pavyko. Gira tada buvo pačiame fašizmo adoracijos apogėjuje, rašė savo poemą Italia nuova, šį tą ta pačia dvasia parašydamas ir lietuviams. Skaitė jis apie riebius paršus ir iš tolo matomus molio degtų čerpių kiaulitvarčių stogus, kurie, kaip vėliau savo akimis įsitikinau, priminė šiek tiek Litorijos pelkių vietoje Musolinio pastatytąsias sodybas. Gira Italijoj nebuvo, ir tų vaizdų jis greičiauisai bus prisižiūrėjęs iš spalvotų atvirukų. Bet Italija taip spalvinga, kad juo lietuvio akims spalvos nenatūralesnės, juo jos yra tikresnės. Tai tikrai kraštas, kur lengviausiai gaminti pigius atvirukus.

Tada kaip tik buvo prasidėjusi Musolinio ekspedicija Abisinijoje. Nors ta šalis ir mažai žinoma buvo Lietuvoje ir dažnas tik jos vardą iš laikraščių tesužinojo, bet simpatija tam kraštui buvo visuotinė. Visi buvo nustebinti Giros pasukimu į fašizmą. Pikti liežuviai porino, kad poetas norįs gauti ordiną

KULTŪRINĖ KRONIKA

KLAIPĖDOS ROMBINIUS FARUKAS PARDAVĖ MOTUZUI.

Lietuvos vaizdų filmų autorius K. Motuzas New Yorke varžytinėse nupirko iš buv. karaliaus Faruko pašto ženklų rinkinio „Klaipėdos rombinius“.

Pagal Versalio taikos sutarties paragrafą 99, Klaipėdos kraštas, maža dalis Mažosios Lietuvos, 1923 metais sausio 15 d. buvo grąžintas Lietuvai. Šiam svarbiam įvykiui paminėti tais pačiais metais buvo išleisti rombo formos pašto ženklai (13), kuriuose atvaizduota: Klaipėdos mesto herbas, Vytis, Birutės koplytėlė Palangoje, Nežinomojo Kareivio Kapas Kauno Karo Muzėjuje, Trakų pilies griuvėsiai, Klaipėdos uostas ir Klaipėdos uosto švyturys.

K. Motuzas yra veiklus Lietuvos pašto ženklų rinkėjas ir turi gražų, turtingą rinkinį su daug retų ženklų. Dabar jis suka Lietuvos pašto ženklų spalvotą filmą. Ženkluose atsispindi istoriniai faktai, svarbesnieji įvykiai ir tautos charakteris.

Sėkmės, ir laukiam progos pamatyti tą filmą.

Br. A.

DAIL. A. TAMOŠAITIENĖ

audžia kilimą „Knygnešiai“ ir išpildo naujus tautinius drabužius Lietuvių Tautinių Ansamblių dalyviams.

RAŠYTOJAS JERONIMAS CICĖNAS

su žmona, dukrele ir su Omahos Tautinio Ansamblio dalyviais p. Antanėliu ir p. Antaneliene lankėsi pas dail. A. A. Tamošaičius.

Jeronimas Cicėnas renka naują medžiagą Vilniaus krašto meniškam leidiniui išleisti.

MELBOURNO LIETUVIAI STATO KNYGNEŠIUI PAMINKLĄ

Melbourne gyveną Australijos lietuviai, Kultūros Fondo iniciatyva, paskelbė statą knygnešiui paminklą, kuris bus bibliotekos pavidalo. Bibliotekai knygos jau aukojamos.

SYDNĖJAUS LIETUVIAI VIENINGAI LANKO PARENGIMUS

Minint Tautos Šventę Sydnėjuje iš palyginti negausios kolonijos į minėjimą buvo susirinkę 600 lietuvių.

Meninėje programoje J. Almis Jūragis skaitė savo eilėraštį „Kelias į gimtą kaimą“, Irena Vilnonytė paskambino Bacho ir Tallat-Kelpšos kūrinių, jaunutis smuikininkas Vitans Stašionis, pianinu pritariant Jūratei Stašionytei, pagrojo „Op, op, Nemunėli“ ir „Siuntė mane motinėlė“. V. Saudargienės vadovaujamos Vaikų Teatro Studijos mokinės Judita Kolakauskaitė, Ramūnė Šidlauskaite ir Dalė Ramanauskaiė padeklamavo eilėraščių, ir šios Studijos mokinės, akordeonu pritariant Alg. Plukui, dar pašoko liaudies šokius „Kalvelį“ ir „Žiogelį“.

LIETUVIŲ MUZIKA IR DAINA AMERIKIEČIAMS

Brooklyno muzėjuje buvo speciali valanda lietuvių muzikos Amerikos žmonėms. Solo dainavo op. sol. V. Jonuškaite, skambino pianistas A. Mrozinskis ir giedojo operetės choras, vedamas J. Stankūno. Koncertas buvo transliuojamas per radiją, duodant apie jį aiškinimų.

NEBAIGIA PERTVARKYMŲ...

Sovietų spauda praneša, kad Lietuvos okupantai tebemurdo Lietuvos muzikos mokyklas. Iš skelbiamų „pertvarkymų“ matyti, kad muzikos mokyklos vis smukdomos ir pajungiamos okupanto naudai. Esą Kaune veikianti J. Gruodžio, o Vilniuje J. Tallat-Kelpšos vardo muzikos mokyklos.

FILMAS SU RŪTA KILIMONYTE

Montrealy rodomas kino teatre Palace, pavadintas „7 nuotakos 7 broliam“. Filmas reklamuojamas su žinomu Keel artistu. Filmas pagamintas grynai amerikonišku būdu — su muštynėmis ir kitais triukais, kurie nieku nepateisinami. Bet filme yra ir gražių, išraslingų momentų ir gražios muzikos. Trumpai turinys toks: 1850 metais kalnų gyventojas, vienas iš 7 brolių, nuvyksta į miestą ir restorane susiranda sau žmoną, kurią ir parsiveža į namus. O ten puslaukiniai dar 6 jo broliai, kuriems ji turi būti šeimininke. Ilgai netrukus sumano vestis ir tie visi 6. Jie prietikingai pasigrobia 6 mergaites (kurių vena — Rūta Kilimonyte). Besivežančius nuotakas, vejasi visas miestelis, bet sniego griūtis kalnuose jiems pastoja kelią. Pagrobtos nuotakos susipranta su savo grobikais, ir kai pagaliau jieškotojai pasiekia 7 brolių gūžtą,kunigui belieka tik tai juos oficialai sutuokti...

Filme daug visokių triukų ir labai įdomios akrobatikos, vaizdų ir išdaigų. Filmas žiūrimas įdomiai, gyvas ir patrauklus, tik tai jame perdaug muštynių, kurių išėmimas filmui išeitų tiktai naudon.

Mūsų mielos tautietės R. Kilimonytės rolikė yra grynai ansamblinė, nieku neduodanti jai pareikšti savo sugebėjimų bei savaimingumo. Lauksime jos didesnėje rolėje.

KONKURSAS STUDENTAMS

Siekdami pagyvinti studijuojančių Kolegų-ių, literatūrinį aktyvumą, Studentų Dienos ir Studentų Žodis skelbia eilėraščio ir reportažo konkursą. Konkurso sąlygos:

1. Dalyvauti gali kiekvienas studentas-ė, studijuojąs-anti JAV ar kt. laisvojo pasaulio kraštų universitete ar atitinkamoje mokslo įstaigoje.

2. Reportažas ir eilėraštis prisiųstinas iki gruodžio 15 d. arba Studentų Dienų (J. Šmulkštys, 806 W. Green St., Urbana, Ill.) arba Studentų Žodžio (Vyt. Kavolis, Wm. James Hall 106, Harvard University, Cambridge 38, Mass.) redakcijoms, kuriame skyriuje norima kūrinį išspausdinti. Bet kuris dalyvis gali prisiųsti ir daugiau negu vieną kūrinį.

3. Redakcijos pasilieka teisę spausdinti ir nepremijuotus kūrinius.

4. Laimėjusiems simbolines premijas — po 25 dol. už geriausią eilėraštį ir reportažą — yra paskyrusi Lietuvių Studentų Santara.

5. Redakcijos pageidauja, kad reportažui tema būtų pasirinkta iš lietuvių studentų ar aplamai jaunimo gyvenimo, tačiau ši sąlyga nėra būtina.

Jury komisijos sudėtis bus paskelbta vėliau.

Redakcijos skatintų kiekvieną plunksningą Kolegą ar Kolegę konkurse dalyvauti — ne tiek dėl kuklios premijos, kiek dėl grumties džiaugsmo, pabandant savo kūrybines jėgas.

Redakcijos viešai kreipiasi į lietuvių visuomenę, kviesdamos atsiliepti mecenatą, kuriam rūpėtų jaunimo kūrybingumo paskatinimas, ir kuris paskirtu panašią premiją už spausdinimui tinkamą meno kūrinį (piešinį, tapinį, raižinį ar pan.), sukurtą studento.

DĖMESIO! DĖMESIO!

JAU IŠĖJO IŠ SPAUDOS
PIRMĄ KARTĄ LIETUVIŲ KALBA, DIDŽIULIS

AFORIZMŲ RINKINYS

VIRŠ 1.500 AUTORIŲ RINKTINIAI AFORIZMAI, SATYROS, KEISTI UŽRAŠAI, EPITETAI, ŽYMIŲJŲ ŽMONIŲ PASKUTINIAI ŽODŽIAI PRIEŠ MIRTĮ, 50-TIES TAUTŲ RINKTINĖS PATARLĖS, PRIEŽODŽIAI, HUMORISTINĖS MINTYS IR KITI SAKYMAI.

VIRŠ 10.000 POSAKIŲ VISŲ AMŽIŲ FILOSOFŲ, POETŲ, RAŠYTOJŲ, TEOLOGŲ, ATEISTŲ, MOKSLININKŲ, POLITIKŲ, AVANTIURISTŲ IR KT. MINTYS PRADEDANT MOZE IR BAIGIANT PITIGRILLI. MAKSIMAI, KURIE ŠIMTMEČIAIS BUVO DRAUDŽIAMI CENZŪROS.

IŠTRAUKOS IŠ BIBLIJOS, KORANO, TALMUDO IR KITŲ ŠVENTRAŠČIŲ.

RINKINYS TURI 544 PSLP. GRAŽIAI ĮRIŠTAS Į KIETUS VIRŠELIUS. LABAI PATOGUS SKAITYMUI FORMATAS.

NEATIDĖLIOJANT UŽSISAKYKIT ŠIĄ ĮDOMIĄ KNYGĄ SAU, IR SAVO PAŽĮSTAMIEMS Į TUOS KRAŠTUS, KURIUOSE VALIUTOS IŠSIUNTIMAS YRA SUVARŽYTAS.

DĖL LABAI MAŽO TIRAŽO, ŠI KNYGA Į SPAUDOS KIOSKUS NEBUS SIUNČIAMA.

KAINA SU PERSIUNTIMU KANADOJE — $ 6.00.
VISUR KITUR — $ 6.50.

SIŲSKIT PINIGUS ŠIOS KNYGOS PLATINTOJUI IR TUOJ JĄ GAUSIT.

M. ČAPKAUSKAS, 1220 BISHOP STR. APT. 3.
MONTREAL, Q. CANADA. (Tel. UN 1-1900).

Mokslo-technikos naujienos

NAUJI AMERIKOS IŠRADIMAI

Lenktyniaujant dėl ginklų pranašumo, visos valstybės deda didelių pastangų ką nors išrasti nauja, kas būtų tobuliau negu turima.

Dabar pranešama, kad JAV yra išrastas naujas prietaisas, kurio pagalba labai lengvai susekamas po vandeniu laivas. Tais išradimais dabar esą aprūpinami Amerikos kariniai laivai.

Taipgi pranešama, kad JAV yra pastačiusi bombonešį, kuris skrenda po 1000 mylių per valandą. Tokio greičio bombonešių dar niekas ligšiol neturėjo.

Atominiai Amerikos ekspertai praneša, kad po metų, gal, kitų, JAV jau turės atomine energija varomus lėktuvus.

„SKRAIDANČIOS LĖKŠTĖS“.

Tai neišsenkama sensacijų tema, kurią pasigavę kai kurie fantastai arba lengvo pasipelnijimo „specai“ yra išleidę net knygų, kuriose aprašoma, kaip jie matė ir kalbėjosi su „lėkščių“ žmonėmis arba marsiečiais.

Tuo tarpu Amerikos karinės aviacijos štabas ištyrė 3.500 tokių aprašymų bei pranešimų ir dabar paskelbė savo tyrimų vaisius. Štabas praneša, kad „Skraidančių lėkščių“ žinios yra gryna fantazija.

Įdomu ir tai, kad pranešime sakoma, jog spėliojimai, kad tai yra iš kitų planetų siunčiami skraiduoliai arba iš kitų valstybių bandomi ginklai, neturi jokio pagrindo.

Atrodo, kad jeigu ir yra kas panašaus, kas vadinama „skraidančiomis lėkštėmis“, tai yra tiktai pačios Amerikos. Tai yra visai galima, nes dabar jau tikrai išrasti lėktuvai, kurie nuo žemės kyla statmenai ir gali greit keisti kryptį skrisdami.

ELEKTRONINĖ MAŠINA-VERTĖJAS

Georgetowno Universiteto Kalbų Instituto klabinininkai neseniai patiekė IBM (International Business Machiness) Korporacijos elektroninei skaičiavimo mašinai 701 įvairius trumpus rusiškus žodžius ir mašina per kelias sekundes išvertė kiekvieną sakinį į anglų kalbą. Daugiau negu 60 sakinių buvo patiekta mašinai ir visi jie sklandžiai išversti.

Elektroniniu būdu atliekamą vertimą sugalvojo prof. L. Doster.

Mokslininkų manymu, elektronine mašina vertimas iš vienos kalbos į kitą neužilgo bus įvykusi fantastinė tikrovė.

ATOMINĖ SKAIČIAVIMO MAŠINA

JAV netrukus pradės naudoti naują elektroninę skaičiavimo mašina, kuri išsprendžia greit ir tiksliai sunkias skaičiavimo problemas.

Mašina vadinama „Raydac“ — sutrumpinimas žodžių „Raytheon Digital Automatic Computer“. Tūkstančiai komplikuotų matematikos uždavinių vairuojamiems sviediniams reikalauja daug skaičiuotojų, kurie per 20—30 dienų pajėgia užbaigti skaičiavimus. Nauja mašina tai atliks per kelias minutes.

Mašinos veiksmai kontroliuojami dešimčia įvairių būdų, kiekivena klaida automatiškai susekama. Kai atsiranda klaida, visa skaičiavimo eiga sulaikoma ir klaidos vieta surandama pagalba instrumento kontrolinėje lentoje.

„NAUTILUS” JAU VANDENYNE

Rugsėjo 30 d. Groton, Conn. įvyko nepaprastos iškilmės. Tą dieną buvo perduotas karo laivynui pirmas atomine jėga varomas povandeninis laivas „Nautilus“.

Submarinas „Nautilus“ dabar bus bandomas vandenyne ir darys pirmąsias keliones po vandeniu. Jis yra varomas energija gaunama iš teniso kamuolio dydžio urano metalo, maždaug 2 svarų, kurio energijos jėga prilygsta 460.000 galionų gazolino, arba 3.000 tonų anglies.

Naujas submarinas yra pirmas atomine energija varomas daiktas pasaulyje. Jo dydis yra 300 pėdų ilgumo, jis sveria 3.000 tonų ir galės daryti 25.000 mylių kelionę panėręs vandenyje. Submarino įgula susideda iš 85 karininkų ir karių.

Beje, šis laivas dabar remontuojamas, nes jame sprogo vienas vamzdis, ir pasirodė, kad jo įrengimai reikia dar daugiau taisyti. „Nautius“ jau perduotas karo laivynui.

INFRA RAUDONŲJŲ SPINDULIŲ SPEKTROMETRAS

yra instrumetas, kurio pagalba nustatoma medžiagų sudėtis bei atpažįstamas metalas. Šis instrumentas vis plačiau prade

---

Ir jo negavo...

Po vakaro buvo vakarienė. Akademija mus vaišino. Ir tai buvo tikrai pasiturintis ir sotus stalas. Ten buvo selekciniuose laukeliuose išaugintų kopūstų, kokių aš dar nebuvau nei matęs, nei valgęs. Kopūstai, kaip kopūstai, bet taip supjaustyti, kad, kai pradedi traukti griežinėlį, tai rodos, kad jis nei galo neturi: arti metro ilgumo, ir kas nuostabiausia, kad traukiasi ir netrūksta... Mano galvoj netilpo, kas ten turėjo būti per galvos tų kopūstų.

Kai tik atnešė lėkštėse netelpančius karbonadus, Gira griebė peilį ir pradėjo, ragaudamas mėsą ir kopūstus, savo ilgą žodį. Ir atsitik man taip, kad jam beskubant ėmė ir įsivėlė barzdon tasai ilgas kopūstas. Jis kalbėjo gyvai, su mostais ir išraiška, o tasai kopūstas šokinėjo, kaip pašėlęs, ir man priešais jį besėdint atrodė, kad kažkas jam tuo virvele kybančiu kopūstu iš po stalo barzdą tampė. Gira to nematė. Kurį laiką laukėme, kad gal tas kopūstas pats atsikabins ar nutruks, bet kur tau — ne: juo toliau Gira, sekdamas retorikos dėsnius, jaudinosi ir kėlė balsą, tuo labjau tasai kopūstas blaškėsi ir nė nemanė trūkti. Kaikurie į tai jau atkreipė dėmesį, ir sekė ne tiek Giros kalbą, kiek to kopūsto fantasmagoriškus zigzagus. Reikėjo gelbėti padėtį ir diskretiškai Girai akimis ir pirštais rodyti, kad atkreiptų dėmesį. Galop mums pavyko. Gira pastebėjo, nusijuokė ir pagyrė akademiją, išauginusią tokius milžinus kopūstus, ir, nenutraukdamas kalbos, pasiėmė tą kopūstą už antro galo, įsidėjo burnon ir pradėjo jį traukti vidun. Kopūstas pamažu virpėdamas kilo, ir kilpa siaurėjo ir siaurėjo, kol galop pradėjo kartu kelti ir barzdos sruogą. Nučiulpė kopūstą, išstūmė liežuviu plaukus iš burnos ir nė minutę nenutraukė savo bylos. Visa tai asistą didžiai pralinksmino, bet Gira jautėsi taip, lyg tai būtų buvę iš anksto numatyta.

Kalbėdavo jis netrumpai, gyvai, ekspromptu, bet neblogai. Ir kalboje buvo daugiau varkos, nei gyvenime ir rangoje: jam vis būdavo kaklaraištis nusisukęs į kairę pusę. Kartais mazgas užsikopdavo net ant peties. Bet, kiek jis buvo netvarkingas, tiek geraširdis žmogus: kiekvienas nepažįstamas galėjo prieiti ir paprašyti jo rekomendacijos, ir jis niekam neatsakydavo, tačiau visi tai žinojo, dėl to niekas jo rašteliais netikėjo.

Kai jis buvo teatro direktorium, visi kaip į būbną mušdami kartojo, kad esą susidarę dešimčių tūkstančių trūkumai. Greičiausiai jis nieko nebus pasisavinęs, tik sąskaitas bus buvęs pametęs ar užmetęs. Jis turėjo gana keistoką pažiūrą į sąskaitą ir buhalteriją. Visa jo kanceliarija būdavo jo kišenėse. Visos jo kišenės buvo pilnos popierių: laiškų, popiergalių, rankraščių, sąskaitų ir valdiškų dokumentų. Gal tam tikslui jis ir per didžiausius vasaros karščius nešiodavo liemenę: joje, kaip žinome, būdavo net penkios kišenės...

Jam būnant Švietimo ministerijos knygų leidimo komisijos pirmininku, po miestą vaikščiojo tokio prietykėlio istorija: dingo ir dingo, kaip ugny sudegė —ar ne poros šimtų tūkstančių orderis, kuris turėjo pereiti ir per Giros rankas. Giros netvarką visa ministerija žinojo, tai direktorius Kasakaitis, be didelių preambulų, nuėjęs ir tarė: „Gira, duok čia greičiau orderį!“ Gira išvertė visas kišenes, sudėjo visus popierius ant stalo, paskubomis juos pervertė ir savo ruožtu tarė: „Ne, aš jo ne turiu — jis kur nors kitame skyriuje bus dingęs: aš jo nė matyt nemačiau“. Na, nėra, tai nėra. Bet išgriozdė visą ministeriją, ir ten nėra.

Ir štai ar ne po pusės metų atsitiko taip, kad, kai Gira tai sėsi sukirsti priešpiečiams sumuštinį, buvo ten pat direktorius Kasakaitis, kuriam vis dar iš galvos nebuvo išėjęs tasai orderis. Ir kai Gira su visu popierium taikėsi kąsti sumuštį, direktorius čiupo jį už rankos ir sušuko: „Palauk, palauk, Gira, nekąsk!...” Gira kaip tik į tą orderį buvo susisukęs sumuštinį...

Ir vis dėlto visos tos silpnybės nebuvo labai kenksmingos. Neteko matyti jo paskutinio pasivaikščiojimo, kuriuo jis sutelkė savo atminimą. Šiaip jis, anot Antano Venclovos ir ne tik jo vieno, buvo klounas, nors klounai, įgiję galios, būna žiauresni už vaikus. Naivus jis nebuvo, kaip atrodė: ėjo per gyvenimą, vis darydamas apie save triukšmelį, bet savęs labai ne užmiršdavo. Algos jis niekad didelės neimdavo, bet tas nekenkdavo jam samdytis butą bent pora šimtų litų augštesne nuoma, negu visa jo alga. Gyveno plačiai, o iš kur ir kaip galus sudurdavo? Sako, kad būdamas knygų leidimo komisijos narys, imdavęs nuošimtį už pripažįstamas tinkamomis knygas, už recenzuojamas knygas imdavęs du honoraru: vieną iš laikraščio, kitą iš leidėjo. Sunku pasakyti, kaip ten bebuvo, bet gyveno pasiturinčiai ir ne pagal savo algą. Liko iki pat senatves jaunas. Tai juoba matydavai, kai jis tardavo žodelį moteriškosioms...

Vieną rudens vakarą, krintant lapams, pasiilgau draugų. Traukiu pas Miškinį, kurs tada gyveno Miškų gatvėje, bet buvo išėjęs, tada trenkiausi į kitą beveik miesto galą pas Vaičiulaitį, ir to neradau. Jis gyveno marijonų name, Ugniagesių gatvėje. Ėjau per šaričių bažnytėlės šventorių. Ir žiūriu — priešais priepatamsy slenka meiliai susikabinusios žmogystos ir šnekučiuojasi. Na, manau, bent paklausysiu, ką įsimylėję kužda vienas kitam į ausį. Jis prisikišęs kalbėjo į ausį, bet taip tyliai, kad visai pridurmu eidamas nieko negirdėjau, bet už tat išgirdau jos pusiau gudriai, pusiau jausmingai ištartą priekaištą: „Jau tik, Liuduk, man taip nepasakok! Mane jaudina!“ Ir tik tada pamačiau, kad tai buvo Gira, bet juodu taip buvo vienas kitame paskendusiu, kad jie net nepastebėjo mane praeinančio, o gal ir pastebėjo, bet nepažino ar nepaisė.

Eidamas pro namų angą į alėją. atsigrįžau: jie grįžo tuo pačiu cemento grįstu takučiu, ir tuo pačiu lėtu, nerūpestingu ir laimingu žingsniu. Aš visada jaučiau didelę pagarbą šaričių bažnytėlei, ir dėl to, kad jos bokšto viduje buvo iš Paparčių iki pamatų sudegusios bažnytėlės išlikęs sveikas kryžius, kadaise sutraukdavęs į Paparčius didelius būrius maldininkų, ir jų tarpe mano tėvų tėvus. Ir pasipiktinęs pamaniau: nagi ir rado tas senas ožys savo meilės kalboms vietą. Užsukau Konrado kavinėn. Ten su gerokai praplikusiu ir rūpestingai susilaižiusiu plaukus ponu sėdėjo jo Bronė ir abejinga šypsena klausė, ką jis jai pasakojo...

Gira su moterimis buvo labai galantiškas. Jis net už akių savo Bronės kitaip negarbino, kaip tik: „mano ponia” arba „ponia Girienė“. Ir jis mokėjo laisvai ir natūraliai pasakyti moterims gražų žodį. Čia jis buvo rimtas ir orus vyras.

Kartą teko priimti estų rašytojus Versaly. Ten buvo profesionalė šokėja vienišiems pasišokti. Mano galva, ji turėjo prapjautus vyzdžius, kad akys būtų didesnės, ir dėl to, kaip tuose tyčia padarytuose paveiksliukuose, atrodė, kad ji į kiekvieną žiūri. Gira man taip ir sako: „Žiūrėk, žiūrėk, kaip ta dama į tave žiūri. Ji anksčiau ir į mane taip žiūrėjo, bet aš ėmiau jai ir šaltu žvilgsniu atsakiau, tai ji dabar į tave įsisiurbė“. Man tasai jo „šaltu žvilgsniu“ atsakymas taip patiko, kad po visą miestą nešiojau Miškinis į tai atsakė liaudies išmintimi: senas jautis vagos ne gadina.

Nuo 1937 metų vasaros, kai jis pradėjo linkti prie Paleckio ir jau veišai su raudonomis gėlėmis atlape rodytis, mūsų santykiai pradėjo šalti. Jis turėjo tada adjutantą, tokį Daną Pumputį, už Girą daug daugiau paraudusį vaikiną. Nežinau, kur ir kaip po to dingusį. Įtariu, kad tasai iš pažiūros labai ne gudrus ir gana žioplas vaikinas bus Girą suvedęs su Pozdniakovu. Spėju dar daugiau, jog tasai vaikinas turėjo misiją kad Gira apsigalvojęs nesustotų vidury liepto — o iš Giros visko galėjo tikėtis — ir, nėra abejonės, Pozdniakovas tai žinojo, ir žinojo geriau, negu pats Gira.

Vėliau Giroje seno Giros jau visai nebuvo. Jis nešiojo pigius, iš piršto išlaužtus gandelius ir jau visai atvirai rausėsi po pamatais. Porą kartų bandžiau jį pakalbinti kaip tik tais klausimais. Jis sakė, kad reikia eiti su gyvenimu, bet jis tai sakydavo jau taip, lyg būtų tai iš ko nors išmokęs, o ne pats tą mintį priėjęs. Jis nukalbėdavo gana bjauriai ir su tam tikra įžulia drąsa, jog buvo jaučiama, kad jis turi kažką baisiai galingą už savo pečių. Ir aš tada pamačiau, kaip klounai gali būti pavojingi ir žiaurūs.

Gira niekad didelių pareigų nėjo, jis ir raudonojoje armijoje pasiekė tik kapitono laipsnį, tai ir paskutiniame teisme mes jį pamatysime tik su trimis žvaigždutėmis.

SKELBIMAS — KVIETIMAS

Šių metų spalio mėn. 30 d.
Windsore, 2520 Seminole St.,
Kroatų salėj ruošiamas

linksmas šokių vakaras

Gros vienas iš žymiausių Windsore — vokiečių orkestras.
Salė atidaroma 7 val. — — — — — Kviečiame visus!

KLB Windsoro Apylinkės Valdyba.

WINDSOR, Ont.

MŪSŲ ŽINIOS.

— Januška Petras visuotinio Bendruomenės apylinkės susirinkimo išstatytas kandidatu į P. L. B. Kanados Krašto Tarybą.

— Barisas Vytautas pasitraukė iš apylinkės valdybos sudėties (jau antrą kartą). Valdyboje ėjo vicepirmininko ir švietimo vadovo pareigas.

— Statkevičius Ignas, kaip pirmasis kandidatas, įėjo apylinkės valdybon nariu švietimo pareigoms. Tik įėjęs valdybon jau baigia suorganizuoti šeštadieninę pradžios mokyklą, kuri, manoma, pradės veikti maždaug dviejų savaičių laikotarpyje.

— Čiuprinskaitė Marija neseniai baigusi augštesniąją mokyklą Windsore, vėliau pasitobulinusi Toronte mokytojų kursuose, sutiko mokytojauti Lietuvių bendruomenės šeštadieninėje mokykloje. P. Č. M. šiuo metu dirba mokytojos darbą vienoje Windsoro miesto pradžios mokykloje.

— Op. sol. Kardelienė Elzbieta dėl ligos spalio 9 d. negalėjo koncertuoti Windsore. Dėka Valdybos skubių žygių visuomenė turėjo progos išgirsti op. sol. Pr. Radzevičiūtės koncertą.

— Rinkimai į P. L. B. Kanados Krašto Tarybą Windsore įvyks spalio mėn. 31 d., sekmadienį. Balsavimo būstinės adresas: 1119 Marion Ave., (p. A. Skeiverių buv. poolrumyje). Balsuoti yra kiekvieno lietuvio tautinė pareiga. Iš išstatytų 45 kandidatų reikės išrinkti 30 asmenų į Krašto Tarybą 2-jų metų terminui. Balsuok už ką nori, bet balsuok. Ražauskas Juozas, Zatorskis Edvardas ir Skeiveris Antanas sudaro Apylinkės Rinkiminę Komisiją.

— Linksmavakaris ruošiamas spalio 30 deiną, Kroatų salėje. Šokiams gros didysis vokiečių orkestras. Salė atdara nuo 6 val. vak. Veiks turtingas bufetas. Linksmavakarį ruošia Bendruomenės Apylinkės Valdyba. **P. J.**

St. CATHARINES, Ont.

ST. CATHARINES LIETUVIAI PRIMENAMI,

kad balsavimas į K. L. T. bus spalių mėn. 31 d.

Šios apylinkės rinkiminė komisija posėdyje svarstė gana sunkiai išsprendžiamą patalpų klausimą. Kadangi mūsų kolonija neturi nei salės, nei lietuvių namų ir nėra sąlygų bet kokiems susibūrimams bei kultūrinei veiklai, tai šiuo atveju vienintelė vieta — vienuolyno patalpos 73, Rolls Ave., kur Tėvas Bernabas leido pasinaudoti vienu kambariu rinkimams. Balsavimas tęsis nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro. Taigi visi lietuviai kvečiami dalyvauti balsavime. Rinkikų sąrašai jau randasi ten pat.

Rinkimų Komisija.

WELLAND, Ont.

KLB KR. TARYBOS RINKIMAI WELLANDE.

Kada: 1954 m. spalio mėn. 31 d., sekmadienį, nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

Kur: Nuo 9 val. ryto iki 2 val. po piet B. Simonaičio namuose, Port Colborne, 113 Charlotte St.; nuo 3 val. po piet iki 9 val. vakaro K. Stankevičiaus namuose, 82 Lincoln St., Wellande.

Balsuotojų amžius: nuo 18 metų.

Visi jauskite pareigą balsuoti, ir nepageilėkite keleto minučių taip svarbiam reikalui.

Wellande ir Port Colborne turi būti didžiausias balsuotojų skaičius.

**KLB Wellando Ap.
Rinkimų Komisija.**

Lietuviška moterų kirpykla

DARO ŠUKAVIMUS, PUSMETINIUS IR TRUMPALAIKIUS FRIZAVIMUS, DAŽYMĄ IR KT.

Sav. BIRUTĖ DODONAITĖ (B. M. Dodon).

2521 CENTRE St., Montreal. FItzroy 3292.

VICTORIA
CLEANERS
& DYERS Co.
EXPERT CLEANING & DYEING SERVICE FOR CLOTHES AND HOUSE FURNISHINGS OF ALL DESCRIPTIONS
MINOR REPAIRS.
RUGS AND CHESTERFIELDS CLEANED
CITY-WIDE PICK-UP AND DELIVERY
FUR AND GARMENT STORAGE
Victoria
Victoria
2832 ALLARD
TR. 1135

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome apsiaustus nuo lietaus uždėdami jiems „Drex“, kad neperleistų vandens ir duotų gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiausios rūšies karpetus ir fotelius (Chesterfields), gardinus lengvus ir sunkius. Sutaisome rūbus (iširimus), įsiuvame sagas ir pan. Kiekvieną orderį paimame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Dėl informacijų prašome telefuonuoti: TR 1135, galima šaukti lietuviškai.

Lietuviai savininkai:
J. Matulaitis,
J. Kriaučialiūnas,
A. Majauskas.

MONTREALIS 2832 ALLARD TR 1135

KAIP DIDĖJA SOVIETŲ ŽEMĖS

PLA savo anglų k. leidžiamam biuleteny Nr. 14-54 skelbia, kad raud. Kinijos komunistai Suijano provinciją šiaurės Kinijoje faktiškai pardavė Sov. Sąjungai. Oficialiai sakoma, kad minimoji provincija, pagal jos gyventojų „valią“, atsiskyre nuo Kinijos ir pisijungė prie autonominės Vidurinės Mongolijos srities. Daugiau kaip 80 procentų šios provincijos gyventojų yra kinai ir patys savo noru niekados nebūtų prie Sov. Sąjungos prisijungę. Tačiau Sovietai jos pareikalavo kaip strategiškai svarbios vietos.

MAMERTAS MAČIUKAS

VYRIŠKŲ ir MOTERIŠKŲ RŪBŲ

SIUVĖJAS

AUGŠTOS KOKYBĖS RANKŲ DARBAS.
ANGLIŠKOS MEDŽIAGOS
1318 MOUNT ROYAL ST. EAST, MONTREAL.
UŽRAŠAS: RENE BOURDAGES
TELEFONAI: BIZNIO CH 7363, NAMŲ RA 2-1726

SAULT STE. MARIE, Ont.

OPIEJI DARBO KLAUSIMAI.

Jau artėja žiema, kuri kai kam iš bedarbių, ypatingai tiems, kurie jau nebegauna bedarbio pašalpos, bus labai sunki. Bedarbių mieste vis gausėja, o darbai vis mažėja. Laike paskutinio mėnesio buvo atleidimų vietos popieriaus fabrike „Abitibi“ ir vėl naujas šimtines paleido vietos plieno fabrikas „Algome Steel“. Šį kartą plieno fabrikas atleido net išdirbusius 6—7 metus. Eina gandai, kad būsią atleisti visi, kurie gauna paprasto darbininko atlyginimą ir pradėjo dirbti vėliau kaip 1944 metais.

Paskutinis plieno fabriko didesnis ateidimas palietė nemažą ir mūsų tautiečių skaičių, ir tokių, kurie gaudavo gerus atlyginimus ir jautėsi palyginamai saugiai ir stipriai. Nemažai iš šių viršpaminėtųjų turi nuosavus namus, sunkvežimius ar panašiai, o dar gaunant bedarbio pašalpą netaip jau blogai. Kas kita su tais, kuriems bedarbio pašalpos gavimo laikotarpis jau baigėsi ar baigiasi. Niekas tikrai negali atspėti, kada iš plieno fabriko paleistieji pradės dibti. Galbūt, srekantį pavasarį, gal dar vėliau, o gal niekuomet... Septynios liesos karvės gali suėsti tas septynias riebias karvutes...

Miesto taryba, darbo unijų atstovai ir vietos Chamber of Commerce atstovai turėjo bendrą posėdį, kuriame nutarta artimiausiu laiku siųsti į Ottawą ir Toronto — į federalinės ir provincijos valdžios įstaigas delegaciją, kuri prašytų pagalbos nedarbui sumažinti. Delegacija bus apginkluota įvairiausiais faktais ir duomenimis apie esamą sunkią padėtį ir turės septynių punktų planą esamai miesto padėčiai pagerinti. Įdomiausi siūlomi punktai yra pratesimas bedarbio pašalpos gavimo laiko ir pačios pašalpos padidinimas, o be to siūloma kasti dar vieną kanalą mūsų mieste ir pastatyti aerodromą.

Nors mūsų federalinės ir provincijos valdžios atstovai bedarbių su šunimis nelygina, kaip tai USA gynybos sekretorius Mr. Wilson, tačiau netikėtina, kad toji septynių punktų programa-planas, arba bent jos didesnė dalis esamam nedarbui sumažinti būtų valdžios priimta.

Didelis nepasitenkinimas ir priekaištai valdžiai Ottawoje iš visų pusių mūsų mieste pasigirdo po to, kai buvo išknistas faktas, kad federalinė valdžia davė užsakymą Vokietijoje, Dortmundo plieno fabrikams už 1.500.000 dol., o tokios

Nukelta į 8-tą psl.

Sekite naujas madas — užsisakykite
KOSTIUMĄ, VASARINĮ AR ŽIEMINĮ PALTĄ.
Speciali nuolaida užsakant dabar.
Geriausios angliškos medžiagos iš naujausių audinių
Pritaikome kelnes prie jūsų švarko.
Garantuotas darbas — galima ir kreditan.
VALOME — PROSIJAME.
Paimame iš namų ir pristatome.

NICK's TAILOR SHOP

PATAISYMŲ EKSPERTAI.

616 Charron, Montreal. — — — — WI 8013

BELLAZZI — LAMY, INC

TR 5151 7679 George St., Ville Lasalle.

Įvairi medžio statybinė medžiaga. Durys, langų rėmai.
Insuliacija, Ten - Test, Masonite, statybinis popieris.

LIETUVIŠKOJE MEDŽIO DIRBTUVĖJE

BALTIC

Daromos įv. durys, langai, virtuvėms kabitai ir kiti įv. medžio dirbiniai.

SAV. K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

yra tos srities specialistai su 20 metų praktika Lietuvoje, Vokietijoje, Anglijoje ir Kanadoje.

Lietuviams nuolaida.

Adresas: **547 Lafleur Str.,** Ville Lasalle, Montreal, P. Q. Tel.: HU 8—0162.

LIUDESIO VALANDOI
KREIPKITĖS PAS

Laidotuvių Direktorių

C. Halpin Funeral Home Reg'd.

KOPLYČIA VERDUN — WILLIBRORD AVE KAMPE, PRIE PAT AUŠROS VARTŲ PAR. BAŽNYČIOS

4500 VERDUN AVE, VERDUN. Tel. YO 3440

VANCOUVER B.C.

IŠTEKA NARUŠEVIČIŪTĖ.

Ponai Naruševičiai prieš kurį laiką savo namuose surengtame pobūvyje pranešė apie savo vienturtės dukters Reggie Eleonor Jean sužiedotuves su Warde James Bates. Šiomis dienomis Vancouverio lietuvės, ponių Zelmos Staniškienės, Bronės Nakvošienės ir kitų iniciatyva pastarosios namuose suruošė priešvestuvinį pobūvį — „Shower party“. Ponios ir panelės sunešė puikių dovanų. Panelė Naruševičiūtė gimusi Kanadoje, išauklėta lietuviškoje dvasioje ir kalba lietuviškai. Jos sužadėtinis yra lankęs Britų Kolumbijos Universitetą Vancouveryje.

DARBŲ PASIŪLA.

Nedarbo, kuris šiemet pasireiškia Kanados rytų provincijose, ypatingai didmiesčiuose Britų Kolumbijoje nėra. Nežinoma, kad šioje provincijoje būtų lietuvių, pajėgių ir norinčių dirbti, kurie negalėtų ilgesnį laiką gauti darbo. Nežinia, kaip bus ateityje, bet tuo tarpu darbų pasiūla yra didesnė už darbų paklausą.

VEDĖ TUMAITIS.

Žinomas Kauno Sporto Klubo „Kovas“ sportininkas Henrikas Tumaitis sukūrė jaukų šeimos židinį. Ponas Tumaitis gyvai pasireiškia vietos lietuvių visuomeniniame gyvenime.

ĮKURTUVIŲ STAIGMENA.

Vancouverio lietuviai praėjusį sekmadienį suruošė įkurtuvių staigmeną Baliui ir Adelei Vilaitams, kurie įsigijo nuosavus namus Welwyn gatvėje. Prie parengimo daug prisidėjo p. Smilgienė, Skabeikienė ir kitos. Ponams Vileitams įteikta didesnė piniginė dovana.

LATVIAI PAGERBĖ

buvusį Kanados Generalinį Gubernatorių, Anglijos Krašto Apsaugos Ministerį, feldmaršalą Earl Alexander, jo paskutinio apsilankymo metu. Vancouverio latvių bendruomenė surengė garbingajam svečiui iškilmingą priėmimą, kurio metu Kanadoje gyvenančių 20 tūkstančių latvių vardu buvo įteikta padėkos dovana. Latviai dėkingi, kad 1919 metais feldmaršalas Alexander, tada anglų kariuomenės pulkininkas, vadovavo latvių laisvės kovotojams kautynėse prieš į Žemgalį besiveržiančias bolševikų gaujas ir jas sumušė.

Jonas J. Juškaitis.

Jonas J. Juškaitis, LL.B.
TORONTO UNIVERSITETO DIPLOMUOTAS TEISININKAS.
Suite 5, Tunstall Building,
709 Dunsmuir Street, Vaucouver 1, Canada.
Telefonas PAcific 4511.
(Priėmimo laikas iki 10 val. vak. ir šeštadieniais).
Iš tolimesnių vietovių galima kreiptis laiškais.

DR. DORA GORDON
DANTŲ GYDYTOJA
Kalba lietuviškai
Tel.: WAlnut 9773 4914 Decarie Blvd., Montreal.

Atstovavimas įstaigose, patvirtinti dokumentų vertimai ir nuorašai, kalbinė pagalba turto sandėriuose, teismuose, mokesčių, imigracijos, vizų ir kiti reikalai

Jonas Žmuidzinas

Paryžiaus universiteto dipl. teisininkas:
3420 Drummond, Montreal,P.Q.,Canada. Tel.: PL 6580

Grožio Kultūros Salionas
Sav. BIRUTĖ MARKEVIČIŪTĖ.
Darau pusmetinius, dažymu, šaltus šukavimus bei visokeriopus odos masažus.
Kreiptis tel. OR 1-9816.
102 Murray Ave., Greenfield Park, Montreal.

Groserija - alus
DIDELIS PREKIŲ PASIRINKIMAS.
LIETUVIAMS 10% NUOLAIDA nuo reguliorių kainų.
64 ONTARIO ST. E., MONTREAL. Tel. BE 0400.
Sav. E. BAIKAVIČIUS.

GENERALINIS STATYBOS KONTRAKTORIUS
D. E. BELANGER & SONS
15 METŲ JŪSŲ TARNYBOJE
GARANTUOTAS DARBAS.
259—3 Ave., Ville Lasalle. TR 4588.

Veda sktn. inž. J. Bulota

APIE 8-JĄ PASAULINĘ SKAUTŲ JAMBORĖ.

Vyriausiojo Skautininko Krivulės žiniomis 8-ji pasaulinė skautų Jamboree bus 1955 m. rugpjūčio 18—28 dienomis prie Niagara-on-the-Lake, Ont., Kanadoje. Kol yra aiškinamas Geležinės Uždangos Brolijų dalyvavimas šioje jamboreeje klausimas, skautų vadovai JAV-bėse ir Kanadoje yra paraginti išsiaiškinti savo vietovėse: kokiam skaičiui mūsų skautų bus leista patekti jamboreen per ten registruotus vienetus.

LSB Vadija numato jamboree metu netoli jos suruošti LS Brolijos stovyklą, kad mūsų skautai galėtų iš arti stebėti šį didįjį pasaulinės skautijos įvykį. Stovyklavietės suradimu rūpinasi Niagaros Žalgirio vietininkas psktn. P. Balsas.

Skautų vienetai jau dabar turėtų pradėti taupyti ar kaip kitaip telkti lėšas šiam reikalui.

KORESPONDENCINĖ BROLIJOS VADŲ SUEIGA.

Neužilgo prasidėsianti Korespondencinė Brolijos Vadų Sueiga, kurios metu bus svarstomi svarbūs Lietuvos Skautų Brolijos reikalai ir renkami pareigūnai naujai kadencijai. Ji bus pravesta pagal pirmosios KBVS taisykles. Šioje sueigoje dalyvauti galės: a) atstovai iš pareigos (ex officio) ir c) užsiregistravę skautininkai. Visi dar neužsiregistravę ar pakeitę adresus skautininkai kviečiami tai tuoj atlikti adresu: sktn. Vytautas Skrinskas, 250 Hallam Str. Toronto, Ont., Canada.

CLEVELANDO SKAUTAI APLANĖ 330.000 ŠEIMŲ.

10.000 Clevelando skautų šeštadienį, spalių 9 d., visi vienu metu atliko didžiulį gerąjį darbą savo miestui. Buvo miela stebėti, kai uniformuoti skautai prie kiekvieno namo durų kabino plakatėlius eismo saugumui skatinti. Taip jie turėjo aplankyti 330.000 šeimų. Šiam žygiui pasisekus, panaši akcija prasidės vsame krašte.

PAKEISTI SKAUTŲ BROLIJOS MOKESČIAI.

Vyriausiasis Skautininkas, susitaręs su LSS Tarybos Pirmijos pirmininku savo Krivulėje paskelbė naują nario mokesčio sistemą visai Lietuvos Skautų Brolijai. Dabar brolijos nariai iki 12 m. amžiaus mokės 0.50 dol. metams, nuo 12 iki 18 m. — 1 dol. ir virš 18 m. — 2 dol. Surinkti mokesčiai atatinkama tvarka yra paskirstomi tarp vienetų vietoje ir Brolijos Vadijos. Brolijos Vadija iš savo dalies skirs dalį S-gos Pirmijai ir skautiškajai spaudai stiprinti. Tuntininkai ar atskirų mažesnių vienetų vadai atsiskaito betarpiškai su LSB V-ja. Vienetams nepriklausą LSB nariai mokesčius siunčia betarpiai LSB Vadijos ūkio skyriaus vedėjui psktn. Pranui Čeponiui, 145 Evelyn Ave., Toronto 9, Ont., Canada. Vokietijos rajonas yra atleistas nuo mokesčių, o ne dolerio kraštuose vadcivos juos pritaiko su Vadijos žinia vietos sąlygose. Pagal šią tvarką mokesčiai už 1954 m. sumokami iki š. m. gruodžio 1 d.

SKILTININKŲ LAVINIMAS

Šių metų pavasaris ir vasara buvo gražiai išnaudoti skiltininkų lavinimui. Vyriausiasis Skautininkas Krivulėje ragina sk. vadus ir toliau tęsti bei skatinti šį darbą. Apsčiai šia tema medžiagos duoda „Skilties Palapinės" skyrius „Skautų Aide". Taip pat primenamos ir lietuviškos dainos varžybos. Norima, kad skautus šį rudenį ir žiemą lydėtų lietuviška skautiška daina.

KAS PRALENKS TORONTO IR OMAHĄ?

Lietuvos Skautų Brolija yra skautiškosios spaudos vajaus išvakarėse. 1954 m. vajuje pirmavo Toronto bei Omahos skautės ir skautai. Vyriausiasis Skautininkas savo Krivulėje skatina naujose varžybose visus dalyvauti, nes visų skaitlingai pasidalinta našta būsianti toliau nunešta. Tuntininkai - vietininkai kviečiami iki spalių 15 d. paskirti šiam vajui ryšininkus ir juos pristatyti „S. A." administracijai.

RAGANĖLIŲ DARBAI CICEROJE.

Ciceroje gražiai veikia vyr. skaučių Šatrijos Raganos būrelis. Trys būrelio narės — O. Alšytė, I. Armanauskaitė ir J. Juškevičiūtė šią vasarą davė vyresniosios skautės įžodį.

Veikliosios raganėlės spalių 9 d. 7 v.v. Šv. Antano parapijos salėje, Cicero, suruošė skautišką vakarą. Tą vakarą globojo Seserijos Vyriausioji Skautininkė v. s. Ona Zailskienė.

LIETUVOS VANDENŲ ŽINOVAS

ir keliautojas prof. sktn. Stp. Kolupaila, lankydamasis Clevelande, rugs. 18 d., dalyvavo ASS Cleveando skyriaus sueigoje. Jaunatviškos dvasios Korp! Vytis garbės narys kalbėjo apie skautiškas aktualijas, o kartu buvo prisimintos jo vadovautos baidarių kelionės Lietuvos vandenimis.

KASKVOS KLASTOS...

(Atkelta iš 3-čio puslapio.)

naštą. Šie žmonės buvo armija apginkluota skurdu ir alkanais pilvais. Šitokia armija negalėjo būti sulaikyta artilerijos sviedinių ar kulkosvaidžių ugnimi ir ji buvo išsiųsta su tikslu apvalgyti mus, kada maisto ir taip trūko, ir apiplėšti mūsų turimas rūbų atsargas, kurios buvo vietos vargšams, turint šaltą žiemą čia pat priekyje. Ši armija turėjo išeikvoti mūsų medicinos reikmenų ir vaistų atsargas, kurios taip labai buvo reikalingos mūsų pusėje esantiems pietų korejiečiams. Be to, tai buvo armija, kuri galėjo atnešti su savimi visokias bjauriausias ligas, ypatingai šiltinę.

Ir todėl, kad mes buvome amerikiečiai, kad mes tikėjome ir gyvenome — rėmėmės tokiais dalykais, kaip malonė, gailestingumas ir labadrybė. Mes turėjome priimti šią armiją, globoti ir rūpintis ja. Rusai, be abejo, buvo numatę viso to pasėkoje badą, maištus, neramumus ir chaosą mūsų pusėje. Jie įsivaizdavo mus priverstus pasitraukti nugalėtus ir matė save nušluojančius visą Pietų Korėją užimant ją nepaleidus nė vieno šūvio.

(d. b.)

MARGIS VAISTINĖ
408 RONCESVALLES AVE., TORONTO - Ont.
(kampas Howard Park Ave.)
Nuomoju vaikų svarstykles — $ 1.00 mėnesiui.
Metamorfoza kremas šlakams — $ 1.35 už 4 uncijas.
Trejos devynerios — $ 1.50 dėžutė.
Kosmetika: Tussy — Du Barry — Chanel — Yardley.

SKUBIAI PAIMAME RECEPTUS IŠ NAMŲ
IR PRISTATOME VAISTUS VELTUI.

PRIIMAMI UŽSAKYMAI IR PAŠTU SU NEMOKAMU PRISTATYMU Į VISAS KANADOS VIETOVES.
SKUBIAM PRISTATYMUI Į NAMUS
telef. LL. 1944
Jonas V. MARGIS, Phm. B.

OTTAWA

25 METŲ OTTAWOS MIESTO PERSITVARKYMO PLANAS

Po šimtmečio augimo be jokio miesto plano, Kanodos sostinė Ottawa yra performavimo laikotarpyje. 25 metų plano tikslas yra sukurti sostinę, tinkančią tai pajėgai, kuria Kanada pasidarė, ir tautinį krašto simbolį, kuriuo galėtume būti teisėtai išdidūs. Šis planas kainuos daugiau kaip 150 mil. dol.

Šis vyriausias planas, kuris sukurtų pageidaujamą mūsų Vyriausybės Rūmų aplinką, turi keletą tikslų.

— Gražus ir tinkamas miesto centras, kuris būtų aplink Confederation Square aikštę su pastatais šioje srityje, kurie harmonizuotų bet ne dominuotų Parlamento Rūmus.

— Perkelti geležnikelio linijas bei dirbtuves už miesto ribų;

— Apriboti eventualinį sostinės srities dydį iki maždaug 600.000 asmenų (dabartinis gyv. skaičius yra apie 260.000); tai būtų atsiekta apsupant „žalia juosta", pakraščių išsiplėtimui išvengti.

— Nauja susisiekimo sistema pereinamais keliais, kuriais būtų galima pasiekti miesto centrą be jokių sunkumų;

— Perkelti sunkiosios ir lengvosios pramonės sritis iš miesto centro ir gyvenamuosius rajonus, bet ne per toli nuo naujų geležinkelio stočių;

— Didelė parkų ir parko kelių sistema, apimant ir Gatineau Parko išvystymą Hull pusėje;

— Pagerinti gyvenamuosius kvartalus medžiais ir geru aptarnavimu. (CS)

■ Už lietuvių kalbos mokėjimą P. Jespelkis, policijos karininkas, greta pagrindinės algos gauna dar 200 pėzų. Jis dirba Lanus koordinacijos Centre. P. Jespelkis gimęs Argentinoje.

■ Japonijos sostinėje, Tokio, kasdien nusižudo vidutiniškai 5—6 žmonės, o mėginimų nusižudyti būna net iki 16. Saužudysčių skaičius vis didėja: šiemet per sausio mėnesį nusižudė 96 asmenys, per vasario 151, per gegužės 176.

SAULT STE MARIE, ONT...

Atkelta iš 7 puslapio.

rūšies plienas vadinamas „sheet piling steel", kaip tik galėjo būti užsakytas ir pagamintas mūsų mieste, kur yra tiek daug bedarbių, ypatingai iš plieno fabriko. . .

Eina gandai, kad Kanados ir USA bendrai statomam St. Lawrence jūros keliui („Seaway") reikalingas plienas irgi būsiąs užsakytas Vokietijoje. Vyriausias plieno unijų bosas Mr. C. H. Millard pasiuntė tuo reikalu protesto telegramą Kanados ministeriui pirmininkui, kartu prašydamas viso šio reikalo paaiškinimo.

Kaip gi neduos užsakymų Vokietijos fabrikams, jei ten plieno fabriko darbininko atlyginimas yra tik trečdalis Kanados plieno darbininko atlyginimo. Mes džiaugiamės pabėgę nuo žiauraus komunizmo, tačiau, kaip matome, kapitalistiniame pasaulyje irgi ne rojus. Pirmoje eilėje statomi ne darbininkų — darbo klasės reikalai, bet biznis. . .

KITOS NAUJIENOS.

— Nors dabar mieste aibės bedarbių ir vargo prispaustų žmonių, tačiau sutinkame ir tokių, kurie labai patenkinti savo darbais ir uždarbiais. Štai, pavyzdžiui, užkalbinu mūsų kolonijos simpatiškąjį laikrodininką, tautietį L. Armalį (314 Abert Str. East, butas 6), tai jis tik šypsosi.... Sakosi, dirba vienoj laikrodžių prekyboj, o į namus pasiima taisymui iš kitos laikrodžių krautuvės, tai savaitei ir sudaro apvalią šimtinę. Kiek teko sužinoti, tautietis L. Armalis ir šeima jau nusprendė pastoviai apsistoti mūsų mieste ir rengiasi pirkti nuosavus namus.

— Tautietis Jakumaitis Valteris, nesuradęs darbo mūsų prie uranijaus kasyklų rajono mieste, išvyko apie 100 mylių Blind River, kur gavo staliaus darbą ir savaitei uždirba 80 dolerių. Tautiečio V. Jakumaičio šeima visai neseniai vėl padidėjo vienu nariu — vėl sūnus! Sveikiname!

— Prieš keletą savaičių, atostogaudamas mūsų mieste lankėsi tautietis Jonas Vinslovas iš kaimyninio kasyklų miestelio Wawa (Jamestown) aplankė ir svečiavosi pas savo švogerį ir šeimą — tautiečius Kantautus ir pas senus pažįstamus — draugus iš Marijampolės - Skaržinskus, apžiūrėjo miestą, apylinkes ir tt. Tautietis J. Vinslovas turi Wawoje savo nuosavą namą ir kasyklose labai gerai apmokamą darbą— nuo 500 ligi 600 dolerių mėnesiui, tačiau labai gaila, toje darbovietėje daugiau darbininkų nepriiminėja.

— „Tėviškės Žiburių" mūsų miestelio korespondentas, tautietis „artojas" sielojasi, kad niekas neparašė ir nerašo mūsų miesto lietuvių kolonijos kūrimosi istorijos... Parašykite pats, artojau, jei tvirtinate, kad tai tik 15 minučių darbas...

Ulelia. . .

Lietuviai advokatai
NEIMAN, BISSETT & SEGUIN
Barristers, Solicitors,
Notary Public.
38 King St. W. Suite 46
Toronto, Ont.
Tel.: Office EM 3-7461
Res.: WA 2-8927

W. A. LENCKI,
B. A., L. L. B.
TEISININKAS —
Advokatas — Notaras
100 Adelaide St. W.
Room 107
Telefonas EM. 6-4182
Toronto

GERIAU PAS LIETUVĮ, NEGU SVETIMTAUTĮ!
Visais auto remonto reikalais mielai pasirengęs padėti
Imperial Auto Collision
Pilnas DUCO ir DELUX užbaigimas.
PATARIMAI DUODAMI NEMOKAMAI.
Mūsų specialybė—auto korpuso (body and fender) darbai.
Pakraunamos gazo-alyvos baterijos. Sureguliuojami ratai.
561-567 KEELE ST.
1½ Block South of Ct. Clair
TOROTO, Ont.
TEL. JUnction 4773
Namų tel. CE. 1-3444.
SAV. G. KERAITIS.

Dr. A.Pacevičius
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
Yarmey Clinic 314 Bathurst St., Toronto
Telef. kabinetas EM. 6-2696. Namų OL 4778
Rentgenas. Physioterapija. Laboratoriniai tyrimai.
Priima ligonius ir gimdyves: kasdien 11—12 val., 2—4 v. ir 7—9 val., šeštadieniais nuo 11—3 val.

Įst. OL 7543. Namų MU 9138
M. D. MORTON,
B. A., LL. B.
Advokatas.
(Barrister. Solicitor, Etc.)
1052A Bloor St. W. Toronto.

A. E. McKAGUE
Barrister and Solicitor
Advokatas ir Notaras
Tel. EM 4-1394, EM 4-1395
201 Northern Ontario Bldg.
330 Bay Street,
TORONTO 1, Ontario.

Dundas-Dovercourt garažas
1244 DUNDAS ST. W., TORONTO
Įsteigtas prieš 27 metus
24 valandų patarnavimas.
Didelis patyrimas įvairių rūšių pataisymuose. Motorų perstatymai bei pakeitimai, stabdžių sureguliavimas — patikrinimas.
Auto korpuso darbai (Body&Fender). Vilkiko pagalba.
Ontario Motors League patarnavimas.
Atsiskaitymas už darbą išdėstomas pagal pageidavimą.

J. KARPIS
REALESTATE
1609 DUNDAS ST. W. — TEL. OL. 7996, OL. 7997
Didžiausia ir patikimiausia lietuviška namų pardavimo įstaiga Toronte. Perkant ar parduodant namus pirmiausia paskambinkite mums, nes:
1. Suteikiame visas informacijas dovanai,
2. Atliekame visas morgičių operacijas,
3. Parūpiname paskolas.
$15.900, H. Park r., puikus atsk. presuotų raud. plytų kvadr. plano 9 kmb.namas. L. didelis kiemas, alyva š. Kiek apleistas viduje; atremontuotas vertas $18.000. skubus pardavimas, nes savininkas JAV-se.
$10.000 įmok., 6 apart. 30 k. namas. Vand. šild., garažas; pajamų šiuo metu apie $500 į mėn. Iškėlus senus nuom. galima būtų pakelti paj. iki 7-800 į mėn.
7.000 įm., H. Park raj. 10 k. atsk. mūr. n., keturkampio plano, vand.-alyva šild. 3 virt., įvažiavimas į kiemą, garaž. Tikras paj. namas.
$3.500 įm. H. Parko r., 6 neper. kmb., pusiau atskiras, mūr., garažo galimybės, alyvos šildymas, tikrai geras pirkimas.

GENERAL INSURANCE & MORTGAGES
AL. DUDA
10 A. M. — 10 P. M.
Visų rūšių draudimai ir paskolos nejudomam turtui.
Greitas ir sąžiningas patarnavimas.
OL 7997 1609 Dundas St. W. TORONTO.

JONAS ČEGYS.
MOTERIŠKŲ IR VYRIŠKŲ RŪBŲ
SIUVĖJAS
Priimu visokius užsakymus. Didelis pasirinkimas angliškų medžiagų. Ilgametė praktika. Rankų darbas.
Skubus patarnavimas.
Telef. 7-5228. 224 WILIAM St., LONDON, Ontario.

VIENYBĖJE — GALYBĖ
TAUPYK
LIETUVIŠKAME KREDITO KOOPERATYVE
Indėliai apdrausti. Augštos palūkanos.
Būstinė: Lietuvių Namai, 235 Ossington Ave.,
Toronto, Ont. KE 3027.

HAMILTONUI, TORONTUI IR APYLINKĖMS.
Kontraktorius K. TRUMPICKAS
Įrengiami nauji visų rūšių namų apšildymai anglimis arba alyva. Keičiamos senos krosnys į naujas, moderniškas alyva apšildomas ir pilnai automatiškas. Įrengiami alyvos apšildymai (Oil Burneriai) į senas krosnis. ir taisomi seni apšildymai.
Didelis pasirinkimas įvairių firmų krosnių ir Oil Burnerių. Kadangi prekės gaunamos tiesiog iš urmo sandėlių, be jokių tarpininkų, todėl ĮRENGIMAI DAROMI ŽYMIAI PAPIGINTOMIS KAINOMIS IR IŠSIMOKĖJIMUI DVIEMS METAMS.
VISI PATARIMAI VELTUI.
Užsakymai priimami:
Hamiltone: 18 Spadina Ave. Tel. LI 9—2035
Toronte: 693 Dovercourt Rd. Telefonas LO 8951.

HAMILTONO L. K. MOTERŲ DRAUGIJA
rengia
lapkričio 6 d., šeštadienį,
linksmą šokių vakarą
Rainbow salėje (Sanford ir King)
Grieš **BENNI FERRI** orkestras.
Įėjimas 1.00 dol. Pradžia 7.30 vv.
Gėrimai, užkandžiai etc.
VISUS MALONIAI KVIEČIAME.

HAMILTON

RINKIMAI Į KRAŠTO TARYBĄ

įvyksta šį sekmadienį nuo 9 val ryto iki 9 val. v. parapijos salėje. Visų hamlitoniečių pareiga (apsimokėjusių ar neapsimokėjusių nario mokestį) juose dalyvauti, įrodant savo tautinį susipratimą ir subrendimą organizuoto visuomenės gyvenime. Primename, kad iš 45 kandidatų balsus galima atiduoti ne daugiau kaip už 30 asmenų. Hamiltoniečių sąraše yra 10.

Rinkiminė K-ja taip pat prašo visų organizacijų v-bų atsiųsti savo atstovus balsų suskaičiavimui.

Tad šį sekmadienį visi prie balsavimo urnos!

ŽURNALISTAS J. CICĖNAS

pereitą sekmaidenį laikė paskaitą Vilniaus klausimu. Prie įėjimo buvo surinkta 27 dol. aukų prof. Myk. Biržiškai paremti.

DIDELĖ AUDRA

Hazel palietė ir Hamiltoną. Nors žmonėmis aukų nebuvo, tačiau įvairių nuostolių (nutraukti stogai, įkritusios gatvės, išversti medžiai ir kt.) padaryta 100 tūkst .dol. Labjausiai nukentėjo Toronto ir apylinkė, kad į Čiurlionies ansamblio koncertą hamiltoniečiams nepavyko pakliūti ir išgirsti, nes visi tiltai vedą į Torontą buvo sugadinti, įleidžiant tik mašinas „mirtinais" atsitikimais. O jų virtinė kai kuriose vietose tęsėsi net 3 mylias.

UŽSAKAI PARAPIJOS

bažnyčioje paskelbti Aniceto Povilausko su France Rosenberg iš Toronto.

KAIP JAU ESAME RAŠĘ,

Hamiltono lietuvių albumas 202 psl. su 350 nuotraukų ir trumpu visų organizacijų veiklos aprašymu jau spaudoje. Pagal sutartį su spaustuve, jis gruodžio mėn. pradžioje jau bus platinamas Hamiltone. Viso užsakyta 400 egzempl., kurių atspausdinimo kaina su dail. V. Bričkaus viršeliu yra 1100 dol. Albumą išleidžia KLB Hamiltono ap. valdyba. Spaudai paruošė St. Dalius ir K. Baronas.

Norintieji Hamiltono albumą iš anksto užsisakyti, prašomi kreipti į ap. valdybos sekret. St. Dalių, 35 Wiilson, telef. JA 8-4834.

Albumo didžiausią dalį sudaro nutraukos iš KL B-nės Valdybos gyvenimo ir rengtų įvairių, minėjimų, koncertų, demonstracijų, gegužinių ir kt. nuotraukos, toliau seka VA parapijos svarbiausi įvykiai, Šeštadieninė mokykla, skautai, ateitininkai, „Aukuras" ir tt.

Tad įsigykime jį, nes albume kiekvienas rasime savo veidą!

BENDRUOMENĖS V-BA

jau pradėjo paruošiamuosius darbus Krašto Tarybos suvažiavimui. Taip pat užmegsti ryšiai su spauda, radijo, parlamento nariais ir kt. augštais valdžios pareigūnais.

Šeštadienio bendrame pobūvyje greičiausiai dalyvaus Hamiltono m. burmistras p. Lloyd D. Jackson su Ponia, parlamento nariai Thomas Ross ir Arthur Child, radijo komentatorė Edith Hyder, papt. John Cannon ir kt.

PRIEŠ PLAČIAI PAPLITUSĮ

Hamiltone čigonių „biznį" — skaitymą žmogaus „ateities" iš rankų, miesto savivaldybė žada imtis griežtų priemonių. Čigonės tuo tarpu atsako: „duokite mūsų vyrams darbą, mes mesime savo „amatą". Čigonai — vyrai vėl: „kai darbovietė sužino, kad mes čigonai, dar tą pačią dieną mus atleidžia iš darbo. Turime iš ko gyventi, tad duną pelni mūsų žmonos". Perpetuum mobile...

Kbr.

DANTŲ GYDYTOJAS
Dr. N. SKAAB
iš Europos
3 Barnesdale S. (kmp.King)
HAMILTON, Ont.
Tel. LI 4-6405

WINNIPEG

KLB WINNIPEGO APYL. RINKIMŲ KOMISIJOS PRANEŠIMAS.

Pranešame, kad rinkimai į Krašto Tarybą įvyks spalių mėn. 31 d. nuo 10 iki 1 val. p. p. ir nuo 5 iki 9 val. vak.

Balsuoti kviečiami visi lietuviai, suėję 18 m. amžiaus.

Apyl. Rinkimų Komisija.

NAUJIEJI IMIGRANTŲ ATVYKIMAI

Per šių metų pirmuosius šešis mėnesius imigrantų skaičius buvo 9 proc. didesnis už pereitų metų pirmųjų šešių mėnesių. Jų buvo maždaug 85.765. Didesnės grupės yra sekančios:

Anglų	15.012
Vokiečių	14.619
Italų	13.003
Olandų	10.724
Skotų	6.160
Jungt. Vilstybių	4.558
Airių	4.224
Austrų	2.072
Prancūzų	1.652
Lenkų	1.367
Graikų	1.347
Portugalų	1.114

Rugsėjo 7 d.

„Tiesa" šaukia,

kad „yra nemaža rajonų, kurie neišnaudoja turimų galimumų ir rezervų", daug kur „sužiugdomi planiniai uždaviniai", o pvz. tokiuose Nemenčinės, Salantų, Kėdainių rajonuose „karvių produktingumas nesiekia net pusės nustatyto plano". MTS „technika derliaus nuėmimo darbuose blogai išnaudojama", nesinaudojama kombainais, „uždelstas linų derliaus nuėmimas".

Keturiasdešimt metų yra jaunystės senatvė; penkiasdešimt metų yra senatvės jaunysė.

— **Hugo**

LAUKŲ DERLINGUMAS LIEUVOS KOLCHOZUOSE.

Pilnų ir patikimų statistikos žinių iš bolševikų okupuotos Lietuvos nei apie derliaus, nei apie kitas ūkio šakas gauti negalima. Iš viso Sovietai nieko pasauliui neskelbia nė iš vienos ūkio šakos. Tos žinios, kurios čia žemiau paduodamos, yra paimtos iš korespondencijų, rašomų laikraščiuose iš įvairių kolchozų.

Okupuotoje Lietuvoje imdami turimų duomenų vidurkį, gauname tokius vidutinius derlius, išreikštus centneriais — 50 kilogramų iš hektaro, skaičiais:

1951 metais: kviečių — 15,4; rugių — 16,83; miečių—12,33; avižų — 18; bendrai grūdų — 13,66; bulvių — 100; linų sėmenų — 4,5; cukr. runk. — 277,5.

1952 metais: kviečių — 20,6: rugių — 20,5; bendrai grūdų — 17,30.

1953 metais: kviečių — 18,7; rugių — 15,83; miežių — 19,5; avižų — 19; bendrai grūdų — 16,56; bulvių — 71,75; linų sėmenų — 4,5 ir linų pluošto — 4,5.

LAISVOJOJ LIETUVOJ

prieš II-jį Pasaulinį karą buvo vidutiniškai tokie derliai: 1935—1939 m. rugių — 24; kviečių — 24,8; miežių — 24,1; avižų —22,2; bulvių — 234; linų sėmenų — 8,4; linų pluošto — **7,2; cukrinių runkelių — 408.** Palyginę šiuos laisvajame Lietuvos ūkyje buvusius vidutiniškus derlius su dabartiniais kolchozų Lietuvos derliais, matome, kad kolchozų derliai žymiai mažesni, vietomis nesudaro net pusės buvusių derlių laisvoje Lietuvoje.

GYVULININKYSTĖ OKUPUOTOJ LIETUVOJ

Žemiau paduodama lentelė sudaryta iš laikraščių korespondencijų apie gyvulių padėtį kolchozuose, nes bendrų statistikos žinių nėra. Šie neoficialūs duomenys vaizdžiai parodo, kokia apverktina yra gyvulių padėtis sukolchozintoj Lietuvoj. Šioje lentelėje yra parodytas ir gyvulių stovis, buvęs prieš II-jį Pasaulinį karą laisvajam Lietuvos ūky.

Okup. Lietuvoj imdami turimų duomenų vidurkį, 1953 m. gausime tokius žemiau nurodytus kiekvienam 100 ha gyvulių ir paukščių skaičius: raguočių — 16,26; kiaulių — 19,1; avių — 7,5; arklių — 6,7; paukščių 34,25. Čia dar reikia pridurti, kad šeimos, ne visos, dirbančios kolchozuose savarankiškai, naudojasi 60 arų žemės sklypu ir turi teisę laikyti po karvę ir kitų smulkių gyvulių. Tad kaip bendras gyvulių skaičius, taip ir kiekvienam 100 ha tenkantis gali būti kiek skirtingas, negu čia parodoma.

Laisvojoj Lietuvoj prieš II-jį pasaulinį karą 100 ha dirbamos žemės gyvulių teko 1938 m.: raguočių — 29, kiaulių — 28, avių — 31, arklių — 13,6.

Laikraštis „Sovietskaja Litva" 1954 m. nr. 29 pranešа, kad Jonavos rajone ligi 1954 m. liepos 1 dienos numatyta išplėsti gyvulininkystę taip, kad kiekvienam 100 ha dirbamos žemės tektų po 15 raguočių, tarp jų 10 melžiamų karvių.

ŽEMĖS ŪKIO MECHANIZACIJA

Sovietinėje žemės ūkio sistemoje žemės ūkio darbai mechanizuojami per Mašinų Traktorių Stotis (MTS). Šiuo metu Lieuvoje veikia 135 MTS. Kiekviena stotis vidutiniškai turi aptarnauti apie 40.000 ha žemės plotą. Pagal 1953 m. rugsėjo 3 d. komunistų partijos generalinio sekretoriaus N. S. Chruščiovo pareiškimą, vidutiniškai vienoj mašinų traktorių stoty esą 11 trakorių.

1954 m. lietuvių komunistų New Yorke leidžiamajam dienrašty „Laisvė" Nr. 53 paduotoje iš Lietuvos žinioje pasakyta, kad Priekulės MTS įsipareigojo: „15 HP traktoriumi išarti 400 ha minkšto arimo". Tad jei vidutiniškai vienoje MTS yra 11 traktorių, o vienas traktorius pajėgia per metus suarti 400 ha žemės, tai 11 traktorių suartų 4.400 ha žemės. Tuo tarpu Lietuvoje vienai MTS tenka apdirbti apie 40.000 ha žemės. 1954 m. balandžio 24 d. „Tiesa" Nr. 46 praneša, kad 1953 metais Lietuvoje buvo suplanuota vienam 15 HP traktoriui išdirbti po 292 ha žemės, o buvę išdirbta po 302 ha.

Šitie duomenys mums parodo, kad žemės dirbimas traktoriais vargu pasiekia daugiau kaip 10—15 proc. visų žemės ūkio darbų. Šių metų pavasarį nekartą spaudoje buvo korespondencijų, kuriose aprašoma, kad, prasidėjus pavasario laukų darbams, tame ar kitame kolchoze išėjo laukų arti 60—80 artojų poriniais arklių plūgais. Nors ir šių menkų nuotrupų nėra pilnos galimybės susidaryti tikresnį vaizdą apie visus žemės ūkio darbus, kiek jie yra mechanizuoti Lietuvoje, bet galima turėti apytikrę orientaciją.

Carlton Clothes Shop
LIETUVIAI, JŪSŲ DĖMESIUI!
Pagarsėjusi savo gražiais fasonais vyrų ir moterų
rūbų siuvykla.
Dirba labai prityrę meisteriai—siuvėjai!
Praktikuojamas iki pusės metų lengvas išsimokėjimas.
Kaip dalininkas pas mus dirba prityręs lietuvis siuvėjas.
Jau 4 metai, kai turime nuolatinius lietuvius klijentus
ir nesame patyrę nusiskundimų.
Mūsų įstaigoje kalbama lietuviškai, angliškai, vokiškai,
ukrainietiškai, rusiškai, lenkiškai ir tt.
281 KING STREET EAST, HAMILTON, ONT.
Telef. J. A. 2-6439. Sav. J. SKOTNICKI.

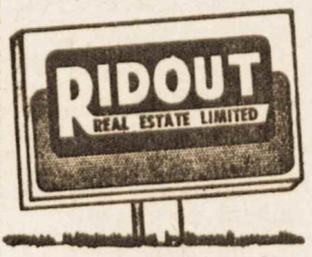

Visais nekilnojamo turto pirkimo
bei pardavimo reikalais kreipkitės
į didžiausios Kanadoje
REAL ESTATE
įstaigos atstovą Hamiltone
A. PRANCKEVIČIŲ.
Visokeriopas informacijas uteiks ir namų problemose jums patars.
Skambinkite ar užeikite į staigą
913 Main St. E. Hamilton tel. LI 9-4121.
RIDOUT
REAL ESTATE LIMITED
SKYRIAI: Toronto, Hamilton, London, Sarnia,
Kitchener, Peterborgh, Richmond Hill.

J. GRAŽYS
SIUVU NAUJUS IR
TAISAU SENUS
KAILINIUS PALTUS.
DUODU GERĄ KAILIŲ
PASIRINKIMĄ.
DARBĄ ATLIEKU
SĄŽININGAI
IR ŠVARIAI.
KAINOS PIGESNĖS
KAIP KITUR.
3910 St. ZOTIQUE St., E.
RAymond 1—6005.
Kreiptis po 6 val. vakaro,
šeštadieniais — visą dieną.

LIETUVIŠKA DRABUŽIŲ KRAUTUVĖ
Lang's Clothing Store
Vyriški ir jaunimo drabužiai.
Geriausios rūšys, žemiausios kainos.
Užeikite ir įsitikinkite.
2013 St. Lawrence Blvd. Tel. BE 1197. Montreal.

DISTRICT ESTATE BROKERS

Namai pardavimui:
Rosemounte:
1. Duplex po 5 kmb. Naujas, centr. šild. Kaina $16.000.
2. Trijų š. Vienas po 5 kmb. ir du po 3 k., garažas. Naujas. Kaina $21.000, įmokėti — $7.000.
3. 3-jų š. Vienas po 5 kmb. ir du po 3 k., nešildomi. Naujas. Kaina $18.250.
4. Dviejų šeimų po 5 kmb. 6th Ave. prie St. Joseph Blvd. Kaina 13.500. Įmokėti $4.000.

Ūkiai:
1. 216 akrų žemės. 24 karvės, traktorius, geros mašinos žemės apdirbimui, trobesiai, arti prie miestuko. Nuo Montrealio 65 mylios. Paskola $4.500—2½%, 35 metams. Kaina $13.500, įmokėti $6.000.
2. 140 akrų žemės. 14 karvių inventorius. 58 mylios nuo Montrealio, 1 mylia nuo pagrindinio kelio. Kaina: $10.500, įmokėti $4.000.

Paskolos namams:
iš 5½% netoli užbaigimo ir iš 6% statybos eigoje. 50% namo vertės. Taip pat 2-ji „mortage".

NORĖDAMI PARDUOTI AR PIRKTI KREIPKITĖS Į PIRMĄJĄ MONTREALY LIETUVIŲ REAL ESTATE ĮSTAIGĄ.
MŪSŲ TIKSLAS — JUMS PADĖTI!
NAMAI — ŽEMĖ — PASKOLOS — DRAUDIMAS.
AGENTAI:
A. Gražys, RA 1-3148. A. Markevičius, OR 1-9816.
ĮSTAIGA: 177 Sherbrooke St W. kamb. 5, Montreal, Que.
Telef.: PL 8501
Res.:
P. ADAMONIS PO 6-6495. A. BUDRIŪNAS RA 7-2690.

DE LUXE DRY CLEANERS
143—8th AVENUE, LACHINE NE. 5-0303
Sav.: P. RUTKAUSKAS.

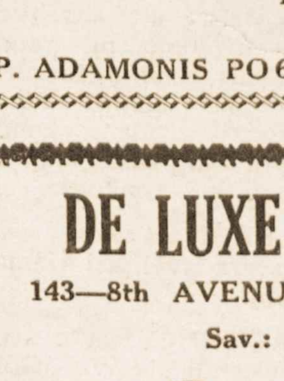

Kostiumas,
Suknelė ar
Skrybėlė
$1.
Paimame iš namų ir pristatome į namus visame Montrealyje ir priemiesčiuose.
Darbą atliekame sąžiningai.
NE. 5-0303

DETECTO T. V. & RADIO SERVICE REG'D.
3994 Wellington St., Verdun. Tel. TR 7798.
TAISOME RADIJO IR TELEVIZIJOS APARATUS.
Val. 10 ryto iki 11 val. vakaro.
Sav. A. NIAURA ir A. PILYPAITIS.

Dr. Roman Pniewski
Daugiametė praktika didelėse ligoninėse ir klinikose..
Vidaus ligų, akušerijos ir venerinių ligų specialistas.
3537 PARK Ave, Montreal. Tel. HA 7623.
Valandos: Nuo 3 iki 9 val. po pietų.

LIETUVIS LAIKRODININKAS
ŽUKAS ANTANAS
359A-8 Ave., Ville Lasalle, **Que.** **TR 4321**
Kreiptis vakarais po 6,30 val.

A. J. Norkeliūnas
(COMMISSIONER OF THE SUPERIOR COURT)
ĮVAIRIAUSI DRAUDIMAI
NAMAMS PASKOLOS
PATVIRTINTI VERRTIMAI
GREITAS IR SĄŽININGAS PATARNAVIMAS
per
MONTREAL ENTERPRISES Reg'd
Tel. RA 7-3120
5637 JEANNE D'ARC AVE., MONTREAL 36

MONTREAL

MONTREALIO RINKIMINĖS KOM-JOS PRANEŠIMAS

1. Rinkimai į KLB Krašto Tarybą įvyksta spalio 31 dieną.

Rinkiminė būstinė, 377 Willibrord Ave., Aušros Vartų parapijos salėje, veiks tą dieną nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

Šv. Kazimiero parapijos salėje nuo 9 iki 12 val.

2. Turinčiųjų teisę balsuoti sąrašas sudarytas. Pasitikrinti galima kiekvieną sekmadienį po pamaldų Aušros Vartų parapijos salėje.

Montrealio Rinkiminė K-sija.

GEDULINGOS VĖLINĖS

Visų Šv. šventė išpuola pirmadienį, lapkričio 1 d. vakare Aušros Vartų bažnyčioj bus tradicinės gedulingos pamaldos: 7 val. 30 min. vakarinės mišios ir po to libera, prisiminti mirusius ir žuvusius. Pamaldų metu giedos muz. A. Piešinos vedamas choras ir op. sol. E. Kardelienė — Ch. Gounod „Requiem“ ir Schuberto „Ave Maria“.

Šv. Kazimiero bažnyčioje Visų šventų dieną 7, 9, 11 val. r. mišios, o vakare 8 v. mišparai ir gedulingos pamaldos.

SKELBIMAS LIETUVIŲ DIENOS REIKALU.

Spalio 10 d. Montrealio lietuviškų organizacijų atstovai nutarė 1955 mt. III-čią Kanados Lietuvių Dieną ruošti Montrealy ir pasižadėjo į šventės rengimo komisiją duoti po vieną atstovą. KLB Montrealio Apylinkės Valdyba prašo visų Montrealio lietuviškų organizacijų vadovybes (tai liečia tiek senųjų, tiek naujųjų ateivių organizacijas) paskirto atstovo pavardę ir adresą pranešti telef. PO 6-6232 iki š. m. spalio 27 įmamai.

Pirmas komisijos posėdis kviečiamas spalio 31 d., 12,30 v. Aušros Vartų parapijos bibliotekoje.

KLB Montrealio Ap. V-ba.

LITUANISTIKOS KURSAI, Šį šeštadienį, spalio 30 d., 10 v. ryto renkasi mokykloje, kuri yra Mounten gatvėje, tarp St. Catharine ir Dorcester, kur buvo vakarėlis. Jaunimas kviečiamas atsilankyti nežiūrint to, ar kas lankė, ar nelankė lietuvišką šeštadieninę mokyklą, ar kas gavo, ar negavo pakvietimą. Kursai jau pradeda darbą.

Advokatas
STASYS DAUKŠA, LL. D.
Suite 25—26
152 Notre Dame St. E.
tel. UN 1-2013 ir BE 7296
Res. 5657—12 Ave., Rsm.
RA 2-5229.

Dr. J. ŠEGAMOGAS
CHIRURGINĖ ir BENDROJI PRAKTIKA
office 4906 Wellington
VERDUN. Tel. YO 3611.
val.: 11—12, 2—4, 6—9,
šeštadieniais 11—1
arba pagal susitarimą.
namų 1038 Osborne Av.
VERDUN. Tel.PO 6-9964

DANTŲ GYDYTOJAS
Dr. J. MALIŠKA
priima: 9 a. m. — 10 p. m:
5303 Verdun A., Verdun,
Telef.: TR 4547.

NOSIES, GERKLĖS IR AUSŲ SPECIALISTAS IR CHIRURGAS
Dr. R. CHARLAND
956 Sherbrooke E.
Telel.: FR 7684, EX 8822.

Dr.E.Andrukaitis
956 Sherbrooke E.
Tel. CH. 7236

ŠV. KAZIMIERO BAŽNYČIOS PLANAI PATVIRTINTI

Šv. Kazimiero parapijos bažnyčios statymo darbai jau visiškai išaiškėjo. Pasirodė, kad senosios klebonijos kelti neapsimoka, todėl Kurija leido statyti naują už 38.000 dol. Planai jau patvirtinti ir po poros savaičių jau darbai pradedami. Naujos bažnyčios planai jau seniau patvirtinti. Šiomis dienomis inžinieriai ištyrė gruntą, kur bus statoma bažnyčia. Gruntas rastas labai geras. Todėl, kai tiktai bus pastatyta nauja klebonija, tuojau bus griaunama sena bažnyčia ir senoji klebonija ir toje vietoje pradedama statyti nauja bažnyčia.

DLK VYTAUTO KLUBE

nemažas sąmyšis dėl revizijos, kuri konstatavo, kad kasoje trūksta 700 dol., kurie nežinia, kur yra. Labai komentuojamas pranešimo faktas, kad klubo valdomieji organai iš klubo lėšų išgėrė už 590 dolerių gėrimų. Kai kas klausia, ar tas tiktai neatsirūgs? Mažiau įdomu, kad atskaitomybė rasta didelėje netvarkoje, kad net reviziją pagal knygas nebuvo galima padaryti. Ir tai tiktai už 8 mėnesius, o kas būtų jeigu taip būtų pašeimininkauta keli metai?

NAUJI VASARIO 16

gimnazijos rėmėjai: Julė Norkeliūnaitė, Domininkas Norkeliūnas, Albertas Norkeliūnas, Vytautas Murauskas, Bronius Jaugelis, Vytautas Gečius, Albinas Blauzdžiūnas, inž. Justas Kibirkštis.

DĖL MONTREALIO ŪKIO KOMITETO

KLB Montrealio ap. v-ba praneša, kad tai padaryta jos iniciatyva, gauta iš visuotinio susirinkimo. Vykdydama tai, v-ba išrinko Juozą Lukoševičių ir A. Vazalinską, kad sušauktų susirinkimą, kas ir buvo padaryta.

Dar pridurtina, kad priimtasis statutinis nuostatas yra p. Lukoševičiaus paruoštas.

Į KALIFORNIJĄ išvyko atostogų verduniečiai pp. Gataučiai.

Į FLORIDĄ atostogų išvyko studentas sąskaitybininkas Juozas Lukošius (JoeLukoshus), pernai baigęs kolegiją ir antrus metus studijuojąs McGill universitete augštąją sąskaitybą.

IŠNUOMOJAMAS kambarys
1252 Brown Blvd., Verdune.
Kreiptis po 6 val. vakaro.

IŠNUOMOJAMAS
gražus šviesus kambarys su centriniu šildymu. 6420 — 38 Ave, Rosemount. Tel. CL 6361.

PARDUODAMAS
8 butų namas (4 butai po 4 kambarius, 4 po 3 kamb.). Kaina 35.000 dol., įnešti 17.500 dol.
Metinės pajamos 6000 dol.
Teirautis pas A. Norkeliūną. Tel. RA 7-3120.

IŠNUOMOJAMAS
šviesus kambarys, galima ir su maistu, 5515—13 Ave, Rosemount. Teirautis tel. RA 2-4410.

LOUIS MONGEAU
KURO ALIEJUS
No. 1 Imperial Products
TR 3237

TELEVIZIJOS TECHNIKAS
lietuvis
darbą atlieku Jūsų namuose.
Skambinkite RI 4-1705

SULLIVAN REALTIES Co.
Member of Montreal Real Estate Board
1410 Guy St., tel. FI 6351
Perkant ar parduodant nejudomą turtą kreiptis pas mūsų
Lietuvį Atstovą
JONĄ LUKOŠEVIČIŲ
Skambinti mūsų įstaigos ar jo namų telefonu HE 7877.
* * *
Pasirinkimas namų, ūkių ir vasarnamių įvairiose vietose.

NAUJAS MONTREALIO BURMISTRAS

Montrealio nauju majoru išrinktas adv. Jean Drapeau, nugalėjęs kitus didele balsų dauguma ,taip, kad kiti prarado net užstatus. Jis pažadėjo gerai „išvalyti“ savivaldybę nuo korupcijos ir kitų negerovių, kurias neseniai atidengė teismas.

V. KRĖVĖS MINĖJIMAS

Surinkęs artipilnę McGee salę publikos, minėjimas buvo pradėtas pirm. L. Balzaro, po trumpo įžangos žodžio pakvietusio susirinkusius susikaupimo minute pagerbti didįjį rašytoją. Dr. H. Nagys parinktu žodžiu, kondensuotai vertinančiu Krėvės kūrybą, skaitė labai gražią paskaitą. B. Pūkelevičiūtė gražiai paskaitė „Užkeiktą mergą“, K. Smilgevičius įspūdingai paskambino Schumanno Fantaziją, Debussy Paskendusią katedrą ir Rachmaninovo Preliudą ir Elegiją. J. Akstinas paskaitė „Silkes“ ir užbaigai J. Akstinas, A. Dikinis, L. Barauskas, K. Veselka ir V. Kerbelis suvaidino sceną Valsčiaus raštinėje iš Krėvės „Žento“.

PAPILDYMAS PRIE „PASTABOS APIE 1953 METŲ GROŽINĘ LIETUVIŲ LITERATŪRĄ“.

Alė Rūta (Nakaitė), šalia savo eilių rinkinio, yra išleidusi dar Vokietijoj, 1947 m. ir novelių rinkinį „Likimo keliu“. Tokiu būdu bendrai beletristikoj A. Rūta nėra debiutantė, tik „Duktė“ yra pirmasis jos romanas.

GRAŽUS GESTAS

B. Kasperavičiaus ir Pr. Gapučio Statybos Bendrovė padarė gražų gestą p. J. Žmuidzinui, ateidami jam į talką St. Eustache sur le Lac, kur jis statosi namą. Per kelias valandas bematant iš plikų pamatų išaugo sienos su stogu, kad net visi kaimynai nustebo ir kalbėjo, jog jie dar niekad nematė taip sparčiai ir gražiai dirbant statyboje. Darbui vadovavo patsai P. Pranas Gaputis.

YRA LIGONIŲ

Julei Tumasonienei Western Hospitaly padaryta operacija-- iš jeknų išimtas akmuo. Ligonė jau sveiksta ir tikisi kreit sugrįžti namo.

Verduno ligoninėje dr. Šegamogas mūsų fotografui Vyt. Juknevičiui be operacijos išvarė iš inksto į šlapumo takus patekusį akmenį.

P. Žemgulytė bus operuojama Verduno ligoninėje. Serga p. Mitchel iš Rosemounto.

AV BAŽNYČIOJE Montrealio Šalpos komitetas surinko 61,53, už ką dėkoja aukotojams ir parapijai.

MITINGĄ feder. rinkimų reikalu ruošia spalio 29 d., 8 val. v., 1173 Drummond, liberai. McDougal ir konservat. Hamilton.

KARIŪNAS Vaidotas Paukštaitis, perėjęs pirmuosius karo mokyklos bandymus ir išlaikęs egzaminus, turėjo atostogas ir 3 dienas praleido pas tėvus Montrealy.

MIRĖ Antanas Vaičekauskas, kurio namai yra Verduno ir Riverview gatvių kampe, Verdune, ir be to jis su sūnum laikė Mont Royal gatvėje biliardą. Velionis buvo ramus ir rimtas vyras. Mirė nuo širdies smūgio darbo metu, savo pulrumy, spalio 23 d., šeštadienį, užvaduodamas sūnų, kuris liko su motina, netekę savo rūpestingo vyro ir tėvo.

SUSILAUKĖ sūnaus Bronė ir Mečys Makauskai.

STREIKUOJA jau nuo praeitos savaitės Dominion Bridge įmonės su 3.000 darbininkų, kurie reikalauja pakelti atlyginimus bent 12 ct. už valandą, kai bendrovė sutinka pridėti tiktai po 2 centus už valandą. Darbininkai įmones pikietuoja. Ir inžinerijos b-vės darbininkai dar streikuoja.

IŠ TORONTO lankėsi Montrealy p. Meilus ir p. Gaižutis, vienas tarnybos reikalais, kitas pasisvečiuodamas.

TABAKO farmeris p. Pakulis, jau nuėmęs šių metų tabako derlių, sekmadienį lankėsi Montrealy ir V. Krėvės minėjime.

KNYGRIŠYS yra atvykęs iš Anglijos ir priima įrišti knygas. Jį galima pasiekti telefonu: S. Vyšniauskas HA 8197.

„PARAMOS“ KOOPERATYVO POBŪVIS

Kredito kooperacijos dienai paminėti, šeštadienį Lietuvių Namuose įvyko ūkinio sektoriaus darbuotojų ir organizacijų pirmininkų pobūvis, kur vaišių metu buvo aptarti lietuvių ekonominiai reikalai.

„Paramos‘ ‘pirm. P. Šernas kalbėjo apie kooperacijos išsivystymą ir jos reikšmę, o kartu apie „Paramos“ kooperatyvo veiklą. Konsulas V. Gylys linkėjo „Paramai“ sėkmės, A. Kiršonis padarė smulkesnį pranešimą apie Bankelio padėtį šiandien:

Šėrų ir Depozitų kapitalas siekia 80 tūkst. dol. iki metų galo tikimasi pasieks 100 tūkst. Paskolų išduota už 65 tūkst. Kasos stovis 17 tūkst. Šių metų apyvarta 120 tūkst. Narių yra 345.

Valdyba svarsto praplėsti koop. veikimo ribas, išplečiant operacijas į platesnes sritis, kaip įvedimas morgičių su ipotekomis ir t. p.

J. Strazdas pareiškė viltį, kad plečiantis kooperatyvui ir didėjant jo kapitalui, atsidarys perspektyvos į stambesnio visuomeninio turto įsigijimą, kaip tai: didesnių salių, farmos ir vasarnamio, kurie galės verstis patys ir duoti pelno. L.

TORONTO SEIMELIO POSĖDIS.

1954 m. spalių mėn. 15 d. vakare Lietuvių Namuose įvyko Toronto organizacijų pirmininkų ar jų pavaduotojų susirinkimas, kuris dėl lietaus ir audros buvo neskaitlingas, bet praėjo darbingoje nuotaikoje.

Nutarta sudaryti Toronto apylinkės rinkiminę komisiją, pravesti Toronto apylinkės valdybos rinkimus. Komisijai sudaryti organizacijos: Tautinė Sąjunga, LAS, Vilniečių Sąjunga, Liet. Kat. Moterų D-ja, Maž. Liet. Bičiulių Dr-ja, Verslas ir Liaudininkų Klubas pasižadėjo iki š. m. spalių mėn. 20 d. paskirti savo atstovus, pranešant jų pavardes ir adresus Toronto Apylinkės Valdybai.

Dr. Kaškelis turėjo atlaikyti smarkias atakas. P. Simonavičius gerai išvairavo.

LIETUVIAI NUKENTĖJO NUO AUDROS

Užpraėjusią savaitę siautęs Amerikoje uraganas ir pasiekęs Ontarijos provinciją, nuskriaudė ir dalį lietuvių; labai nukentėjo Pr. Jonelio šeima, kurios namus vanduo visai apsėmė ir sunaikino ir tabako farmerio p. Mikelėno likusią nenuimtą tabako laukų dalį audra visai sunaikino. Yra ir daugiau nukentėjusių.

PAPILDYMAS.

„Kanados Lietuvių II Diena“ leidinyje, pranešime apie Toronto Maironio vardo šviet. mok-lą (83-85 pusl.), išvardinant mokykloje dirbusius mokytojus, nepaminėti mokytojai: Rutkevičius, Sakalauskienė, Šileikytė ir Narbutas.

Pranešėjas.

Keturiasdešimt metų yra jaunystės senatvė; penkiasdešimt metų yra senatvės jaunystė.

— Hugo

Ko žmonės neturi ligi penkiasdešimt metų, to jie neturės ir mirdami. **— Airiai**

NEMALONUS streikas gyventojams yra plomberių streikas, nes daugelis žmonių, nesulaukdami įvedimo į namus šildymo ir kanalizacijos, daug kenčia. Dėl to yra daug susirgimų. Bet plomberiai dar streikuoja.

AV KLEBONAS kun. dr. J. Kubilius yra išvykęs į Hamiltoną misijų.

DR. PACEVIČIUS yra atvykęs į Montrealį iš Woodstoko, Ont., laikyti egzaminų. Vieši pas pp. Balsius.

KAUKIŲ balius, ruošiamas skautų tėvų-rėmėjų būrelio, bus sausio 15 dieną, kurią organizacijos prašomos tam tikslui rezervuoti.

ANGLŲ kalbos kursai pradedantiems yra pradedami lapkričio 1 d., 7 val. vakaro YMCA būstinėje, 5550 Park Ave. Informacija tel. DO 4639.

TORONTO

KLB TARYBAI RINKTI TORONTO APYLINKĖS RINKIMŲ KOMISIJA SKELBIA:

1. Rinkimai į KLB Krašto Tarybą įvyksta 1954 m. spalio mėn. 31 d. Rinkimų būstinė: Lietuvių Namuose, Dundas-Ossington gatvių kampas, didžioje salėje, rinkimai vyks tą dieną nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

2. Balsuotojų sąrašai yra atskleisti patikrinimui kiekvieną dieną iki rinkimų nuo 6 iki 7 val. vakaro pas komisijos sekretorių E. Senkuvienę, 21 Lumbervelle Ave, tel. LL 2625.

3. Rinkimų Komisija prašo visų organizacijų ir pavienių asmenų pagelbėti pravesti rinkimus ir padėti suskaičiuoti paduotus balsus. Tuo reikalu registruotis pas p. Senkuvienę augščiau nurodytu adresu.

Rinkimų Komisija.

RINKIMAI TORONTO APYLINKĖJE.

Kanados Lietuvių Bendruomenės Toronto Apylinkės Valdyba rinkimams pravesti į K. L. B. Toronto Apylinkę, š. m. gruodžio mėn. 12 d. sudarė Rinkimų Komisiją, kuri susirinkusi savo pirmo posėdžio š. m. lapkričio mėn. 24 d., Lietuvių Namuose, pasiskirstė pareigomis sekančiai: pirm. — Valys F., vicep. — Aperavičius K. sekr. — Pikšilingis Just. ir nariais: Pabedinskienė Br., Grigas A., Puodžiūnas V. ir Zovė J.

Rinkiminė Komisija šiuomi skelbia visuomenės ir organizacijų žiniai, kad kandidatų sąrašai, prisilaikant rink. taisyklių, turi būti patiekiami Rinkiminei Komisijai nevėliau, kaip š. m. lapkričio mėn. 7 d. 12 valandą šiose vietose: a) Lietuvių Namuose — p. Vaidotui arba, b) Komisijos sekretoriui p. Pikšilingiui Justinui, 907 Dundas St. W.

Kam rinkiminės taisyklės dar būtų nežinomos, kartu primenama, kad kandidatai turi būti nejaunesni, kaip 18 m. amžiaus, patiekę savo asmeniškus sutikimus raštu ir turėti nemažiau, kaip 30 asmenų parašus, juos išstatančius į rinkimus.

Rinkiminė Komisija.

Raštinė: OLiver 4451
Dr. P. MORKIS
DANTŲ GYDYTOJAS
Vakarais ir šeštadieniais pagal susitarimą.
1082 Bloor W. Toronto 4.
į rytus nuo Dufferin St.

Dr. V. P. BALTRUŠAITIS
Gydytojas ir chirurgas.
1554 A Bloor St. W. Toronto.
Bendra praktika, moterų ligos su gimdymo pagalba specialiai.
Priėmimo valandos:
1,30—3,30 p. p. ir 5,30—8 p. p.
arba pagal susitarimą.
Tel.: namų WA 1-0537
įst. LL 9184.

Dr. N. Novošickis
DANTŲ GYDYTOJAS
345 BLOOR St. West
(kampas Bloor - Huron)
TORONTO
Telefonas WA 3-2003.
Priėmimo valandos: nuo 9—12 ir nuo 2—9 val. va
(pagal susitarimą)

MAŽOSIOS LIETUVOS BIČIULIŲ SUSIRINKIMAS.

Sekmadienį, spalio 31 d., 12 val. 30 min. L. Namuose, Toronte, šaukiamas M. Liet. Bičiulių dr-jos Toronto sk. narių metinis susirinkimas, kuriame bus valdybos veiklos pranešimas, valdybos bei reviz. komisijos rinkimai ir svarstomi veiklos reikalai.

Prašome visus narius, o taip pat ir prijaučiančius kuo skaitlingiausiai dalyvauti.

Valdyba.

ŠALPOS GRUPĖ „DAINA“

lapkričio 13 d., šeštadienį, Lietuvių Namuose rengia linksmą šokių vakarą su loterija. Kviečiame visus gausiai atsilankyti ir prisidėti prie kaledines šalpos Vokietijoje likusiems lietuviams ligoniams ir seneliams.

— Sekantis „Dainos“ grupės narių susirinkimas įvyks ateinantį sekmadienį, spalio 31 t., 3 val. 30 min. pp. pas narę St. Mašalaitę, 38 Harshaw Ave (Važiuoti Bloor tramvajumi iki Jane gvės, o iš ten Annette autobusu 3 sustojimus. Visos narės kviečiamos dalyvauti.

ŠV. ANDRIEJAUS

liuteronių bažnyčioje, Carlton ir Jarvis gt. kampe, lietuvių pamaldos nuo dabar eis naujai nustatytu laiku — 1 val. po pietų. Tuo laiku jos pradedamos spalių 31 d.

Kun. dr. M. Kavolis.

Vedybinis
Esu vienas; 52 metų, turiu savo namą. Pajieškau gyvenimo draugės — gali būti su vienu vaiku.
J. Paulauskas,
759 Manning Ave.
Toronto, Ont. Canada.

Dr.K Žymantienė
Gydytoja-chirurgė.
Kampas Bloor ir Brock Av.
(Įėjimas iš 613 Brock Av.)
Priima ligonius, gimdyves ir moterų ligomis sergančias kasdien nuo 1—4 ir nuo 5—8 val. p.p., šeštad. nuo 11—3 v. p.p., kitu laiku pagal susitarimą.
Telefonas OL 6851

Dr. A. VALADKA
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
1081 Bloor St. W.-Toronto
priima ligonius ir gimdyves nuo 2—4 pp. ir 6,30—8 vv., ketvirtadieniais ir šeštadieniais 2—5 pp. X-ray (Rontgeno) kabinetas.
Tel. ME 2933

A. GARBENIS
REKOMENDUOJA
Namas nuomavimui, atskiras, 5 kmb. per 2 augštus, $65 mėn., reikalinga dekor. Randasi prie Yonge-Rorenz g.
High P.-Bloor, 8 kmb., atsk. mūrinis n. per 2 augš.; priv. įvažiavimas, garažas; vandens-alyv. šild., žaidimo kmb. rūsy. Geras modern. n.; įmokėti apie $7.000. Vienas atviras morgičius 10-čiai metų balanse.
Garden-Roncesvalles, $14.500, 7 kmb., geras plytų namas, neperein. kamb., vandens-alyvos šildymas, nėra garažo. Įmokėti apie $4.000.
AL GARBENS
REAL ESTATE
1611 BLOOR STREET W., TORONTO, ONTARIO.
Telefonai: LO. 2738, vakarais HU 9-1543
Visais turto pardavimo bei pirkimo reikalais prašome kreiptis virš nurodytu adresu.
REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI